

LÄNSI-SUOMEN VESIOIKEUS
2.jaosto
HELSINKI

PÄÄTÖS

64/1991/2

Antopäivä
10.10.1991

Diaarinumero
84201

HAKIJA

Vesi- ja ympäristöhallitus

ASIA

Hakemus luvan saamiseksi Lappajärven ja Evijärven
vedenjuoksun säännöstelyn muuttamiseen.

HAKEMUS

Vesihallitus on vesioikeuteen 12.9.1984 saapuneessa ja myöhemmin muutetussa ja täydennetyssä hakemuksessaan lausunut, että Lappajärven ja Evijärven ensimmäinen säännöstelysuunnitelma otettiin käyttöön v.1960. Tämä ns. Wallmanin suunnitelman mukainen säännöstely perustui vesistötoimikunnan 15.11.1954 antamaan päätökseen. Järvien virkistyskäyttöedellytysten parantamiseksi aloitettiin uuden säännöstelysuunnitelman laatimistyö v. 1967, ja parantuneelle säännöstelylle myönnettiin vesioikeuden lupa 24.1.1974. Sen mukainen säännöstely aloitettiin v. 1975.

Käyttöön otettu säännöstelysuunnitelma ei kuitenkaan tyydyttänyt paikallisia asukkaita, minkä vuoksi vesihallitus asetti 6.1.1977 työryhmän selvittämään mahdollisuuksia parantaa järvien säännöstelyä muuttuneiden tavoitteiden mukaisesti. Muutossuunnitelma on laadittu kiinteässä yhteistyössä alueen kuntien ja eri intressipiirien kanssa.

Maa- ja metsätalousministeriö on kirjeellään 12.2.1981 valtioneuvoston päätöksen mukaisesti oikeuttanut vesihallituksen valtion puolesta hakemaan lupaa Lappajärven ja Evijärven säännöstelyn muutossuunnitelman toteuttamiseen.

Hakemuksessa esittämillään perusteilla vesihallitus on pyytänyt, että vesioikeus myöntäisi sille luvan Lappajärven ja Evijärven säännöstelyn muuttamiseen hakemukseen liitetystä suunnitelmasta ilmenevällä tavalla.

SUUNNITELMA

Ähtävänjoen vesistöalue jakaantuu kahdeksan kunnan alueelle. Vesistö saa alkunsa Soinin ja Lehtimäen kunnista. Lappajärven ympäristökuntia ovat Lappajärvi, Alajärvi ja Vimpeli. Evijärvi kuuluu kokonaisuudessaan Evijärven kuntaan ja sen alapuolinen jokiuoma Pedersören kuntaan. Ähtävänjoki laskee merestä padottuun Luodon- ja Öjänjärveen, joka sijaitsee Kokkolan ja Pietarsaaren kaupunkien, Pedersören kunnan sekä Luodon ja Kruunupyyn kuntien alueilla.

MaksuittaVaasan vesi- ja ympäristöpiiri

Lappajärvi ja Evijärvi

Lappajärven korkeus merenpinnan tasosta on noin 69 m ja Evijärven noin 61 m. Lappajärven keskimääräinen tilavuus on noin 1070 milj.m³ ja pinta-ala keskimääräisellä vedenkorkeudella $N_{60} + 69,34$ m noin 142 km². Järven syvin kohta on syvyydeltään 37 m ja sen keskisyvyys on 7 m. Järven rantaviivan pituus saaret mukaanluettuina on 139 km.

Evijärven pinta-ala on 28 km². Järven keskimääräinen vesimäärä on 42 milj.m³ ja keskisyvyys vain 1,5 m. Rantaviivan pituus on 110 km, josta saarien osuus on 43 km.

Lappajärveä on aikojen kuluessa laskettu useita kertoja, joiden seurauksena järven vesipinta on laskenut vähintään kaksi metriä. Lappajärveä on ensimmäisen kerran säännöstelty v. 1940-1943 sotateollisuuden sähkönsaannin turvaamiseksi. Lappajärven ja Evijärven säännöstelyä koskevan luvan vesistötoimikunta myönsi 15.11.1954. Lupapäätöksen mukainen säännöstely aloitettiin syyskuussa 1960.

Säännöstelysuunnitelma palveli lähinnä alajuoksun voimataloutta, uittoa sekä järvien ranta-alueiden tulvasuojelua ja kuivatusta. Kalastukselle mahdollisesti aiheutuva haitta määrättiin selvitettäväksi eri katselmustoimituksessa. Muita vesistön käyttömuotoja pidettiin tuolloin vähäisinä. Lappajärvellä suunnitelma merkitsi järven laskua. Evijärvellä tulvakorkeus aleni 0,3 m keskimääräisen ja alimman vedenkorkeuden säilyessä ennallaan.

Säännöstelyn käyttöönoton jälkeisinä vuosina 1960-luvulla todettiin vesistön muuttuneista käyttötarpeista johtuen säännöstelyn aiheuttamat haittavaiikutukset. Esimerkiksi elokuussa 1963 vedenkorkeus Lappajärvessä oli keskimäärin $N_{60} + 68,61$ m (167,72) ja järven pohjaa paljastui pahimmillaan useita satoja metrejä.

Järvien virkistyskäyttöedellytysten parantamiseksi aloitettiin uuden säännöstelysuunnitelman laatimistyö v. 1967. Suunnitelman valmistuttua tie- ja vesirakennushallitus haki 17.7.1969 vesioikeudelta suunnitelman mukaista muutosta vuonna 1954 annetun lupapäätöksen kohtiin 8 ja 12, jotka koskivat perkauksia sekä padotus- ja juoksutussääntöä. Vesioikeus antoi 24.1.1974 luvan säännöstelyn muuttamiseen. Suunnitelman mukainen säännöstely aloitettiin v. 1975. Suunnitelmassa vertailtiin maatalouden, kalatalouden, ranta-alueiden vesihuollon, Kokkolan ja Pietarsaaren kaupunkien vedenhankinnan, uiton, vesivoiman ja virkistyskäytön tarpeita. Nämä tarpeet huomioon ottaen pyrittiin saamaan vesistön kokonaiskäyttö mahdollisimman edulliseksi ja toteuttamaan säännöstelyn muutos siten, että mikään vesistön käyttömuoto ei joutuisi kärsimään säännöstelyn

muutoksesta.

V. 1975 käyttöön otettu juoksutussääntö palautti Lappajärven kesäaikaiset vedenkorkeudet keskimäärin samalle tasolle kuin ne olivat ennen vuonna 1960 aloitettua säännöstelyä, mutta talven alimpia vedenkorkeuksia se sensijaan laskee keskimäärin 45 cm. Kesäajan juoksutus on normaalisti 5 m³/s ja hyvin kuivina kesinä 4 m³/s. Evijärvellä v.1975 käyttöön otettu säännöstelysuunnitelma laski ylimpiä tulvakorkeuksia sekä keskimääräistä vedenkorkeutta vajaat 10 cm. Alimmat vedenkorkeudet sen sijaan nousivat.

Nopeuttaakseen Lappajäven ja Evijärven säännöstelyn parantamista vesihallitus teki Lappajärven osalta 24.7.1979 ja Evijärven osalta 23.12.1980 vesioikeuteen hakemukset, jotka tarkoittavat +3 m³/s suuruista joustavuuden lisäämistä Lappajärven ja Evijärven juoksutuksiin lähellä järvien keskimääräisiä vedenkorkeuksia. Hakemukset eivät koskeneet yli- tai alivirtaamia.

Vesioikeus myönsi luvan Lappajärven osalta 16.11.1979 ja jatkoluvan 9.2.1984, joka oli voimassa 31.8.1987 saakka. Evijärven osalta vesioikeus myönsi luvan 2.12.1981 ja jatkoluvan 9.2.1984, joka myös oli voimassa 31.8.1987 saakka.

Luodon - Öjanjärvi

Teollisuuden vedenhankintaa varten on Ähtävänjoen suuhun padottu makeavesialtaaksi merestä Luodon-Öjanjärvi. Sen valuma-alue on yhteensä 4 360 km², pinta-ala noin 85 km² ja kokonaistilavuus noin 223 milj. m³. Luodonjärven keskisyvyys on 2,6 m ja Öjanjärven 1,6 m.

Luodonjärvi padottiin Pietarsaaren kaupungissa sijaitsevan Oy Wilh. Schauman Ab:n vedenhankintaa varten v. 1961 ja Öjanjärvi Kokkolassa sijaitsevien Outokumpu Oy:n, Kemira Oy:n ja Kokkolan kaupungin vedenhankintaa varten v. 1969. Molempien altaiden säännöstely on vesioikeudellisissa päätöksissä sidottu meriveden korkeuteen. Vedenotto-oikeus Luodon - Öjanjärvestä on tällä hetkellä yhteensä 6-11 m³/s ja käyttö yhteensä keskimäärin 3 m³/s. Osa teollisuuden käyttövedestä otetaan suoraan merestä.

Jokisosuudet

Ähtävänjoen vesistön merkittävimmät jokiosuudet ovat Kurejoki välillä Alajärvi-Lappajärvi, Välijoki välillä Lappajärvi-Evijärvi sekä Evijärven alapuolinen Ähtävänjoki.

Kurejoen pituus on noin 18 km ja kokonaisputous 35 m. Kurejoen valuma-alueen suuruus sen laskukohdassa Lappajärveen on noin 650 km² ja järvisyys 3,5 %. Jokiosalla sijaitsee Alajärven Sähkö Oy:n omistama Koskenvarren voimalaitos, jonka käytössä on 27 m putousta.

Välipoen pituus on noin 17 km ja sen kokonaisputous on 8 m. Valuma-alueen pinta-ala Välipoen laskukohdassa Evijärveen on 1620 km² ja järvisyys 11,8 %. Jokiosalla sijaitsee Evijärven kunnan sähkölaitoksen omistama Hanhikosken voimalaitos, jonka käytössä on 7 m putousta.

Välipoen lähtökohdassa olevalla ns. Niskan säännöstelypadolla säännöstellään Lappajärven vedenkorkeuksia korkeuden N₆₀+ 69,39 m yläpuolella. Sen alapuolella Välipoen vedenkorkeuksia säännöstellään Hanhikosken voimalaitoksella.

Ähtävänjoen pituus Evijärven alapuolella on noin 60 km. Joen yläosassa on Kaarenhaaren säännöstelypato, jolla hoidetaan Evijärven säännöstely. Jokiosalla on ylhäältä päin lueteltuna Kattilakosken, Björkforsin, Finnholmin, Hattarforsin, Värnumin, Långforsin ja Herrforsin voimalaitokset. Jokiosan 61,5 m:n kokonaisputouksesta on rakennettu 40,0 m. Mainituilla jokiosilla on tulva-alueiden poistamiseksi järvien tulvavesien laskeutuminen ja voimalaitosten rakentamisen yhteydessä suoritettu perkauksia.

Varhaisimmat Ähtävänjoen perkaukset suoritettiin jo noin 1900-luvun alkuun.

Vuonna 1960 käyttöön otettuun säännöstelysuunnitelmaan liittyi myös jokiuomien perkauksia, jotka aloitettiin työttömyystöinä jo vuonna 1950. Tällöin rakennettiin myös edellä mainitut Niskan säännöstelypato Lappajärven luusuaan ja Kaarenhaaran säännöstelypato Evijärven luusuaan.

Vesistön käyttömuodot

Ähtävänjoen vesistön nykyinen käyttö on monipuolista ja voimakasta. Käyttömuodoittain voidaan erotella kalastus, maatalous, vedenhankinta, jäteveden johtaminen, vesiliikenne, voimalatous ja virkistyskäyttö. Uitto on loppunut vuonna 1968. Eräillä Ähtävänjoen osilla on haettu rauhoitusta.

Sivuammatti- ja virkistyskalastus on koko vesistössä varsin runsasta. Lappajärvellä on noin 5 pääammatti- ja 50 sivuammattikalastajaa. Kalastusta harjoittavia ruokakuntia on Lappajärvellä noin 1000, Evijärvellä noin 800, Ähtävänjoella noin 500 ja Luodon-Öjanjärvellä noin 400. Muun muassa Lappajärvellä ja Evijärvellä kalastus on jatkuvasti tehostunut ja saaliit kasvaneet.

Järvien ja jokien rantamaat ovat usein parhaita viljelysmaita, jotka kuitenkin kärsivät tulvahaitoista Lappajärven ranta-alueilla.

Alavimmat yhtenäiset peltoalueet sijaitsevat Kurejoen ja Vimpelinjoen rannoilla sekä Lappajärven kirkonkylän ympäristössä. Lappajärven ranta-alueiden

pelloista sijaitsee tulva-alueilla yhteensä 360 ha. Evijärven ranta-alueilla laajimmat yhtenäiset vetty-misvahingoista kärsivät peltoalueet sijaitsevat Välijoen varressa sekä Kirsinpäkin varressa.

Ähtävänjoki on lähes koko pituudeltaan matalarantainen joki. Suurimmat tulva-alueet sijaitsevat Lamasjönin ja Lappforsin alueella. Noin 0,7 metrin vuöhykkeessä tulvavesipinnasta on peltoa 250 ha. Luodonjärvellä viljelysmaan osuus rantaviivasta on noin 34 km. Vettyviä rantapeltoja on alueella noin 380 ha.

Pietarsaaren kaupunki ottaa raakavetensä Ähtävänjoesta. Lappajärven kunta ja eräät pienemmät vesiyhtymät käyttävät Lappajärven vettä. Teollisuuden vedenhankinta on keskittynyt Luodon-Öjanjärveen. Luodon kunnassa käytetään jossain määrin Luodonjärven vettä.

Vesiliikenteellä ei ole Ähtävänjoen vesistössä merkitystä. Pienveneily on paikallista ja sitä harrastetaan etupäässä järvillä. Jokiosuuksia käytetään vähäisessä määrin kanoottiretkeilyyn.

Vesistöä kuormittavat tällä hetkellä teollisuus, asutus ja hajakuormitus. Teollisuuden merkittävimpiä kuormittajia ovat neljä perunajauhotehdasta. Vesistöalueen kaikissa kunnissa on nykyaikaiset jätevedenpuhdistamot. Ähtävänjoen vesistön merkittävin kuormittaja on tehtyjen selvitysten mukaan nykyisin hajakuormitus.

Vesistön yhdeksän voimalaitosta tuottavat energiaa vuodessa 46 GWh, mikä on noin neljännes koko jokilaakson kuntien sähkönkulutuksesta. Vesistön potentiaalinen vesivoima on 88 GWh/v.

Vesistön virkistyskäyttö on jatkuvsti lisääntynyt. Virkistyskäytön määrää kuvaavat rakennetut lomiasunnot, joita Lappajärvellä on noin 800, Evijärvellä 500 ja Luodon - Öjanjärvellä 1 600. Leirintäalueita ja lomakyläiä on Lappajärven ympäristössä seitsemän, Evijärven ympäristössä kaksi ja Luodon - Öjanjärven ympäristössä viisi.

Ähtävänjoessa Evijärven alapuolisella jokiosalla on helmisimpukkaa. Se on rauhoitettu luonnonsuojelulain nojalla. Koskipaikoilla talvehtii harvinainen koskikara. Vuonna 1982 on Ähtävänjokivarresta toimitettu Vaasan lääninhallitukselle 37 hakemusta, joissa esitetään joen ranta-alueiden rauhoitusta.

Hydrologia ja veden laatu

Ähtävänjoki poikkeaa vesiolosuhteiltaan muista Pohjanmaan vesistöistä. Vesistön suuret järvet Lappajärvi ja Evijärvi tasoittavat virtaamia. Erityisesti Lappajärvi määrää sen, miten joen alajuok-

su käyttäytyy.

Suoritettujen vedenkorkeushavaintojen perusteella Lappajärven luonnontilaisten ja säännösteltyjen vedenkorkeuksien ääri- ja keskiarvot ovat olleet seuraavat:

Veden- korkeus	Luonnontila 1927-39, 1944-58	Säännöstely 1961 - 1974	Säännöstely 1975 - 1982
HW	$N_{60} + 70,64 \text{ m}$	$N_{60} + 70,25 \text{ m}$	$N_{60} + 70,63 \text{ m}$
MHW	" 70,26 "	" 69,94 "	" 70,01 "
MW	" 69,73 "	" 69,41 "	" 69,47 "
MNW	" 69,40 "	" 68,87 "	" 68,92 "
NW	" 69,23 "	" 68,48 "	" 68,66 "

Lappajärven luonnontilaiset ja säännöstelynaikaiset menovirtaamat ovat olleet seuraavat:

	Luonnontila 1931-1958	Säännöstely (Hanhikos- ken mukaan) 1975-82
HQ	50 m^3/s	35 m^3/s
MHQ	29 "	23 "
MQ	12,0 "	12,4 "
MNQ	5,1 "	2,4 "
NQ	1,3 "	0,0 "

Evijärven vastaavat vedenkorkeudet ovat olleet seuraavat:

Veden- korkeus	Luonnontila 1933 - 1960	Säännöstely 1961 - 1974	Säännöstely 1975 - 1982
HW	$N_{60} + 62,56 \text{ m}$	$N_{60} + 62,14 \text{ m}$	$N_{60} + 62,11 \text{ m}$
MHW	" 62,07 "	" 61,86 "	" 61,88 "
MW	" 61,62 "	" 61,62 "	" 61,60 "
MNW	" 61,30 "	" 61,33 "	" 61,32 "
NW	" 61,04 "	" 61,09 "	" 61,18 "

Evijärven menovirtaama-arvot ovat olleet seuraavat:

	Luonnontila 1933-1954	Säännöstely (Björkforsin mu- kaan) 1975-82
HQ	50 m^3/s	48 m^3/s
MHQ	28 "	28 "
MQ	13,1 "	13,6 "

MNQ	6,2 "	4,1 "
NQ	1,1 "	3,2 "

Runsaan järvisyyden vuoksi Ähtävänjoen vesistön veden laatu on myös parempi kuin muissa Pohjanmaan joki-vesistöissä. Veden laatu vaihtelee kuitenkin vesistön eri osissa.

Lappajärvi on muihin Pohjanmaan järviin verrattuna melko kirkasvetinen, mutta rehevöitynyt järvi.

Evijärven vesi on melko hyvälaatuista lukuunottamatta rehevöitynyttä Kniivilänlahtea, johon laskevat puhdistamon kautta Lappajärven keskustaajaman jätevedet.

Ähtävänjoessa Evijärven alapuolisella osalla veden happamuus lisääntyy alajuoksulle mentäessä. Tämä johtuu rikkipitoisista savimaista, joita on joen alajuoksulla.

Luodon - Öjanjärvelle on tyypillistä veden laadun vaihtelu riippuen järveen tulevasta happamien vesien määrästä. Happamuuden vaihtelu vaikuttaa voimakkaasti veden väriin, fosforipitoisuuteen ja kemialliseen hapenkulutukseen.

Ähtävänjoen tasainen virtaama ja hyvä vedenlaatu ovat luoneet edellytykset vesistön nykyiselle voimakkaalle hyväksikäytölle.

Suunnitelman tavoitteet

Säännöstelysuunnitelma on laadittu yhteistyössä alueen kuntien ja vesihallinnon edustajien muodostamassa työvaliokunnassa. Suunnittelun tavoitteena on ollut Lappajärven säännöstelyn parantaminen lähinnä vesistön virkistyskäyttöön ja maisemaan liittyvien tavoitteiden mukaisesti.

Lappajärveläiset ovat esittäneet vaatimuksenaan yhden metrin säännöstelyväliä alarajavaatimuksen ollessa $N_{60}+68,89$ m. Joen käyttömuodot ovat kuitenkin varsin voimakkaita ja kiinteästi vesistöön ja sen nykyiseen hydrologiaan sitoutuneita. Muutokset vesistön vedenkorkeus- ja virtaamissuhteissa eivät siten ilman huomattavia vaikutuksia ole mahdollisia. Luodon - Öjanjärven alueella mm. voimakas loma-asutus edellyttää järven vedenkorkeuksien pysyvyyttä. Pietarsaaren kaupunki ja osin myös Kokkolan kaupunki sekä suuret teollisuuslaitokset edellyttävät myös keskeytymätöntä vedensaintia ja teollisuuden laajenemismahdollisuudet huomioon ottavaa vedenkäytön lisäämismahdollisuutta.

Joен alajuoksulla vesihuolto-, virkistys-, maisema- ja kalatalousarvo on riippuvainen joen vesimäärästä ja virtaamasta. Joen alajuoksulla on esitetty tavoit-

teeksi pienimmän virtaaman lisääminen määrään $6 \text{ m}^3/\text{s}$. Alajuoksun ranta-alueiden viljelys ja rakenteet puolestaan edellyttävät ylivirtaamien pienentämistä. Voimalaitokset, jotka pienuudestaan huolimatta kattavat varsin suuren osan koko jokilaakson sähköenergian tarpeesta, edellyttävät juoksutuksen keskitämistä talviaikaan ja tiettyä alivirtaamaa niiden minimikäytön mahdollistamiseksi.

Evijärvi samoin kuin Luodon - Öjanjärvi ovat voimakkaasti ruohottuneita ja ruohottuvia matalia järviä ja vaatisivat saneerausta. Matalat ranta-alueet ja peltojen keskittyminen ranta-alueille asettavat kuitenkin taloudelliset rajat järvien vedenkorkeuden nostolle. Vesistön hydrologiaan ratkaisevasti vaikuttavaa Lappajärven säännöstelyväliä olisi tarpeen pienentää, mikä ilman lisäsäännöstelytilaa edellyttää virtaamissuhteiden kärjistämistä alajuoksulla. Alajärvellä ja Vimpelissä pidetään Lappajärven yläpuolisten säännöstelyaltaiden rakentamista tarpeellisenä mm. vesistön virkistyskäytöllisistä ja voimataloudellisista syistä.

Suunnittelutyössä kartoitettiin erilaisia mahdollisuuksia Lappajärven säännöstelyn parantamiseksi siten, että esitetyt tavoitteet saavutetaan myös muualla tai vähintäänkin säilytetään tilanne nykyisellään. Tällä perusteella tutkittiin mm. lisävesien johtamista muista vesistöistä, säännöstelyaltaiden rakentamista sekä alajuoksun porrastuksia ja perkauksia. Suunnittelussa jouduttiin kuitenkin eriyistä keskittymään pelkästään Lappajärven ja sen säännöstelyyn kiinteästi sidotun Evijärven säännöstelyyn.

Uusi säännöstelyohje

Lappajärven uusi säännöstelyohje on pääpiirteissään seuraava: Säännöstelyn alarajaksi tulee $N_{60}+68,85 \text{ m}$ ja kevättalven tavoitekorkeudeksi $N_{60}+69,09 \text{ m}$. Suurimmat tulvakorkeudet pysyvät nykyisellään. Kesän alin vedenkorkeus nousee noin 30 cm ja vedenkorkeuksien pysyvyys kesäaikana vaaditussa ja virkistyskäytön kannalta hyvänä pidetyssä vyöhykkeessä $N_{60}+69,59 - 69,89 \text{ m}$ lisääntyy verrattuna Lappajärven nykyisiin ja myös luonnontilaisiin vedenkorkeuksiin.

Juoksutusta voidaan maaliskuussa lisätä tai vähentää enintään $3 \text{ m}^3/\text{s}$ poikkeuksellisten olosuhteiden vallitessa, ei kuitenkaan pienemmäksi kuin $4 \text{ m}^3/\text{s}$ tai suuremmaksi kuin $30 \text{ m}^3/\text{s}$. Hyydevahinkojen torjumiseksi Lappajärven juoksutusta voidaan myös lyhytaikaisesti pienentää, korkeintaan kuitenkin $5 \text{ m}^3/\text{s}$. Lappajärven suurin juoksutus nousee nykyisestä $28 \text{ m}^3/\text{s}$:stä määrään $30 \text{ m}^3/\text{s}$. Pienin juoksutus muuttuu määrästä $4 \text{ m}^3/\text{s}$ määrään $2 \text{ m}^3/\text{s}$. Virtaaman kokonaisvaihtelu tulee lisääntymään nykyisestä.

Alarajan $N_{60}+68,85 \text{ m}$ yläpuolella on $2-3 \text{ m}^3/\text{s}$ juok-

sutusvyöhyke ja edelleen sen yläpuolella kesä-syyskaudella 3-4 m³/s juoksutusvyöhyke. Juoksutuksen ollessa näissä vyöhykkeissä alajuoksun virtaama pidetään Evijärven säännöstelyllä nykyisen suuruisena 4 m³/s. Poikkeuksellisissa olosuhteissa Lappajärven alaraja ja Ähtävänjoen minimivirtaama 4 m³/s eivät molemmat ole mahdollisia. Tällaisessa tilanteessa Ähtävänjoen virtaama voidaan pienentää määrään 3 m³/s.

Uuden säännöstelyohjeen joustavuus mahdollistaa nykyistä paremmin poikkeuksellisten olosuhteiden ennakkoinnin ja huomioonottamisen sekä mahdollistaa tasaisen siirtymisen juoksutusvyöhykkeestä toiseen. Uudessa säännöstelysuunnitelmassa vedenkorkeuksien vaihteluväli on yhtä suuri kuin vastaavalle ajanjaksolle laskettu luonnontilainen vaihtelu olisi ollut.

Evijärven uusi säännöstelyohje vastaa suunnilleen nykyisen säännöstelyn mukaisia vedenkorkeuksia, mutta alimmat vedenkorkeudet tulevat hieman nousemaan. Evijärven vedenkorkeuden tavoitteena pidetään tasoa N₆₀+61,60 - 61,75 m kevättalvea lukuunottamatta, jolloin järvi ennen kevättulvaa lasketaan tasolle N₆₀+61,40 m. Evijärven maksimijuoksutus lisääntyy nykyisestä määrästä 34 m³/s määrään 38 m³/s, jonka toistuvuus tulee olemaan pieni. Laskentajaksolla 1971-1982 sitä olisi käytetty ainoastaan v. 1982 noin kolmen viikon ajan.

Evijärven juoksutusohje on samalla tavalla kuin Lappajärven juoksutusohje laadittu joustavaksi. Erityisesti talviajan juoksutusohje on väljä, jotta Ähtävänjoen jäättilanne voidaan ottaa huomioon juoksutusta määrättäessä. Lisäksi joustavuus mahdollistaa veden vaihtuvuuden lisäämisen järven matalissa kohdissa.

Luodon-Öjanjärven vedenkorkeuteen suunnitelmalla ei ole vaikutusta.

Suunnitelmaan sisältyvät toimenpiteet

Suunnitelmaan sisältyviä, sen toteuttamiseksi tarpeellisia toimenpiteitä ovat Evijärven osalta Inanlahden väylien ruoppaus 1,8 km:n matkalla, Välijoen pääuoman, Vilvistin uoman ja Nahkaniemen uoman perkaukset, yhteensä noin 1,4 km, sekä Puotinlahden ja Evijärven välisen Tuuliniemen uoman perkaus. Evijärvellä on esitetty niitettäväksi seitsemän eri kohdetta. Niitto on tarkoitus suorittaa kaksi kertaa ja niitetty vesikasvisto poistetaan järvestä.

Vesioikeudelle jätetyssä suunnitelmassa ei ollut esitetty toimenpiteitä Ähtävänjoelle. Katselmustoitituksen alkukokouksessa jokivarren maanomistajat luettelivat 21 kohdetta, joissa joesta tulisi poistaa kiviä tai jokea tulisi perata. Uusittu suunni-

telma sisältää perkausta 15 eri kohteessa. Perkaukset tarkoittavat kivien poistoa ja sivu-uomien tekemistä. Perkausten tarkoituksena on vähentää hyydeongelmista johtuvia tulvia. Kevät- ja kesätulviin niillä ei ole sanottavaa vaikutusta.

Säännöstelyn muutoksen ja toimenpiteiden vaikutukset

Säännöstelyn muutoksella on positiivinen vaikutus Lappajärven kalojen lisääntymis- ja elinolosuhteisiin. Evijärven alimpien vedenkorkeuksien korotus ja talven vedenpinnan alentamisen siirto myöhemmäksi parantavat happiolosuhteita järven matalissa lahdissa, jotka kärsivät talvisin hapenpuutteesta. Kunnostustoimenpiteinä suunnitellut väylät Inanlahdelle ja Tuuliniemen väylä Puotinlahdelle parantavat veden vaihtumisedellytyksiä ja säilyttävät vesiyhteyden lahdilta Evijärvelle.

Ähtävänjoen kalastoon ei säännöstelyn muutoksella voida ennakoida olevan vaikutusta samoin kuin ei myöskään Luodon - Öjanjärven kalastoon.

Säännöstelyn muutoksella ja suunnitelmaan sisältyvillä toimenpiteillä ei ole vaikutusta luonnon-suojelu- ja muinaismuistikohteisiin. Helmisimpukkaesiintymien vuoksi osasta vaadittuja perkauksia on luovuttu.

Säännöstelyn muutoksella on vaikutusta maatalouteen. Lappajärven vedenkorkeus on uuden säännöstelyn mukaan kylvökaudella toukokuussa keskimäärin 8 cm, kasvukaudella kesä-elokuussa noin 5 cm ja korjuukaudella syyskuussa noin 9 cm korkeampi kuin nykyisessä säännöstelyssä. Vedenkorkeuksien nousu tapahtuu lähinnä kuivimpina vesivuosina. Koska suurimmat tulvakorkeudet laskevat, vahinkoa syntyy ainoastaan alimmille pelloille. Korvausta esitetään maksettavaksi vyöhykkeessä $N_{60}+70,00 - 70,50$ m oleville alueille. Maatalousvahinko on laskettu vertaamalla nykyisen säännöstelyn ja uuden säännöstelyn vedenkorkeuksien vaikutusta ranta-alueiden viljelyyn. Kesällä on otettu huomioon sadon määrän riippuvuus kuivavarasta ja kevät- ja syysjaksoilla työmenekin lisäys sekä työskentelyn estyminen kuivavaran pienentyessä. Korvattavat Lappajärven ranta-alueiden maatalousvahingot ovat yhteensä 333 617 mk.

Evijärvellä vedenkorkeus kylvökaudella nousee keskimäärin 9 cm, kasvukaudella 5 cm ja korjuukaudella 2 cm. Evijärvellä syntyvien vahinkojen korvausperusteista on neuvoteltu Evijärven kunnanhallituksen valitseman toimikunnan kanssa. Neuvottelujen tuloksena on laadittu suositus korvausperusteista. Evijärvellä maataloudelle aiheutuva korvattava vahinko on yhteensä 371 461 mk.

Ähtävänjoen virtaama kasvaa uuden säännöstelysuunnitelman mukaan kylvökaudella $1,9 \text{ m}^3/\text{s}$ ja kasvukau-

della 0,5 m³/s ja pienenee korjuukaudella 2,1 m³/s. Virtaaman keskimääräisten muutosten ja virtaaman pysyvyyskäyrien perusteella maatalouden tilanne ei huonone kesä- eikä syyskaudella, mutta sen sijaan toukokuussa tulva- ja vettymävahinko lisääntyy. Maatalousvahinkojen laskentakohdaksi on valittu maatalouden kannalta joen epäedullisin kohta, joka on Lappforsissa Smedasforsin alapuolella. Esitetyt korvaukset Ähtävänjoen jokivarren maatalousvahingoista ovat yhteensä 147 374 mk.

Säännöstelyn muutoksen vaikutus metsän kasvuun on Evijärvellä niin vähäinen, ettei vahinkoa voida määrittää ja korvauksia arvioida. Lappajärvellä vahinko on vähäisempi kuin Evijärvellä, ja Ähtävänjoen varressa vedenkorkeus ei sanottavasti muutu puun kasvukauden aikana. Näin ollen metsälle ei aiheudu korvattavaa vahinkoa.

Vadenhankintaan ei säännöstelyn muutoksella ole Lappajärvellä vahingollisia vaikutuksia. Ähtävänjoesta tapahtuvaan vedenottoon ei muutoksella ole vaikutusta laskentajakson 1971-1982 mukaisissa olosuhteissa. Kuivakauden 1940-1942 mukaisissa olosuhteissa Ähtävänjoen virtaama pienenee määrään 3 m³/s. Ottaen huomioon kuitenkin tilanteen harvinaisuus ja hajakuormituksen vähäisyys hydrologisesti kuivissa olosuhteissa Ähtävänjoen virtaaman pienentymisen vaikutusta vedenlaatuun ei voida pitää merkittävänä.

Luodon-Öjanjärvestä tapahtuvaan vedenhankintaan säännöstelyn muutoksella ei ole vaikutusta laskentajakson 1971-1982 mukaisissa olosuhteissa.

Uuden säännöstelysuunnitelman vaikutukset voimalouteen on määritetty laitospohjaisesti Oy Vesirakentajan laatimassa selvityksessä. Laskelmat perustuvat virtaaman pysyvyyskäyrään kesä- (1.4.-31.10.) ja talviaikana (1.11.-31.3). Pysyvyyskäyrät on laskettu nykyisellä ja uudella Lappajärven ja Evijärven säännöstelyllä vuosijaksolta 1971-1982. Laskelmassa on virtaaman muutoksen lisäksi otettu huomioon putouuskorkeus. Voimalaitoksen ylävesi on pidetty vakiona ja alaveden korkeus määritetty virtaushäviölaskelmien perusteella. Laskelmat perustuvat laitosten nykyiseen rakennusvirtaamaan.

Uusi säännöstelyohjelma lisää voimalaitosten ohijuoksutuksia. Toisaalta juoksutusten painottuminen enemmän talviaikaan parantaa tilannetta. Hanhikosken voimalaitos hyötyy Lappajärven alimpien vedenkorkeuksien noususta. Uusi säännöstelysuunnitelma tuottaa hyötyä Välijoessa olevalle Hanhikosken voimalaitokselle ja Ähtävänjoessa olevalle Kattilakosken voimalaitokselle, mutta vahinkoa kaikille muille Ähtävänjoen voimalaitoksille.

Kokonaisuutena uusi säännöstelysuunnitelma on voi-

mataloudelle epäedullinen. Pääomitettu menetys on yhteensä 1 824 000 mk.

Vesioikeuden 24.1.1975 antaman päätöksen nro 125/1973 Y lupaehdossa 19 sanotaan: " Jos vastaisuudessa Lappajärven ja Evijärven säännöstelylupaa vesioikeuden päätöksen nojalla muutetaan voimataloudelle epäedullisesti, ei hakijan tarvitse korvata voimallistoksien omistajille nyt ilmaiseksi saatavan voimataloushyödyn menetystä. "

Koska nykyisen säännöstelyn voimataloudelle aiheuttama hyöty on suurempi kuin nyt aiheutuva menetys, säännöstelyn muutoksesta syntyvää vahinkoa ei tarvitse korvata.

Uuden säännöstelysuunnitelman laatimisella on ollut lähtökohtana Lappajärven virkistyskäyttöedellytysten parantaminen. Erilaisia taloudellisia arviointimenetelmiä käyttäen on Lappajärven virkistyskäyttöhyödyksi saatu 1,0-1,3 milj. mk. Lukua on pidettävä suuntaa-antavana. Muutoksen vaikutus Evijärven virkistyskäyttöön on postitiivinen, mutta ei kovin merkittävä. Suoritettavat niitot ja väyläruoppaukset parantavat virkistyskäytön ja veneilyn edellytyksiä. Ähtävänjoen varrella muutoksella ei ole vaikutusta sen virkistyskäyttöön kuten ei myöskään Luodon-Öjanjärvellä.

Säännöstelyn muutoksen ja suunnitelmaan sisältyvien toimenpiteiden kustannukset ovat yhteensä 3 800 000 mk. Hankkeen hyödyt ovat vaikeasti rahassa arvioitavia. Lappajärven virkistyskäytölle hankkeesta koituvaksi hyödyksi on arvioitu 1,0 - 1,3 milj. mk.

KATSELMUSTOIMITUS Vesioikeus on 17.9.1984 päättänyt, että hakemus siihen liitetyn suunnitelman tarkastamista varten on käsiteltävä vesilain 18 luvun mukaisessa katselmustoimituksessa. Vesioikeuden pyydettävä vesihallitusta määräämään katselmustoimitusta varten toimitusinsinöörin vesihallitus on 5.11.1984 määrännyt diplomi-insinööri Simo Ventosen Kokkolan vesipiirin vesitoimistosta toimitusinsinööriksi katselmustoimitukseen.

Katselustoimituksen alkukokoukset on pidetty 3.12.1985 Lappajärven ja Evijärven kunnissa ja 4.12.1985 Pietarsaaren maalaiskunnassa. Katselmuskokoukset on pidetty 22.6.1987 Alajärven kaupungissa ja Lappajärven kunnassa, 23.6.1987 Vimpelin ja Evijärven kunnissa, 24.6.1987 Pietarsaaren maalaiskunnassa, 25.6.1987 Pietarsaaren kaupungissa ja Kruunupyyn kunnassa sekä 29.6.1987 Kokkolan kaupungissa ja Luodon kunnassa.

Toimitusmiehet on saattaneet katselmustoimituksen loppuun 21.10.1987. Toimitusmiesten lausunnon jäljennös on pidetty yleisesti nähtävänä Alajärven,

Pietarsaaren ja Kokkolan kaupunginkanslioissa ja Lappajärven, Vimpelin, Evijärven, Pietarsaaren maalaiskunnan, Kruunupyyn ja Luodon kunnanvirastoissa sekä Pietarsaaren maalaiskunnan Ähtävän toimistossa 2.12.1987 - 4.1.1988.

Hakemusta, tarkastettua suunnitelmaa, katselmuskirjaa tai toimitusmiesten lausuntoa koskevat muistutukset ja vaatimukset oli toimitettava vesioikeudelle viimeistään 1.2.1988.

Toimitusmiesten lausunto

Toimitusmiehet ovat lausunnossaan katsoneet, että uuden säännöstelyn edut ovat yleiseltä kannalta katsottuna haittoja ja vahinkoja merkittävämmät ja että luvan myöntämisen edellytykset uudelle säännöstelylle ovat olemassa. Toimitusmiehet ovat esittäneet, että vesi- ja ympäristöhallitukselle myönnettäisiin hakemuksen mukainen lupa Lappajärven ja Evijärven säännöstelemiseen uuden ohjeen mukaisesti ja että vesioikeuden sanottuun säännöstelyyn 24.1.1974 antaman muutoslupapäätöksen nro 125/1973 Y lupaehtot 12) ja 19) muutettaisiin sellaisiksi kuin lausunnossa on ehdotettu.

Toimitusmiesten lausunnon mukaan yrityksestä aiheutuu maataloudellisia vahinkoja Lappajärven ympäristössä 448 627 mk, Evijärven ympäristössä 451 453 mk ja Ähtävänjoen varressa 179 412 mk. Kurejoen pengerrysalueen pumppauskustannusten lisäys aiheuttaa vahinkoa 1 934 mk.

Voimataloudelle aiheutuva vuotuinen teho ja energian nettomenetys aiheuttaa laskentatavasta riippuen 128 580 - 213 050 mk vuotuisen vahingon eli pääomittettuna 2,57 - 4,26 milj. mk nettovahingon. Vesioikeuden 24.1.1974 antaman päätöksen mukaan tätä vahinkoa ei kuitenkaan ole tarpeen korvata.

Toimitusmiesten korvattavaksi esittämän vahingon määräksi tulee yhteensä 1 081 426 mk.

Vettymisvahinkojen arvioinnissa toimitusmiehet ovat käyttäneet seuraavia perusteita:

- Lappajärvi: peltoalueet korkeusvyöhykkeessä $N_{60}+70,00 - 70,50$ m (169,11-169,61) 4 240 mk/ha ja laitumet samassa vyöhykkeessä kolmasosa tästä eli 1 410 mk/ha.
- Evijärvi: peltoalueet korkeuden $N_{60}+62,15$ m (161,50) alapuolella 7 260 mk/ha ja vyöhykkeessä $N_{60}+62,15 - 62,65$ m (161,50 - 162,00) 2 000 mk/ha. Vastaavat korvaukset niityn ja laitumen osalta ovat 2 420 mk/ha ja 670 mk/ha.

- Ähtävänjoen varsi: peltoalueet vyöhykkeessä I 920 mk/ha, vyöhykkeessä II 560 mk/ha ja vyöhykkeessä III 50 mk/ha. Metsä perkausten alle 1 500 mk/ha. Mikäli vettyminen koskee yli 5 % tilan koko peltoalasta, suoritetaan supistumishaitan korvausta, joksi on katsottu 20 % viljelmän vettymisvahingosta.

Uskotun miehen eriävä mielipide

Uskottu mies Alvin Nylund on liittänyt toimitusmiesten lausuntoon eriävän mielipiteensä, joka kuuluu seuraavasti:

" Allekirjoittanut uskottu mies on toimituksen aikana omasta puolestaan useasti kiinnittänyt huomiota siihen, että nykyinen maksimijuoksutus on riittävän suuri ja vesistön kannalta kokonaisuutena parempi kuin nyt esitetty maksimijuoksutus. Esitetty minimijuoksutus 4 m³/s on mielestäni liian alhainen. Mielipiteeni ovat kuitenkin jääneet vähemmistöön.

Allekirjoittanut katsoo, että esitetyt perkaukset ovat ehdottoman välttämättömiä Ähtävänjokivarren maa- ja metsätalouden pelastamiseksi, ja mikäli niitä ei voida toteuttaa esitetystä laajuudessa, on koko hankkeen annettava raueta.

Metsien kuoleminen, jonka myöhemmin voidaan osoittaa johtuvan hankkeesta, on hakijan korvattava metsänistutuksin."

MUISTUTUKSET JA VAATIMUKSET

1) Vesi- ja ympäristöhallitus on lausunut, että se on velvoitettu hakemusasiasiakirjojen liitteenä olevien vesioikeuden ja vesiylioikeuden antamien päätösten perusteella maksamaan eräille Lappajärven ranta-alueen tiloille korvausta nykyisen säännöstelyn aiheuttamasta ranta-alueiden käytön vaikeutumisesta. Korvaukset perustuivat säännösteltyjen ja luonnonmukaisten vedenkorkeuksien vertailulla arvioituihin vahinkoihin.

Vesioikeudelle jätetyn säännöstelyn muutossuunnitelman mukaan kesäajan vedenkorkeudet tulevat täyttämään virkistyskäytön tavoitteet paremmin kuin ennen säännöstelyn aloittamista Lappajärvellä vallinneet luonnonmukaiset vedenkorkeudet. Uudesta säännöstelystä voidaan todeta koituvan virkistyskäyttöhyötyä, joka on vähintään yhtä suuri kuin nykyisestä säännöstelystä aiheutuneeksi todettu vahinko. Tämän vuoksi vesi- ja ympäristöhallitus on katsonut, että uudesta säännöstelystä aiheutuvien maatalousvahinkojen korvausta määrättäessä tulee niiden tilojen osalta, joille nykyisestä säännöstelystä on määrätty korvausta niiden ranta-alueiden käytön vaikeutumisesta, ottaa vesilain 11 luvun 5 §:n 2 momentin perusteella vähennyksenä huomioon säännöstelystä samoille tiloil-

le nyt syntyvä virkistyskäyttöhyöty.

Vesi- ja ympäristöhallitus on lisäksi todennut, että Lappajärvelle ei voida määrätä ehdotonta ylärajaa myöskään sen takia, että esitetyn ylärajan ylittymisen estämiseksi suoritettavat juoksutukset aiheuttaisivat vahinkoa myös Evijärven ranta-alueilla. Esitetyn suunnitelman mukaan Evijärven luusuassa oleva Kaarenhaaran säännöstelypato pidetään suurempien tulvien aikana täysin auki, joten Evijärven juoksutuksia ei ole mahdollista lisätä säännöstelypadon avulla.

Lupaehtojen osalta vesi- ja ympäristöhallitus on katsonut, että mikäli niitä täydennetään vesistö-tarkkailua koskevalla määräyksellä, ei tarkkailuvelvoitetta ole syytä määritellä yksityiskohtaisesti lupaehdoissa. Vallitsevan käytännön mukaisesti tulee laadittava tarkkailuohjelma erillisenä asiana vesi- ja ympäristöhallituksen hyväksyttäväksi.

2) Alajärven kaupungista oleva maanviljelijä Jaakko M Isoniemi on kertonut harjoittaneensa vuodesta 1976 lähtien lomakylätoimintaa Lappajärven rannalla Alajärven kaupungin Isoniemessä. Lomakylä käsittää 17 rakennusta. Isoniemi on huomauttanut, että mikäli Lappajärven pinta nostetaan yli korkeustason 169,00 m, vaikeutuu lomakylän toiminta käytännössä toimettomuuden tasolle. Jos tulvatilanne tulee mahdolliseksi, muistuttaja on varannut oikeuden korvauksiin mahdollisten tulonmenetysten vuoksi myös muiden omistamiensa Isoniemen tilan ranta-alueiden osalta.

3) Juhani ja Sisko Uusipaikka Alajärven kaupungin Kurejoen kylässä sijaitsevan tilan Valkama RN:o 25:12 omistajina ovat huomauttaneet, että tilalla on liitännäiselinkeinona harjoitettu turkistarhausta. Alavasta maasta johtuen rantaviiva siirtyisi huomattavasti lähemmäksi tarhaa ja tuottaisi haittaa tarhaukselle. Jos säännöstelyn muuttaminen olennaisesti vaikeuttaa tarhausta kyseisellä paikalla tai tarhaa joudutaan siirtämään, luvan saaja on velvoitettava korvaamaan tästä aiheutuva vahinko, jolloin on otettava huomioon myös hoitomatkan pidentyminen.

Myös tilan karjanpito vaikeutuisi tuntuvasti. Vedenpinnan ollessa lähes pellon tasalla ei laiduntaminen olisi mahdollista, ja pitkään lähes pellon pinnan tasalla oleva vesi tuhoaa nurmen, joka monivuotisena vaatii uusimiseen yhden kasvukauden. Tilan tuotantosunnasta johtuen kaikki talouskeskuksen lähellä olevat maat ovat keskeytymättömässä nurmiviljelyksessä, joten vahingot ovat vähintään kaksinkertaiset yksivuotisiin viljelykasveihin verrattuna. Muistuttajat ovat vaatineet korvausta näin syntyvistä vahingoista ja haitoista. Samoin on korvattava Vimpelin kunnassa sijaitsevalle tilalle Tiepelto RN:o 12:83 aiheutuvat vahingot.

4) Maanviljelijät Erkki ja Martti Isoniemi Alajärven kaupungin Kurejoen kylässä sijaitsevan tilan Rinne RN:o 25:15 omistajina ovat yhteisessä muistutuskirjelmässään huomauttaneet, että mikäli vedenpinta nostetaan tulvan aikana yli korkeustason 169,00 m, tilalla tulee olemaan viljelykseen kelpaamatonta, veden vaivaamaa peltoa noin 1,10 ha riippuen vedenkorkeudesta. Muistuttajat ovat vaatineet säännöstelyn ylärajaksi tasoa 169,00 m, jolloin heillä ei ole mitään korvausvaatimuksia. Mikäli näin ei tapahdu, muistuttajat ovat vaatineet, että haittakorvaus maksetaan vuosittain ilman omavastuusuutta. Jos korvaus kuitenkin määrätään kertakaikkisena, se on laskettava 70 000 mk:n hehtaarihinnan mukaan. Koska viljelysmaata voidaan kuitenkin jossain määrin käyttää viljelykseen, on tästä tehtävä 20 %:n vähennys, joten loppullinen korvausvaatimus on 56 000 mk/ha.

5) Maanviljelijä Arvo Autio Alajärven kaupungin Kurejoen kylässä sijaitsevan tilan Kankaanpää RN:o 25:37 omistajana on vaatinut, että säännöstelystä maanviljelijöille aiheutuvista vahingoista on maksettava vuotuiskorvaus ja että vahinkoarvio on tehtävä satovahinkoarvion arvioperusteita käyttäen, kuitenkin ilman omavastuusuutta. Ellei näin voida menetellä, muistuttaja on vaihtoehtoisesti vaatinut, että säännöstelyhaitta poistetaan pengertämällä, ojittamalla ja rakentamalla pumppaamo.

Muistuttaja on huomauttanut, että hänen tilallaan on noin 1,30 ha viljeltyä, jolle on laskettu aiheutuvan vahinkoa. Siihen liittyy kuitenkin 1,40 ha alavaa viljelysmaata, jolle ei ole laskettu koituvan haittaa. Tulvan aikana se kuitenkin vettyy niin, ettei sitä voida viljellä. Tämän vuoksi kertakaikkinen korvaus tulisi määrätä 2,73 ha:n alueesta vähintään sen vuokra-arvon 2000 mk/ha mukaisesti 30 vuoden ajalta. Koska aluetta voidaan käyttää osittain viljelyyn, lopullinen korvausvaatimus on 98 000 mk.

6) Maanviljelijä Martti Antero Kaunisto Vimpelin kunnan Vimpelin kylässä sijaitsevan tilan Kaunisto I RN:o 14:107 omistajana on katsonut hänen tilalleen esitetyn korvauksen liian pieneksi ja vaatinut korvauksen määramisestä käyvän hinnan, 60 000- 70 000 mk/ha, mukaan. Jos näin ei kuitenkaan menetellä, korvaus tulisi maksaa vuosittain samalla tavoin kuin Ähtävänjoen alajuoksullakin.

Muistuttaja on vaatinut säännöstelyn ylärajaksi korkeustasoa 169,00 m, jolloin säästyttäisiin maataloudelle koituvista suuremmista haitoista. Ellei tähän päästä, vahingot on poistettava pengertämällä alavat rantamaat valtion varoilla.

7) Markku Metsäpelto Vimpelin kunnan Vimpelin kylässä sijaitsevien tilojen Toivola RN:ot 14:33 ja

14:45 omistajana on huomauttanut, että tiloilla on rantaviivaa noin 200 m. Päätilasta lohkotulla rantatontilla on rantasauna ja uusi 1,5 -kerroksinen lomarakennus. Lappajärveen rajoittuvilla pelloilla viljellään perunaa. Muistuttaja on vaatinut säännöstelyn alarajaksi korkeustasoa 168,00 m ja ylärajaksi 169,00 m. Korvaus säännöstelyn haitoista on maksettava vuosittain. Jos se kuitenkin suoritetaan kertakorvauksena, muistuttaja on vaatinut korvausta 100 000 mk/ha.

8) Maanviljelijä Heikki Viitaniemi Vimpelin kunnan Vimpelin kylässä sijaitsevan Kumpunevan tilan RN:o 16:20 omistajana on katsonut, että hänen tilalleen esitetty korvaus on liian pieni. Säännöstelyn aiheuttamat vahingot on korvattava vuosittain. Ellei näin voida menetellä, vahingot on poistettava pengerryksillä, koska pienillä viljelysaloilla kaikki viljelysmaa tarvitaan tuotantoon. Muistuttaja on vielä vaatinut, että korvaus tulee määrätä esitettyä suuremmalta alueelta ja korvaus on laskettava maan vuokra-arvon mukaisesti 30 vuoden ajalta. Alue on ollut vuodesta 1968 viljelemättä keskimäärin joka kolmas vuosi. Uuden säännöstelyn aikana siitä tulisi ilmeisesti vesijättömaata.

9) Untamo Kataja tilan Kataja RN:o 12:90, Olavi Jukkala tilan Jukkala RN:o 11:225, Erkki Mustonen tilan Sakarinranta RN:o 27:22, Martti Puhto tilan Mansikkapello RN:o 32, Kari Rantala tilan Rantala RN:o 11:153, Heikki Ylitalo tilan Ylitalo RN:o 11:148, Aino Ranta tilan Ranta RN:o 11:62, Rauno Toivola tilan Raunola RN:o 2:63, Hannu Matalamaa tilan Väinönpello RN:o 11:236, Reima Jukkala tilan Perkkiö RN:o 11:175, Seppo Honkanen tilan Laita-aho RN:o 2:52, Jouko Arvola tilan Koivula RN:o 2:244, Toini Lehtola tilan Lehtola RN:o 2:229, Olli Valtola tilan Jokivarsi RN:o 2:333, Martti Lahtela tilan Lahtela RN:o 2:327, Matti Rauhala tilojen RN:o 2:215, 2:388, 2:120, 2:39, 2:186 ja 34:7, Raimo Koskela tilan Ahonlaita RN:o 34:2, Pirkko Kataja tilan Katajaniemi RN:o 3:162, Antti Kataja tilan Katajamäki RN:o 12:171, Eino Kataja tilan Jukola RN:o 12:89, Yrjö Pokela tilan Yli-Pokela RN:o 12:249, Lauri Liikala tilan Liikala RN:o 13:35, Hannu Pippola tilan Pippola RN:o 12:38 ja tilan RN:o 12:95, Martti Kivipello tilan Kivipello RN:o 12:234, Anita Leväniemi ja Merja Takala tilan Rantaniemi RN:o 13:194, Ari Kangas tilan Vähäkangas RN:o 13:135, Matti Koivisto tilan Lakanen RN:o 13:68 ja tilan RN:o 13:131, Väinö Seppä tilan Keskitalo RN:o 12:27, Paavo Liikala tilan Mäki RN:o 13:86, Eero Pippola tilan Erkkilä RN:o 12:60, Eero Pokela tilan Pokela RN:o 12:248, Juhani Rantala tilan Harju RN:o 13:200, Pekka Niemi tilan Niemi RN:o 3:170, Veikko Pyhälähti tilan Lahti RN:o 14:125, Juhani Kaunisto tilan Kaunistola RN:o 14:99, Markku Metsäpello tilan Toivola RN:o 14:33, Heikki Viitaniemi tilan RN:o 16:20, Martti Kaunisto tilan Kaunisto RN:o 14:107, Lauri Kivipello

tilan Kytölä RN:o 12:42 ja Pekka Ketola tilan Kytökorpi RN:o 12:213 omistajina ovat yhteisessä muistuskirjelmässään vaatineet, että Lappajärven säännöstelyn alaraja määrätään korkeuteen 168,00 m ja yläraja korkeuteen 169,00 m. Säännöstelystä aiheutuvat vahingot on korvattava vuosittain. Hietojan lahti, Katajanlahti ja Vimpelijoen suualue on kunnostettava. Myös kalastuksen tuoton alentumisesta aiheutuvat menetykset on korvattava ja järven kalakannan säilyminen on taattava. Muilta osin muistuttajat ovat viitanneet Vimpelin kunnan antamiin lausuntoihin.

10) Toivo Anttila on huomauttanut rantapeltojensa vettymisestä ja pelloja suojaavan penkereen sortumisesta. Penger on 15 m leveä ja 170 m pitkä ja korkeustasolla 170,00 m. Penger on pohjoisosastaan mäntyä ja eteläosastaan leppää kasvavaa hiekkamaata. Osa penkereen takana olevista pelloista on korkeustasolla 170,00 m. Muutamaa kesää lukuunottamatta korkea vesi on vaivannut koko 1980-luvun. Anttila on vaatinut, että asia korjataan pengertämällä rantapelto suojaavalla hiekkapenkereellä maisemaan sopivalla tavalla. Penger on rakennettava joko kivistä tai betonista, koska mikään muu ei kestä aallokkoa vastaan.

11) Maanviljelijä Veikko Pyhälä Vimpelin kunnan Vimpelin kylässä sijaitsevan tilan Lahti RN:o 14:125 omistajana on vaatinut, että tilalle aiheutuvat vahingot on poistettava valtion varoilla tapahtuvalla pengerryksellä. Vaihtoehtoisesti haitta tulisi kertakaikkisen korvauksen sijasta suorittaa vuosittain. Mikäli tämä ei ole mahdollista, muistuttaja on vaatinut tilalle aiheutuvista vahingoista kertakaikkisena korvauksena 138 500 mk. Tilalla on Lappajärven rannassa huvilarakennus, jonne pääsy vaikeutuu uuden säännöstelyn aikana, minkä vuoksi tiealuetta on pengerrettävä. Tästä aiheutuvat kulut 5 000 mk muistuttaja on vaatinut korvattavaksi.

12) Maanviljelijä Juhani Kaunisto Vimpelin kunnan Vimpelin kylässä sijaitsevan tilan Kaunistola RN:o 14:99 omistajana on vaatinut, että tilalle aiheutuvat vahingot on poistettava toimenpitein eli pengertämällä ranta-alueet valtion varoin. Vaihtoehtoisesti vahingot on korvattava vuosittain. Mikäli tämä ei ole mahdollista, kertakaikkinen korvaus tulisi määrätä bruttotuoton perusteella tai vähintään maan vuotuisen vuokra-arvon 2000 mk/ha mukaan. Korvausta on määrättävä 30 vuoden ajalta, jolloin tulisivat korvatuksi myös jo vuonna 1968 alkaneet vahingot. Kertakaikkinen korvausvaatimus on 379 500 mk.

13) Saini Järvelä Vimpelin kunnan Rantakylässä sijaitsevan tilan Järvi RN:o 11:147 omistajana on vaatinut, että hänelle korvattaisiin säännöstelystä

aiheutuneet haitat, joista hän on joutunut kärsimään säännöstelyn alkamisesta lähtien. Säännöstelyn vuoksi vesi työntyy pelloille estäen kylvön ja sadonkorjuun. Ennen säännöstelyä ei näitä haittoja ole ollut. Myöskään salaojitussuunnitelmaa ei voida toteuttaa, koska pellot ovat vesittyneet. Muistuttaja on vaatinut tähän mennessä säännöstelystä aiheutuneista haitoista korvausta 86 000 mk. Jos säännöstely jatkuu näin epäoikeudenmukaisena, korvauksia tulisi suorittaa vuosittain.

14) Tauno Ollila Vimpelin kunnan Itäkylässä sijaitsevan tilan Vähäranta RN:o 3:67 omistajana on vastustanut Lappajärven vedenpinnan nostamista yli korkeustason 169,00 m, koska tällöin huvilan edestä huuhtoutuu pois sen eteen ajettu multa. Lisäksi yli 169,00 m:n vedenkorkeus syövyttää luonnonmukaista rantatörmää.

Jos taas vedenpinta lasketaan alle 168,00 m, aiheutuu siitä haittoja venelaiturille ja pienelläkin moottoriveneellä rantaan ja vesille pääsy vaikeutuu huomattavasti. Lisäksi liian matalasta vedestä aiheutuu rannan rämettymistä ja pensastumista.

15) Vimpelin kunta on esittänyt lausuntonaan, että Lappajärven säännöstelyn ylärajaksi määrätään korkeustaso 169,00 m ja alarajaksi 168,00 m. Vimpelinjoen yläpuoliset säännöstelyaltaat on toteutettava ja Ähtävänjoen alaosan perkaus suoritettava, koska vain niiden avulla Lappajärven vedenpinta saadaan pysymään edellä esitetyssä vaihteluvälissä. Myös kalastuksen tuoton alentumisesta aiheutuvat menetykset on korvattava ja järven kalakannan säilyminen on taattava tehostamalla alueellista kalanviljelyä luonnonravintolammikoissa. Vielä Vimpelin kunta on esittänyt, että Hietojanlahti, Katajalahti ja Vimpelinjoen suualue on kunnostettava.

16) Heimo Herrala Lappajärven kunnan Tarvolan kylässä sijaitsevan tilan Männikkö RN:o 2:83 omistajana on lausunut, että puolet eli 8 ha hänen maisiaan sijaitsee Söyringinlahden ympärillä. Tila on erikoistunut lihakarjan kasvattamiseen, minkä vuoksi on erittäin tärkeää saada mahdollisimman suuri osa rehusta omasta takaa. Tilalla on 60 nautaa, joten rehutarve on suuri. Jos vedenpinta nousee yli tason 169,00 m, suuri osa pelloista jää viljelemättä, koska vesi nousee pelloille ja katkaisee pääsyn niemessä oleville pelloille.

Muistuttaja on vaatinut, että Lappajärven säännöstelyn ehdottomaksi ylärajaksi määrätään 169,00 m ja alarajaksi 168,00 m. Muistuttaja ei hyväksy kertakaikkista korvausta, vaan korvausta on suoritettava 10 000 mk/ha niinä vuosina, kun vesi nousee yli 169,00 m. Muistuttajan rantaan on rantakaavassa merkitty kolme huvilatonttia, jotka menevät pilalle vedenpinnan suuren vaihtelun vuoksi. Tästä vahin-

gosta muistuttaja on vaatinut korvausta 50 000 mk/tontti.

Vuonna 1987 Herrala on salaojittanut kyseisellä alueella noin 2 ha peltoa. Ojituksen valmistuttua vesi nousi pelloille ja ojitus jäi veden alle. Myös laskuaukot järveen jäivät tekemättä. Jos liete on tukkinut putkistot, muistuttaja on vaatinut ojituksen uusimista vesi- ja ympäristöhallituksen kustannuksella.

17) Maanviljelijä Reijo Rauhala Lappajärven kunnan Tarvolan kylässä sijaitsevan tilan Jokiranta RN:o 1:113 omistajana on vaatinut Lappajärven säännöstelyn ehdottomaksi ylärajaksi korkeustasoa 168,50 m ja alarajaksi 168,00 m. Säännöstelyn aiheuttamat vahingot ja haitat on arvioitava hakijan kustannuksella puolueettoman järjestön, esim. maatalouskeskuksen toimesta. Haittojen ja vahinkojen lieventämiseksi on hakijan kustannuksella rakennutettava tarvittavat padot, joiden vuotuismenoista ja ylläpitomenoista hakijan tulee huolehtia. Jos vesi muistuttajan maiden kohdalla nousee yli kriittisen rajan, koko maatilan lypsykarjan tarpeisiin varattu ja käytetty noin 3,50 - 4,40 ha:n suuruinen laidun -ja tuorerehualue joutuu vaaranalaiseksi ja samalla koko perheen toimeentulo uhatuksi. Jos näin tapahtuu, hakijan on turvattava muistuttajan perheen toimeentulo tai lunastettava tila sen täydestä arvosta.

Lappajärven rantojen yleiskäytön suunnitelmassa on muistuttajan tilan ranta-alueelle varattu vapaa-ajan viettoa varten alue ja sille rakennusoikeus. Jos järven vedenpinta nousee yli tason 168,50 m, alueen käyttö vaarantuu, mistä aiheutuva vahinko on täysimääräisesti korvattava.

Vielä muistuttaja on vaatinut, että hakija veloitetaan kustantamaan puolueeton seuranta säännöstelyn vaikutuksista vesistöön ja erityisesti järven matalavetisten lahtien tilaan järven ja sen lahtien virkistyskäytön varmentamiseksi ja säilyttämiseksi.

18) Maanviljelijä Toivo Övermark Lappajärven kunnan Tarvolan kylässä sijaitsevan Valeeni RN:o 3:81 nimisen tilan omistajana on vaatinut, ettei Lappajärven vedenpinta missään vaiheessa saa ylittää lukemaa 168,50 m. Säännöstelyn haitat ja vahingot on korvattava täysimääräisenä aina vahinkotapahtuman jälkeen välittömästi eikä vain kertakorvauksena. Korvausperusteet on tarkistettava ja tarkennettava aina vahinkotapahtuman yhteydessä. Säännöstelyn aiheuttamat vahingot ja haitat on arvioitava puolueettoman järjestön toimesta. Vedenpinnan noustessa muistuttajan tilan kohdalla lukemaan 168,50 m joutuu tilan viljelysmaasta viljeykelvottomaksi noin 1,5 ha ja osin veden haitoille alttiiksi lisäksi noin 2,00 ha.

19) Haapaniemen yksityistien tiehoitokunta on todennut, että uudessa Lappajärven säännöstelysuunnitelmassa tulee järven keskiveden ja yliveden korkeus nousemaan verrattuna voimassa olevaan säännöstelyyn. Se merkitsee rantapeltojen lisävettymistä. Tällainen alue on mm. Lappajärven kirkonkylässä Harjunjoen ja Rapalahden välillä. Alueen läpi kulkeva Haapaniemen tie tulee myös kärsimään veden nostosta, koska sen pinta on lähellä jo havaittuna korkeimpia tulvavesien pintoja. Tien perusta tulee vettymään ja pehmenemään, ojat liettyvät ja normaali virtaus ojissa ja rummuissa hidastuu ja vaikeutuu.

Tiehoitokunnan osakkaat ovat katsoneet, että hakija on velvollinen korvaamaan ne lisäkustannukset, jotka aiheutuvat em. tien hoidosta kohonneiden vesipintojen seurauksena. Muistuttaja on vaatinut, että säännöstelyä koskeviin lupaehtoihin lisätään maininta Haapaniemen tiestä ja hakija velvoitetaan nostamaan tien pintaa 0,5 m tien alimmilla kohdilla noin 250 m:n matkalla tai tulvavuosina tiehoitokunnan esittämän laskun mukaan korvaamaan ne lisäkustannukset, jotka uuden säännöstelyn aiheuttamasta lisääntyneestä tienhoidosta ja kulkuhaitasta syntyvät.

20) Keijo Väkeväinen Lappajärven kunnan Kirkonkylässä sijaitsevan tilan Haapalehto RN:o 22:1 omistajana on huomauttanut, että Lappajärven uuden säännöstelysuunnitelman mukaan järven keski- ja ylivesi nousevat nykyiseen säännöstelyyn verrattuna. Tästä on seurauksena rantapeltojen lisävettymistä. Muistuttajan tila sijaitsee Harjunjoen ja Rapalahden välillä, jossa maan viljeltävyys tulee kärsimään vedennostosta. Maanpinta on ollut jo lähellä havaittuja tulvavesien pintoja esim. vuosina 1981 ja 1987. Tulvavesien vaivaamaa aluetta tilasta on noin 1,5 ha. Korkean tulvaveden aikana aluetta ei voi viljellä. Toimitusmiesten esittämä korvaus ei ole oikeassa suhteessa haitta-alueen pinta-alaan nähden. Korvaus on suoritettava koko todelliselta haitta-alueelta. Muistuttaja on vaatinut, että haitat on korvattava erikseen kaikkina niinä tulvavuosina, jolloin vedenpinta nousee yli tason 169,00 m.

21) Arto Väkeväinen Lappajärven Kirkonkylässä sijaitsevien tilojen Etelärinne RN:o 30:2 ja Lehtola RN:o 44:33 omistajana on huomauttanut, että Lappajärven uuden säännöstelysuunnitelman mukaan järven keski- ja ylivesi nousevat nykyiseen säännöstelyyn verrattuna, minkä seurauksena rantapeltojen lisävettyvät ja maan viljeltävyys hänen tiloillaan kärsii. Tulvavesien vaivaamaa maata on Etelärinteen tilasta 3 ha ja Lehtolan tilasta noin 0,4 ha. Korkean tulvaveden aikana tätä aluetta ei voi viljellä. Esimerkiksi kesällä 1987 tämä alue jäi viljelyksestä pois. Toimitusmiesten esittämä korvaus ei ole oikeassa suhteessa haitta-alueen pinta-alaan nähden.

Muistuttaja on vaatinut, että tilalle kohonneesta

vedenpinnasta aiheutuvat haitat korvataan koko todelliselta haitta-alueelta. Hakija on lisäksi velvoitettava erikseen korvamaan tulvavahingot kaikkina niinä vuosina, jolloin vedenpinta nousee yli tason 169,00 m.

22) Anneli Alatalo Lappajärven kunnan Itäkylässä sijaitsevan rantapalstan RN:o 4:33 omistajana on yhtynyt Lappajärven kunnan mielipiteeseen Lappajärven säännöstelyn ylä- ja alarajan osalta. Lyhytaikainen säännöstely tulisi ehdottomasti kieltää. Kertakaikkisista korvauksista tulisi luopua ja siirtyä tulvavuosiin edellyttämiin vahingonkorvauksiin. Kalastuksen ja virkistyskäytön arvo nousee pysyvästi, joten järven säännöstelyn muuttamiselle järvelle edullisemmaksi tulisi olla lyhyellä aikavälillä riittävät valmiudet. Muistuttaja on vielä huomauttanut, että vedenpinnan suuret vaihtelut vaikeuttavat rannan käyttöä ja aiheuttavat jatkuvia ylimää räisiä kuluja.

23) Maanviljelijä Pekka Niemelä Lappajärven Itäkylässä sijaitsevien tilojen Erkkilä RN:o 5:53, Niemelä II RN:o 5:54 ja Haavisto RN:o 5:55 omistajana on vaatinut, ettei Lappajärven vedenpinta saa missään vaiheessa ylittää lukemaa 168,50 m. Säännöstelyn aiheuttamat vahingot ja haitat on korvattava täysimääräisinä heti vahinkotapahtuman jälkeen eikä kertakorvauksena ja ne tulee arvioida puolueettoman järjestön, esim. maatalouskeskuksen toimesta.

Lappajärven vedenpinnan noustessa muistuttajan tilan maiden kohdalla ns. kriittisen rajan tuntumaan joutuu tilan viljelysmaista noin 3-4 ha:n suuruinen alue vaaranalaiseksi ja satoa ei voi tältä alueelta korjata kokonaisuudessaan.

Muistuttaja on vastustanut luvan myöntämistä pidemmälle ajalle kuin 10 vuodeksi, koska kaikkia säännöstelyn esiintuomia haittoja on vaikea ennakkoon arvioida.

24) Maanviljelijä Martti O. Murtoniemi Lappajärven kunnan Itäkylässä sijaitsevien tilojen Aholahti RN:o 5:36 ja Ahopelto RN:o 5:41 omistajana on vaatinut, ettei Lappajärven vedenpinta saa missään vaiheessa nousta lukeman 168,50 m yläpuolelle. Säännöstelystä aiheutuvat haitat ja vahingot on korvattava täysimääräisenä välittömästi vahinkotapahtuman jälkeen ja ne on arvioitava puolueettoman järjestön toimesta.

Vedenpinnan noustessa Lappajärven muistuttajan maiden kohdalla ns. kriittiseen rajaan joutuu veden vaikutuksen alaiseksi viljelysmaista 3,00-3,50 ha:n alue. Samalla joutuu uhanalaiseksi ranta-alueella oleva rantasauna ja ranta-alueen maamaassat huuhtoutuvat järveen. Muistuttaja on vastustanut luvan myöntämistä pidemmälle ajalle kuin 10 vuodeksi.

25) Maanviljelijä Kalevi Timoharju Lappajärven kunnan Tarvolan kylässä sijaitsevan tilan Ketola RN:o 1:52 omistajana on vastustanut Lappajärven vedenpinnan nostamista missään vaiheessa yli lukeman 168,50 m, koska tuolloin hänen ranta-alueen vaikutuspiirissä olevaa viljelysmaataan joutuu viljelyskelvottomaksi noin 0,5-1,00 ha sekä ranta-alueella oleva huvilarakennus uhanalaiseksi. Säännöstelystä aiheutuvat haitat on korvattava täysimääräisesti aina vahinkotapahtuman jälkeen eikä missään tapauksessa ns. kerta-korvauksena. Vahingot on arvioitava tapauskohtaisesti puolueettoman järjestön toimesta.

Muistuttaja on vastustanut luvan myöntämistä 10 vuotta pitemmäksi ajaksi.

26) Veikko Harju ja Juhani Harju Lappajärven kunnan Kirkonkylässä olevien tilojen Uusi-Hyytinen RN:o 90:1 ja Kotila RN:o 6:65 yhteisomistajina ovat vaatineet, ettei vedenpinta Lappajärvessä missään vaiheessa saa ylittää lukemaa 168,50 m.

Kaikki säännöstelystä aiheutuvat haitat ja vahingot on korvattava täysimääräisesti aina vahinkotapahtuman jälkeen eikä missään tapauksessa yksinomaan kertakorvauksena ja ne on arvioitava hakijan kustannuksella puolueettoman järjestön toimesta.

Vedenpinnan noustessa Lappajärvessä muistuttajien maiden kohdalla yli ns. kriittisen rajan muistuttajien tilan peltoalueesta joutuu veden vaivaamaksi noin 3,50 -4,50 ha sekä muuta maatalousmaata noin 1,50 ha, joten vahingot yksin maataloudelle ovat tuntuvat ja vaikeuttavat toimeentuloa. Muistuttajat ovat vastustaneet luvan myöntämistä pidemmälle ajalle kuin 10 vuodeksi.

27) Lappajärven Vedenjohto-osuuskunta on yhtynyt Lappajärven kunnanhallituksen 28.1.1988 esittämiin kannanottoihin säännöstelyn muuttamisesta. Vesi-huollon osalta säännöstely ei saa haitata muistuttajan vedenhankintaa. Säännöstely ei myöskään saa lisätä patogeenisten mikro-organismien, humuksen tai muiden orgaanisten aineiden määrää Lappajärven vedessä tai muutoin huonontaa veden laatua.

28) Maanviljelijä Aarne Niemi Lappajärven kunnan Tarvolan kylässä olevien tilojen Hilmala RN:o 1:40 ja Ristola RN:o 1:32 omistajana on vaatinut, ettei Lappajärven vedenpinta saa missään vaiheessa ylittää tasoa 168,50 m eikä alittaa tasoa 168,00 m. Säännöstelyn haitat ja vahingot on korvattava täysimääräisinä heti vahinkotapahtuman jälkeen eikä vain kertakorvauksena ja vahingot on arvioitava hakijan kustannuksella puolueettoman järjestön toimesta.

Haittojen ja vahinkojen lieventämiseksi hakijan kustannuksella on rakennutettava tarpeelliset padot ja hakija on huolehdittava rakennelmien vuotuis-

menoista ja ylläpitokustannuksista.

Vedenpinnan noustessa muistuttajan maiden kohdalla ns. kriittisen rajan yli joutuu maatilasta noin 2,50 ha:n suuruinen alue vaaranalaiseksi ja perheen toimeentulo uhatuksi. Mikäli näin tapahtuu, hakija on velvoitettava turvaamaan toimeentulo tai lunastettava tilat niiden täydestä arvosta. Jos vedenpinta nousee yli lukeman 168,50 m, ko. alueiden virkistyskäyttö vaarantuu, mikä vahinko on korvattava.

Vielä muistuttaja on vaatinut, että hakijan kustannuksella asetetaan puolueeton järjestö seuraamaan Lappajärven säännöstelyn vaikutuksia vesistöön ja erityisesti järven matalavetisten lahtien tilaan järven lahtien virkistyskäytön varmentamiseksi ja säilyttämiseksi.

29) Erkki Hernesniemi Lappajärven kunnan Lamminkylässä olevien tilojen Kujala RN:o 1:80 ja Kujala I RN:o 1:80 omistajana ja Toini Hernesniemi ovat huomauttaneet, että Lappajärven vedenpinnan vaihdellessa säännöstelyohjeidenkin rajoissa aiheutuu muistuttajien tilojen ranta-alueiden sekä muiden alueiden käytölle haittaa ja vahinkoa. Mitä suuremmat veden korkeusvaihtelut ovat, sitä suuremmat ovat vahingot. Vedenpinnan noustessa Lappajärven yli lukeman 168,50 m maatilasta pelloista joutuu noin 1,00 ha:n suuruinen alue ja muuta maatalousmaata noin 1,00-2,00 ha alttiiksi vesivahingoille. Muistuttajat ovat vaatineet, että säännöstelyn aiheuttamat vahingot ja haitat on korvattava täysimääräisinä eikä kertakorvauksena ja ne on arvioitava puolueettoman järjestön toimesta hakijan kustannuksella.

Muistuttajat ovat vastustaneet luvan myöntämistä 10 vuotta pitemmälle ajankakselle.

30) Maanviljelijä Mauno Storvik Lappajärven kunnan Itäkylässä olevien tilojen Kotamäki RN:o 5:38, Mäkirinne RN:o 5:80 ja Murtoniemi RN:o 5:80 omistajana on huomauttanut, että Lappajärven vedenpinnan vaihdellessa säännöstelyohjeidenkin rajoissa aiheutuu tilojen ranta-alueiden käytölle ja järviolueen virkistyskäytölle suuria hankaluuksia. Veden noustessa Lappajärven ns. kriittisen rajan tuntumaan vaikeutuu maatilasta viljelysmaasta noin 5,00 peltohehtaarin viljely ja samalla maatilasta elinkelpoisuus huomattavasti heikkenee ja toimeentulo alenee.

Säännöstelyn esiintuomat haitat ja vahingot on korvattava täysimääräisinä aina vahinkotapahtuman jälkeen eikä kertakorvauksena ja ne on arvioitava puolueettoman järjestön toimesta.

Muistuttaja on vastustanut luvan myöntämistä yli 10 vuotta pitemmäksi ajaksi.

31) Esko Ketola Lappajärven kunnan Tarvolan kylässä sijaitsevan tilan Ainola RN:o 3:45 omistajana on huomauttanut, että Lappajärven vedenpinnan vaihdellussa säännöstelyohjeidenkin rajoissa aiheutuu mm. Söyringinlahden ranta-alueiden käytölle suuria haittoja. Mitä suurempi vedenkorkeuden vaihtelu on, sitä suuremmat vahingot ovat. Säännöstelyn haittojen eliminoimiseksi mahdollisimman vähiin hakijan on huolehdittava siitä, että Söyringinlahti tulevaisuudessaakin pysyy kalastukselle ja virkistyskäytölle sopivana ja että lahden vesi ei missään vaiheessa huonone nykyisestään. Veden vaihtuvuuden turvaamiseksi on harkittava jopa ruoppauksen suorittamista koko Söyringinlahden pituudelta. Muistuttaja on vaatinut, että Lappajärven säännöstelyn vaikutuksia vesistöön ja järven matalavetisten lahtien virkistyskäytölle on seurattava puolueettoman järjestön toimesta hakijan kustannuksella.

32) Myyntipäällikkö Asko Kujala Lappajärven Itäkylässä sijaitsevan tilan Marjala RN:o 4:48 omistajana on esittänyt, että vedenpinta Lappajärvessä ei saa mielellään nousta yli tason 168,50 m ja että ehdottoman ylärajan tulisi olla 169,00 m. Säännöstelyn haitat ja vahingot on korvattava aina vahingon satuttua välittömästi täysimääräisinä ja ne on arvioitava puolueettoman järjestön toimesta hakijan kustannuksella.

Vedenpinnan noustessa Lappajärvessä kriittiseen rajaan muistuttajan loma-asunnolle menevä tie joutuu veden alle, kuten kävi jo vuoden 1986 lopulla. Tästä aiheutui tuhansien markkojen kustannukset, jotka jäivät täysin korvaamatta. Samoin tontilla oleva rantasauna ja ranta ovat vaarassa tuhoutua. Rannalle on jouduttu ajamaan kymmeniä kuormia soraa ja hiekkaa. Osa tonteista joutuu veden alle. Korkea vedenpinta aiheuttaa huomattavaa haittaa loma-asunnon viemärin toiminnalle ja tontilla kasvava puusto tuhoutuu lopullisesti. Muistuttaja on vastustanut luvan myöntämistä kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi ja tällöinkin sitä tulisi voida tarpeen vaatiessa muuttaa.

33) Jaakko Harju tilan Harjula RN:o 6:55/A, Jaakko ja Erkki Harju tilojen Harjula RN:o 6:55 ja Harjula I RN:o 6:72, Erkki Harju tilan Harju RN:o 6:78/A ja Eero Harju tilan Jokivainio RN:o 6:64, kaikki sanottu tilat Lappajärven kunnan KIRKONKYLÄSSÄ, omistajina ovat toimitusmiesten korvausesityksen johdosta huomauttaneet, että useat sadat maanviljelijät harjoittavat elinkeinoa Lappajärven rantapelloilla. Mahdollinen rantapeltojen vettymishaitta saattaa tulla pitkäaikaiseksi, minkä vuoksi muistuttajat eivät hyväksy toimitusmiesten esittämää kertakorvausjärjestelmää. Kun raskaat maanviljelyskoneet työskentelevät rantapelloilla, saattaa vajonta vuosien mittaan olla useita senttimetrejä. Näin vettymishaitta vuosien mittaan vain pahentuu.

Muistuttajat ovat vaatineet, että pelto- ja laidun-
korvaukset nostetaan Lappajärvellä samalle tasolle
kuin Evijärvellä.

Vetty mishaittojen kertakorvauksen sijasta vetty-
mishaitat ja tulvavahingot olisi tutkittava ja
korvattava välittömästi aina sinä vuonna, jolloin
vahinko on tapahtunut. Tämän vuoksi lupa tulisi
myöntää korkeintaan 10 vuodeksi, jona aikana on
mahdollisuus tarkkailla ja hankkia kokemuksia tul-
vavahinkojen korvausjärjestelmän onnistumisesta.

34) Lappajärveltä oleva Seppo Keski-Vinkka Lappa-
järven kunnan Itäkylässä olevan talon Vinkka N:o 4
yhteisalueen puolesta on esittänyt, että hakija olisi
velvoitettava kunnostamaan veneellä liikennöitävään
kuntoon heidän yhteinen venevalkamansa, jonka pinta-
ala on 0,145 ha. Suoritetu säännöstely on aihe-
uttanut sen, että venevalkamia ei ole voitu käyttää
suurten vedenpinnanvaihtelujen vuoksi.

Tilan Uusivainio RN:o 4:52 omistajana Seppo Keski-
Vinkka on huomauttanut, että kun raskaat maanvilje-
lyskoneet työskentelevät rantapelloilla vuosien
mittaan, vajonta saattaa olla useita senttimetrejä.
Tämän vuoksi kertakorvauksista tulisi kokonaan luopua
ja siirtyä tulvavuonna suoritettaviin, syntyneiden
vahinkojen edellyttämiin korvauksiin. Lappajärvellä
korvaukset tulisi määrätä samojen korvausperusteiden
mukaan kuin Evijärvelläkin.

Muistuttajat ovat esittäneet, että lupa myönnettäi-
siin enintään 10 vuodeksi, jona aikana on mahdolli-
suus tarkkailla ja hankkia kokemuksia tulvavahinko-
jen korvausjärjestelmän onnistumisesta.

35) Maanviljelijä Yrjö Savola Lappajärven kunnan
Tarvolan kylässä olevan tilan Kotikytö RN:o 1:30
omistajana ja Matti Savolan kuolinpesän omistaman
tilan Jokiniitty RN:o 11:51 puolesta on vaatinut,
että Lappajärven säännöstelylle määrätä yläraja.
Jos se kuitenkin jää avoimeksi, muistuttajan tilas-
ta palstoitettu 4 500 m²:n suuruinen rantatontti,
jolle on myönnetty rakennuslupa 17.12.1987, jää
arvottomaksi. Kun rakennusoikeuden sisältävän ranta-
alueen neliöhinta Lappajärvellä on vähintään 40 mk,
menetys on näin ollen 180 000 mk, minkä muistuttaja
on vaatinut korvattavaksi.

Edelleen muistuttaja on katsonut Jokiniityn tilalle
esitetyn korvauksen mitättömäksi todelliseen mene-
tykseen verrattuna. Korvaustasoa on tuntuvasti koro-
tettava, koska peltoalueen käypä hinta on huomatta-
vasti suurempi.

36) Maanviljelijä Tapio Vinkka Lappajärven kunnan
Itäkylässä sijaitsevan tilan Vinkka RN:o 4:36 omis-
tajana on huomauttanut, että Lappajärven vedenpinnan
vaihdellessa säännöstelyohjeidenkin rajoissa hänen

omistamansa tilan ranta-alueille aiheutuu tuntuvia vahinkoja. Veden noustessa yli tason 168,50 m tilan viljelysmaalle aiheutuu suuria vaikeuksia ja alueen virkistyskäyttömahdollisuus menetetään. Ranta-aluetta joutuu veden vaivaamaksi noin 60 aaria, jota aluetta muistuttaja on lunastamassa itselleen.

Säännöstelyn aiheuttamat haitat on korvattava täysimääräisinä aina vahinkotapahtuman jälkeen eikä kertakorvauksena ja vahingot on arvioitava puolueettoman järjestön toimesta hakijan kustannuksella. Muistuttaja on vastustanut luvan myöntämistä 10 vuotta pitemmäksi ajaksi.

37) Martti Kärnä Lappajärven kunnan Kirkonkylässä sijaitsevan tilan Pitkäaho RN:o 51 omistajana on yhtynyt Lappajärven kunnanhallituksen kannanottoon Lappajärven säännöstelyn muuttamiseksi.

38) Elvi ja Antero Ahvenniemi Lappajärven kunnan Kirkonkylässä sijaitsevan tilan Pajuniemi RN:o 23:3 omistajina ovat huomauttaneet, etteivät toimitusmiehet ole tarkastaneet säännöstelyn heidän tilansa rannalle aiheuttamia vahinkoja. Toimitusmiesten ehdotus Lappajärven vedenpinnan alentamiseksi merkitsisi muistuttajien loivan rannan edustalla vesirajan siirtymistä selälle päin 6-12 m.

Muistuttajat ovat vaatineet, että heidän tilalleen aiheutuvat vahingot arvioidaan ja korvataan, jos säännöstelysuunnitelmaa muutetaan esitetyllä tavalla vedenpintaa alentamalla. Muistuttajat ovat vaatineet korvausta ojansuiden avaamisesta 2 250 mk, rantapuuston kuolemista 6 000 mk, piisamivahingoista 4 000 mk, kalastusmatkojen pitenemisestä 2 000 mk, suuremman veneen hankkimisesta 7 000 mk sekä laiturin pidentämisestä 5 000 mk.

39) Lahti-Salonpään yksityistien tiehoitokunta on huomauttanut, että Lappajärven yläraja aiheuttaa tiestölle vaurioita. Korkeimillaan vesi nousee tienpinnan yläpuolelle, mikä vaikeuttaa normaalia liikennettä. Talviaikaan vesi aiheuttaa routavaurioita. Muistuttaja on pidättänyt oikeuden korvausvaatimuksen esittämiseen tielle koituneista vahingoista.

40) Tarvolan kylän jakokunta on esittänyt, että hakija velvoitettaisiin kunnostamaan veneillä liikennöitävään kuntoon jakokunnan omistamat vanevalkamet Annolan ranta, pinta-ala 0,464 ha, Sepän ranta, pinta-ala 0,079 ha ja Päällysahon ranta, pinta-ala 0,197 ha.

Suoritettu säännöstely on aiheuttanut sen, ettei mainittuja venevalkamia Lappajärven säännöstelyn voimassa ollessa ole voitu käyttää suurten vedenpinnan vaihteluiden vuoksi. Venelaitureita käyttävät Tarvolan kylän asukkaat, joita viimeksi suoritettun

henkikirjoituksen mukaan on 584 henkilöä.

41) Vimpelin kalastuskunta, Lappajärven kalastuskunta, Alajärven, Lappajärven ja Vimpelin kalastusalueen valtuuskunta, kalastaja Antti Salonpää, Lappajärven kalastuksenhoitoyhtymä ja Lappajärven kunnallisvesitoimikunta ovat vaatineet, että Lappajärven säännöstelyn alarajaksi määrätään korkeus 168,00 m ja ylärajaksi 169,00 m.

Muistuttajat ovat vastustaneet säännöstelyaltaiden rakentamista Lappajärven yläpuolelle ja vaatineet tutkittavaksi mahdollisuuksia niiden rakentamiseen Lappajärven alapuolisiin vesistön osiin. Samoin Lappajärven pengerryshankkeista on luovuttava. Kaikki viittauksetkin Lappajärven säännöstelystä voimallistoksien lupapäätöksissä on poistettava. Säännöstelyn tähänastiset kalastusvahingot on korvattava vesioikeuden 8.7.1987 antaman päätöksen mukaisesti viipymättä ja tästä eteenpäin lisääntyvän säännöstelyn aiheuttamien haittojen ja vahinkojen korvaamiseksi em. päätöksessä määrättyjä korvauksia ja istutusvelvoitteita on korotettava 15 %. Muistuttajat ovat edelleen vaatineet, että hakijalle asetetaan velvoite tarkkailla muutoksia vesiluonnossa ja kalastossa koko vesistössä. Hakija on velvoitettava esittämään kompensatioistutusten toteuttamissuunnitelma ennen niiden toetuttamista vuosittain kalastusoikeuden haltijalle sekä vuosittain tarkkailututkimusten tulokset. Hakija on määrättävä maksamaan vesistön säännöstelymaksu.

42) Lappajärven kunta, Lappajärven isojakokunta ja Lappajärven kunnan ympäristönsuojelulautakunta ovat esittäneet, että Lappajärven säännöstelyn ylärajaksi määrätään $N_{60} + 69,89$ m (169,00 m) ja ehdottomaksi alarajaksi $N_{60} + 68,89$ m (168,00 m).

Korvausperusteiden osalta muistuttajat ovat huomauttaneet, että useat sadat viljelijät harjoittavat maatalouselinkeinoa Lappajärven rantapelloilla. Mahdollinen rantapeltojen vettymishaitta saattaa tulla pitkäaikaiseksi. Kun raskaat maanviljelyskoneet työskentelevät rantapelloilla, vajonta saattaa vuosien mittaan olla useita senttimetrejä, jolloin vettymishaitta vain pahentuu. Tämän vuoksi muistuttajat ovat vastustaneet kertakorvausjärjestelmää ja vaatineet vielä, että pelto- ja laidunkorvausperusteet tulisi Lappajärvellä nostaa Evijärven korvausperusteiden tasolle.

Muistuttajat ovat vaatineet, että lyhytaikainen säännöstely, johon luetaan viikko- ja vuorokausisäännöstely, on ehdottomasti kiellettävä koko vesistöalueella. Hanhikosken voimallistoksella oleva vuorokausisäännöstelyoikeus on poistettava tästä suunnitelmasta. Vesistöalueen kuntien tulisi yhdessä vesi- ja ympäristöpiirien kanssa muodostaa neuvottelukunta, jonka tehtävänä on seurata säännöste-

lyn toteuttamista ja antaa tarvittaessa suosituksia.

Edelleen muistuttajat ovat vaatineet, että haki- ja velvoitetaan rakentamaan vene- ja kalasatamia Itä- kylään ja Karvalaan sekä nostamaan Kärnän salmen silta ja kaivamaan vesiväylä Nykälän kannaksen poikki ja rakentamaan vesiväylä Kalettomanlahdesta Niskan sillan yläpuolelle.

Muistuttajat ova katsoneet, että koska säännöstelyn vahingot ja haitat ovat selvästi Lappajärvellä korostuneet, säännöstelylupa tulisi myöntää määräaika- kaisena, esimerkiksi 10 vuodeksi. Lisäksi luvan saajalta tai Ähtävänjoen voimalaitoksilta tulisi periä riittävä säännöstelymaksu, joka käytettäisiin vesistön kalatalouden elvyttämiseen ja edistämiseen sekä muun säännöstelystä aiheutuvan haitan ja vahingon poistamiseen. Vielä haki- ja velvoittaa rakentamaan Ähtävänjokeen voimalaitosten patoihin kalaportaat, joilla turvattaisiin vaelluskalojen nousu Lappajärveen, sekä suorittamaan riittävän suuret kalojen istutustoimenpiteet vahinkojen kompensoimiseksi.

43) Evijärven kunnasta olevat Heikki Elgbacka, Heikki Pellinen, Eino Peltola, Olavi Hautaketo, Martti Joensuu, Jouko Jokela, Elias Vesapuisto, Ilmo Melder, Tuomo Järvinen, Heikki Anttikoski, Mauno Puotinen, Pekka Puotinen, Sauli Anttikoski, Kalevi Anttikoski, Väinö Mannermaa, Asser Linnanen, Antero Kultalahti, Seppo Kultalahti, Kimmo Kangasmetsä, Mauno Kiviaho, Väinö Mäkelä, Tapani Kujala, Heikki Haapasuo, Martti Ikonen, Heino Nääs, Unto Jokela, Antti Lahti, Lauri Tähtinen, Esko taipale, Aarre Koivulampi, Juhani Haapala, Ruben Alanko, Erkki Saarijärvi, Veikko Storvik, Heikki Norrena, Heikki Peltola, Olavi Hinkka, Olavi Linna, Terho Annala, Ahti Suomela, Helvi Lassila, Linne Siltanen, Heikki Siltanen, Ari Siltanen, Seppo Tampio, Allan Peltokangas, Tuomo Jokela, Taimi Mäkelä, Annikki Kupila, Olavi Karvonen, Erkki Maurikoski, Tauno Keto, Väinö Kniivilä, Jussi Eilonen, Keijo Kangas, Yrjö Paganus, Kari Alanko, Tauno Vesala, Allan Peltokangas, Esko Taipale, Uuno Lokkinen, Martti O. Kultalahti, Eino O. Kultalahti, Matti Sulkakoski, Hannu Jokisuu, Toivo Jokisuu, Eero Keto, Jaakko Lassila, Urho Kupila, Keijo Joensuu, Antti Aho, Aimo Timonen, Mika Laihorinne, Valde Jutila, Antti Sulkakoski, Sulevi Kirsi- lä, Esko Äby, Pauli Koskipuisto, Veikko Kultalahti, Martti Kultalahti ja Erkki Pesonen Evijärven ranta- alueiden maanomistajina ovat vastustaneet Evijärven vedenpinnan ylärajan nostamista, koska jo nykyinenkin kesäveden yläraja 161,00 - 161,10 kulkee aivan ääri- rajoilla ja poikkeuksellisen sateisina kesinä estää kokonaan pelloille pääsyn.

Muistuttajat ovat vastustaneet esitettyä kertakor-

vausmenetelmää. Suunniteltua alarajan nostoa muistuttajat eivät ole katsoneet tässä vaiheessa välttämättömäksi, koska Rannantien sillat Rusiskaan ja Inanlahden salmissa uusitaan kuluvan vuoden aikana. Siltojen aukot suurenevät ja syvenevät huomattavasti, jolloin vedenkierto Hesveanselällä ja Inanlahdessa paranee. Tätä edesauttaa myös Jokisuun suuosan perkaus.

Muistuttajat ovat vaatineet, että maa- ja metsätalousministeriön lausunnossaan edellyttämää erillistä suunnittelutyötä jatketaan Lappajärven yläpuolisten altainen ja alajuoksun osalta. Muistuttajat ovat vaatineet, että Lappajärven ja Evijärven säännöstelyn muutossuunnitelma tässä vaiheessa hylätään ja jatketaan ja kehitetään joustavaa säännöstelyä, koska siitä saadut kokemukset ovat lupaavia, ja että hakija velvoitetaan selvittämään ja toteuttamaan edellä mainittujen altainen rakentaminen.

44) Tapio Elgbacka Evijärven kunnan Inan kylässä sijaitsevien tilojen Paavonniemi I RN:o 2:15 omistajana ja Lahtiniitty RN:o 2:92 osaomistajana on huomauttanut, että Lappajärven ja Evijärven säännöstelyn muuttamisella on vaikutusta tilojen alaville viljelysmaille sekä Evijärven vedenkorkeuden vaikutuspiirissä oleville suometsille, arviolta 15-20 ha:n alalle. Suometsät on valtion metsänparannusvaroilla ojitettu vuosina 1965-67 ja peruslannoitettu 1970-luvulla.

Muistuttaja on vastustanut kertakorvauksen määräämistä pelloille aiheutuvista vahingoista ja vaatinut korvausta metsämaiden vettymishaitoista. Muistuttaja on katsonut, että eri intressipiirien edut voitaisiin parhaiten sovittaa yhteen rakentamalla vesistön yläjuoksulle säännöstelyaltaita. Siihen asti tulisi jatkaa ja kehittää väliaikaista ns. joustavaa säännöstelyä, koska siitä saadut kokemukset ovat olleet myönteisiä.

45) Maanviljelijä Heikki Anttikoski on katsonut, että suunnitelma on erittäin tuhoisa ranta-alueen maataloudelle, ja esittänyt sen hylkäämistä. Jos Lappajärven ja Evijärven määrätään kiinteät ylä- ja alarajat, joutuvat alajuoksun jokivarren asukkaat eriarvoiseen asemaan lain edessä. Ähtävänjoella suoritettavat juoksutukset ovat liian suuria etenkin toukuussa. Muistuttaja on yhtynyt uskotun miehen Alvin Nylundin eriävään mielipiteeseen.

46) Lahdenkylän kalastuskunta, Evijärven kirkonkylän kalastuskunta, Jokikylän kalastuskunta, Inan kalastuskunta, Särkikylän kalastuskunta ja Evijärven Kalastusseura r.y. ovat vaatineet vesikasvien niiton jatkamista niin kauan, kunnes niitetyt väylät pysyvät jatkossakon vesikasvillisuudesta puhtaina. Niittojätteet on poistettava vedestä.

Lahdenkylän kalastuskunta on uudistanut katselmuskouksessa esittämänsä muistutukset ja vaatimukset ja korostanut vielä erikoisesti Rautasaaren ja manteleen välisen salmen ruoppaamista kalastuskunnan esittämällä tavalla.

Vielä muistuttajat ovat painottaneet sitä, että Evijärven vedenkorkeus kylvö-, kasvu- ja korjuu-aikana ei saa ylittää tasoa 161,10 m.

47) Evijärven kunta Hanhikosken voimalaitoksen omistajana on pitänyt tärkeänä, että voimalaitoksen alapuolisella jokiosalla keskimääräinen vedenpinta ei nouse. Välijoensuun perkauksen lisäksi olisi perattava myös voimalaitoksen alakanavan suulla Kirsilässä oleva patoava kasautuma. Edelleen tulisi Lappajärvestä tapahtuvia suurimpia juoksutuksia (25-30 m³/s) välttää, jotta Välijoen alaosalla vähennettäisiin patoutumista.

Sulanveden aikana, kun juoksutus on alle 7 m³/s, Hanhikosken voimalaitoksen kannalta olisi edullista, jos Lappajärven juoksutus laskettaisiin viikko-keskiarvona, jotta voimalaitos voisi toteuttaa viikkosäännöstelyä. Järkevän ja hallitun juoksutuksen toteutuminen edellyttää Lappajärven yläpuolisten altaiden rakentamista. Tämän vuoksi suunnitelma tulisi palauttaa hakijalle täydennettäväksi ja muutettavaksi siten, että yläpuoliset altaat ovat siinä mukana, ja sitten suorittaa uusi katselmus. Muistuttaja on vastustanut luvan muuttamista toimitusmiesten esittämässä muodossa. Säännöstelyä olisi jatkettava viime vuosina noudatetun, ns. joustavaan juoksutukseen perustuvan poikkeusluvan mukaisesti.

48) Evijärven kunta on lausunnossaan lausunut, että Evijärven alarajan nosto on järven luonnontalouden kannalta tärkeää. Kesävedenpinnan pysyvyys kuivina kesinä riittävän korkealla on järven kunnollisen virkistyskäytön edellytys. Järven ja joen ympärillä olevia rantapeltoja uhkaava liika märkyys ja tulvat ovat esitetyn suunnitelman pahin heikkous. Erityisen haitallisia ovat kylvöaikana tapahtuva vedenpinnan nousu ja lisääntyvä juoksutus joessa.

Järkevän ja hallitun juoksutuksen toteuttaminen edellyttää Lappajärven yläpuolisten altaiden rakentamista. Tämän vuoksi suunnitelma tulisi palauttaa hakijalle täydennettäväksi ja muutettavaksi siten, että yläpuoliset altaat ovat siinä mukana, ja sitten suorittaa uusi katselmus. Toimitusmiesten esittämässä muodossa lupaa ei tulisi myöntää. Säännöstelyä on jatkettava viime vuosina noudatetun, ns. joustavaan juoksutukseen perustuvan poikkeusluvan mukaisesti.

49) Evijärven kunnan ympäristönsuojelulautakunta on

lausunnossaan painottanut erityisesti vesikasvien niiton jatkamista niin usein ja useina vuosina peräkkäin, että niitetyt alueet pysyvät auki jatkossa. Niitetyt kasvustot on poistettava vesistöstä. Koska keväthuiput poistuvat, aiheuttaa se rantojen mataloitumista. Kuollut kasvusto jää kauemmaksi rannasta ja lisää järven rehevöitymistä ja mataloitumista.

50) Över- och Nederlappfors fiskelag -niminen kalastuskunta on uudistanut aikaisemmin esittämänsä vaatimukset ja huomauttanut, että toimitusmiesten esityksen mukaan kalastuskunnan alueella olevat kosket perataan mutta niitä ei kunnosteta. Kalastuskunta neuvotteli aikaisemmin kompromissiratkaisusta niiden maanomistajien kanssa, jotka halusivat joen perkausta. Neuvottelujen tuloksena oli, että tietyt koskenniskat voidaan perata, jos loput koskista samanaikaisesti kunnostetaan kalantuotantoon. Kalastuskunta on vaatinut koskien kunnostamista voidakseen hyväksyä perkaukset.

Kalastuskunta on vastustanut pienemmän kuin $6 \text{ m}^3/\text{s}$ olevan minimijuoksutuksen määräämistä. Jos sellainen minimijuoksutus sallitaan, hakijan on selvitettävä ja korvattava siitä kalakannalle, varsinkin taimenkannalle aiheutuvat vahingot. Selvitys pitää tehdä Vaasan kalastuspiirin hyväksymällä tavalla.

Kalastuskunta on katsonut, että joustavalla juoksutuksella säännöstely voidaan hoitaa parhaiten. Talviaikana, joen jäätyessä juoksutus ei saa ylittää $15 \text{ m}^3/\text{s}$, jotta hyydetulvia ei tulisi. Jään muodostuttua voidaan juoksutusta tarvittaessa lisätä yli $20 \text{ m}^3/\text{s}$:iin. Jotta kesätulvat voitaisiin välttää, juoksutuksen on keväällä oltava suuri.

Kalastuskunta on katsonut, että hakijan on selvitettävä tekniset menetelmät, joilla voidaan vähentää suppojään muodostumista talvella.

51) Österbottens Fiskodling Ab -niminen osakeyhtiö on vaatinut, ettei Ähtävänjoen minimijuoksutusta saa määrätä pienemmäksi kuin $6 \text{ m}^3/\text{s}$. Jotta tämä olisi mahdollista, hakijan on selvitettävä veden varastoinnin mahdollisuus tekojärviin Lappajärven yläpuolella.

Muistuttaja on vaatinut, että ns. jääpuomit on asetettava hyvissä ajoin, erityisesti ne, jotka ovat Hjulforsin yläpuolella. Jos jääpuomit asetetaan hyvissä ajoin, jäänmuodostus on nopeampaa ja suppojään muodostumisriski ja samalla se mahdollisuus, että alijäähtynyt vettä tulee muistuttajan kalaviljelylaitokselle, pienenee.

Muistuttaja on vielä vaatinut, että juoksutuksessa toteutetaan ns. joustoa jäänmuodostumisen aikana.

52) Tor Häggkvist on vaatinut, että uudesta sään-

nöstelystä muistuttajan tiluksille aiheutuvat vahingot on korvattava täysimääräisesti. Jöuskoskfor- sen on perattava työryhmän ehdotuksen mukaisesti siten, että ainakin 1500 m³ massoja ruopataan pois. Muistuttaja on katsonut, että lohikaloja ei tulisi istuttaa ennenkuin on saatu riittävästi kokemusta uudesta säännöstelysuunnitelmasta. Muistuttaja on lisäksi vaatinut, että metsämaalle aiheutuvat vahingot on korvattava.

53) Stig Wik ja Sigurd Storbacka ovat vaatineet, ettei juoksutus Evijärvestä saa ylittää 34 m³/s eikä alittaa 6 m³/s muissa kuin poikkeuksellisissa tapauksissa, jolloin se voi olla 4 m³/s. Koskien kun- nostaminen on suoritettava samanaikaisesti perkaus- ten kanssa. Muistuttajat ovat vaatineet, että lääninhallituksen antamat rahoituspäätökset on otetta- va huomioon toimenpiteistä päätettäessä. Toimitus- miehet ovat tulkinneet myös koskiensuojelulakia toisin kuin ympäristöministeriö, minkä vuoksi vesi- oikeuden tulee ottaa kantaa myös tähän kysymykseen.

Muistuttajat ovat katsoneet, että helmisimpukan elinmahdollisuuksiin vaikuttavat riittävän syvä ja kylmä vesi.

54) Max Hatt on vaatinut hakemuksen hylkäämistä ja uudistanut aikaisemmat korvausvaatimuksensa. Hatt on huomauttanut, että suunnitelman toteuttaminen voi aiheuttaa nykyisin suppojään muodostumista ja siten syntyvä tulva voisi aiheuttaa vahinkoja hänen asun- nolleen. Hatt on pidättänyt oikeuden vaatia jälkikä- teen korvausta, mikäli näin tulee käymään.

55) Klas ja Carita Storbacka tilan Molnbacka RN:o 22:3 omistajina ovat vastustaneet Sävisstråkafor- sen - nimisen kosken perkausta. Jos se kuitenkin perataan, muistuttajat ovat vaatineet korvausta neljän huvila- tontin arvon alenemisesta 40 000 mk. Syksyllä 1987 muistuttajat ovat rakentaneet tien alueelle ja parin vuoden päästä siellä tulee olemaan ensimmäinen kesämökki.

56) Jonas Maans, Lars Finell, Glen Kjellman, Harry Hassel, Sten-Erik Ray, Ragnar Jankens, Hans Kjell- man, Göran Backman, Lars Smeds, Göran Tallgren, Sten Granqvist ja Ralf Hattar ovat uudistaen aikaisemmat vaatimuksensa katsoneet, että Maansforsen -nimisen kosken perkaaminen on välttämätöntä, jotta muistutta- jien viljelyksiä voidaan käyttää normaalilla tavalla. Muistuttajat ovat vaatineet, että vesioikeus vahinko- arvioissaan käyttää sellaisia tietoja, jotka mahdol- lisimman hyvin vastaavat tämän päivän tilannetta. Jos vaatimusta Maansforsen -kosken perkaamisesta ei voida hyväksyä, muistuttajat ovat vaatineet, että hakija velvoitetaan suorittamaan räjäytyksiä jääpatojen muodostumisen estämiseksi. Vielä muistuttajat ovat vaatineet, että vesioikeus suorittaa paikan päällä tarkastuksen.

57) Edvin, Aarne ja Börje Lamabacka sekä Kennet Långsjö ovat vaatineet Sävistråka ja Lappståka -nimisten koskien sisällyttämistä perkauskohteisiin ja että heidän korvausvaatimuksena otetaan huomioon. Muistuttajat ovat vaatineet vesioikeuden tarkastusta paikan päällä.

58) Esse Elektro Kraft Ab - Ähtävän Sähkö-Voima Oy on huomauttanut, että Hattarforsin voimalaitoksen rakennuslupa ja Värnåforsin voimalaitoksen perkauslupa on haettu ja myönnetty niiden olosuhteiden vallitessa ja sen juoksutussäännön mukaan, joka on ollut voimassa hakemusten tekoaikana. Tuottavuus ja laajentaminen on suunniteltu tämän mukaisesti. Toimitusmiesten käsitys merkitsisi sitä, että voimassa olevaan säännöstelylupa olisi sisällytynyt rakentamattomia voimalaitoksia ja muuta hyödyntämättömyyden putouskorkeutta. Säännöstelyluvassa ei ole mitään tällaisia määräyksiä. Uudesta säännöstelystä aiheutuvat voimatalousmenetykset ovat selvästi tältä osin sellaista vahinkoa, joka on korvattava. Yksittäisillä voimalaitoksilla on omat lupansa myös niissä tapauksissa, joissa laajentaminen on tapahtunut vähän kerrallaan, ja ne muodostavat omat erilliset yksikönsä, jotka voidaan myydä ja hankkia erikseen. Muutettaessa säännöstelyä nykyisin voimassa olevan juoksutussäännön mukaiseksi eri intressitahojen hyödyt ja haitat laskettiin rahassa. Tällöin toimitusmiehet totesivat, että säännöstelystä saivat tuolloin hyötyä muun muassa kalastusoikeuden omistajat, vesivoiman omistajat ja vapaa-ajanasuntojen omistajat. Säännöstelyluvassa on mainittu vain vesivoimahyöty. Muistuttaja on huomauttanut, että kaikkia hyödynsaajia on kohdeltava samalla tavalla.

Vesioikeuteen 29.1.1988 saapuneessa kirjelmässään yhtiö on katsonut, että hankkeesta saatava hyöty ei ole huomattava siitä aiheutuviin vahinkoihin verrattuna. Hankkeen yleisen merkityksen osalta yhtiö on todennut, että myös paikallinen sähköntuotanto edustaa yleistä etua. Yhtiö on katsonut, että nykyisen säännöstelylupan lupaehdon 19) 2 kohta koskee vain niitä laitoksia, jotka säännöstelyn muuttamisesta saivat tuolloin hyötyä. Myöhemmin rakennetuista voimalaitoksista tai muista voimalaitosinvestoinneista saatu tuotanto ei voi olla aikaisemmin ilmaiseksi saatua hyötyä. Tämän tuotannon menetystä ei voida taannehtivasti kompensoida hyödyllä, jonka jokin saman yhtiön omistama voimalaitos on aikaisemmin saanut. Kiertotie korvauksen saamiseen olisi perustaa jokaista voimalaitosta varten erillinen yhtiö. Aikaisemmin saadun hyödyn ja nyt aiheutuvan vahingon tarkastelu on siten suoritettava voimalaitoskohtaisesti. Muistuttaja on katsonut, että lailliset edellytykset luvan myöntämiselle puuttuvat. Jos lupa kuitenkin myönnetään, yhtiö on vaaatinut omistamilleen Hattarin ja Värnåforsin voimalaitoksille aiheutuvasta voimataloustuotannon menetyksestä korvausta yhteensä 49 170 mk/v tai vesilain mukaan

pääomitettua 983 400 mk.

59) Oy Herrfors Ab on katsonut, että hankkeesta saatava hyöty ei ole huomattava siitä aiheutuviin vahinkoihin verrattuna. Hankkeen yleisen merkityksen osalta muistuttaja on korostanut, että myös paikallinen sähköntuotanto edustaa yleistä etua. Yhtiö on katsonut, että toimitusmiesten käsitys nykyisin voimassa olevan säännöstelyluvan lupaehdon 19) 2 kohdan mukaisesta voimataloushyödyn korvaamisesta on virheellinen. Se koskee vain niitä laitoksia, jotka säännöstelyn muutoksesta tuolloin saivat hyötyä. Myöhemmin rakennetuista voimalaitoksista tai muista voimalaitosinvestoinneista saatava tuotanto ei voi olla aikaisemmin ilmaiseksi saatua hyötyä. Tämän tuotannon menetystä ei voida taannehtivasti kompensoida hyödyllä, jonka joku saman yhtiön omistama voimalaitos on aikaisemmin saanut. Kiertotie korvauksen saamiseen olisi perustaa jokaista voimalaitosta varten erillinen yhtiö. Aikaisemmin saadun hyödyn ja nyt aiheutuvan vahingon tarkastelu on suoritettava siten voimalaitoskohtaisesti. Yhtiö on katsonut, että oikeudelliset edellytykset luvan myöntämiselle puuttuvat. Jos lupa kuitenkin myönnetään, yhtiö on vaatinut omistamilleen Herrforsin ja Långforsin voimalaitoksille aiheutuvasta voimataloustuotannon menetyksestä korvausta yhteensä 63 350 mk/v tai vesilain mukaan pääomitettuna 1 267 000 mk.

60) Pietarsaaren maalaiskunta on uudistanut aikaisemmat vaatimuksensa Ähtävänjoen minimi- ja maksimijuoksutuksista. Kunta on vaatinut, että vesioikeus tutustuu asiaan paikan päällä.

61) Pietarsaaren maalaiskunnan ympäristönsuojelulautakunta on uudistanut aikaisemmat vaatimuksensa Ähtävänjoen 6 m³/s minimi- ja 34 m³/s maksimijuoksutuksista ja vaatinut, että kaikki tällä hetkellä vireillä olevat, Ähtävänjokea koskevat asiat tulisi ratkaista samanaikaisesti vesioikeudessa. Lautakunta on vaatinut, että vesioikeus tutustuu asiaan paikan päällä.

62) Ab Albäck Oy on katsonut, että hankkeesta saatava hyöty ei ole huomattava siitä aiheutuviin vahinkoihin verrattuna. Hankkeen yleisen merkityksen osalta yhtiö on korostanut, että paikallinen sähköntuotanto edustaa myös yleistä etua. Toimitusmiesten käsitys voimataloudellisten menetysten korvausvelvollisuudesta on virheellinen. Voimassa olevan luvan lupaehdon 19) 2 kohta voi koskea vain niitä voimalaitoksia, jotka tuolloin saivat hyötyä säännöstelyn muutoksesta. Myöhemmin rakennetuista voimalaitoksista tai muiden voimalaitosinvestointien avulla saatu tuotanto ei voi olla aikaisemmin ilmaiseksi saatua hyötyä. Tämän tuotannon menetystä ei voida kompensoida sellaisella hyödyllä, joka aikaisemmin on saatu jollakin toisella saman yhtiön omistamalla voimalaitoksella. Kiertotie korvauksen saamiseen olisi

perustaa jokaista voimalaitosta varten erillinen yhtiö. Aikaisemmin saadun hyödyn ja nyt aiheutuvan vahingon tarkastelu on siten suoritettava voimalaitoskohtaisesti.

Muistuttaja on katsonut, että luvan myöntämiselle ei ole oikeudellisia edellytyksiä. Siinä tapauksessa, että lupa kuitenkin myönnetään, yhtiö on vaatinut korvausta omistamilleen Kattilakosken, Finnholmin ja Björkforsin voimalaitoksille aiheutuvista voimaloudellisista menetyksistä yhteensä 19 790 mk/v tai vesilain mukaan pääomitettuna 395 800 mk. Yhtiöllä on vesioikeudessa vireillä hakemus Finnholmin voimalaitoksen putouskorkeuden lisäämiseksi. Jos lupa myönnetään, säännöstelyn muutos merkitsee tappiota 111 620 mk/v.

63) Lepplax-Norrby fiskelag -niminen kalastuskunta on huomauttanut, että alle 6 m³/s oleva juoksutus aiheuttaisi suuria vahinkoja kalastuskunnan vesialueelle. Kalastuskunta on panostanut paljon vapaaehtoista työtä ja lisäksi rahaa 200 000 mk saadakseen vedenkierron toimimaan ja haitallisen suokasvillisuuden lisääntymisen pysähtymään. Kalastuskunnan työ voi vaarantua, jos minimijuoksutus pienenee nykyisestään. Jos näin kuitenkin tapahtuu, kalastuskunta on vaatinut tästä aiheutuvien vahinkojen korvaamista.

64) Pietarsaaren kaupunki on todennut, että Ähtävänjoen vesistö on Pietarsaaren kaupungin ainoa käytettävissä oleva vedenhankintavesistö, ja pitänyt suoritettua intressivertailua arveluttavana. Suunnitelmassa ei ole tarkasteltu vaihtoehtoisia ratkaisuja nyt esitetyille. Toisaalta hankeen vaikutuksia koskevat selvitykset ovat täysin puuttelliset. Vesistön alajuoksun veden laadun osalta vaikutuksia ei ole selvitetty ollenkaan.

Muistuttaja on todennut, että vesi- ja ympäristöhallitus on käynnistänyt työn vesiensuojelusuunnitelman laatimiseksi koko Ähtävänjoen vesistöä varten. Siinä tullaan tarkastelemaan eri tekijöiden vaikutusta vesistön tilaan ja veden laatuun. Muistuttaja on katsonut, että mainitun suunnitelman on oltava edellytyksenä ja lähtökohtana myös vesistön säännöstelyn suunnittelulle. Tämän vuoksi se on vastustanut luvan myöntämistä esitetyn säännöstelysuunnitelman perusteella.

Muistuttaja on vaatinut, että säännöstelyllä taataan riittävä juoksutus Lappajärvestä kaikissa olosuhteissa. Tämä edellyttäisi säännöstelysuunnitelman ja muun muassa järvien juoksutusohjeiden muuttamista vesioikeudessa tai hankeen palauttamista uudelleen valmisttavaksi. Koska se ei kaiketi ole mahdollista, hakemus on tästäkin syystä hylättävä.

65) Pietarsaaren kaupungin ympäristönsuojelulautakunta on katsonut, että intressivertailu on hanka-

laa, koska hakija on esittänyt vain yhden vaihtoehdon uudeksi säännöstelysuunnitelmaksi. Lisäksi se suosii liiaksi Ähtävänjoen yläjuoksua alajuoksun olosuhteiden huonontamisen kustannuksella.

Uuden säännöstelyn vaikutuksia koskeva selvitys on sitä paitsi epätäydellinen joen alajuoksun osalta. Ympäristönsuojelulautakunta on katsonut, että uusi säännöstely voi vaikuttaa haitallisesti veden laatuun ja sen myötä aiheuttaa vahinkoja vedenhankinnalle, kalastuselinkeinolle ja virkistykselle joen alajuoksulla ja Luodonjärvessä.

Ympäristönsuojelulautakunta on katsonut, että minimijuoksutus $6 \text{ m}^3/\text{s}$ Lappajärvestä takaisi tietyssä määrin sen, että vedenlaatu Ähtävänjoen alajuoksulla myös kuivina kausina pysyy hyväksyttävällä tasolla.

Ähtävänjoella oli 1930-luvulle saakka ja jossain määrin vielä 1960-luvun alkuun saakka suuri merkitys vaelluskalan kutualueena. Joen merkitys kalastolle ulottui koko suistoalueelle ja sen ulkopuolella olevaan saaristoon ja merialueelle. Tämä merkitys on kuitenkin pilattu pengerryksillä ja voimalaitospadoilla, joihin ei ole rakennettu kalaportaita. Lautakunta on katsonut, että pitkäntähtäyksen tavoitteena on oltava Ähtävänjoen entisöiminen vaelluskalan kutualueeksi. Tämän vuoksi lautakunta on vastustanut sellaisen säännöstelyn toteuttamista, joka edellyttää vielä jäljellä olevien koskien perkausta. Koskien merkitys vedenlaadulle on selvitetty huonosti, mutta voidaan kuitenkin olettaa, että peratulla ja kana-voidulla vesistöllä on pienempi itsepuhdistautumiskyky kuin luontojaan monimuotoisemmalla vesistöllä, jossa kosket ja suvantojaksot vaihtelevat.

Ympäristönsuojelulautakunta on katsonut, että intressivertailussa toimitusmiehet ovat sivuuttaneet uudesta säännöstelystä joen alajuoksulle todennäköisesti aiheutuvat haitat. Hankeesta saatava hyöty ei ole huomattava siitä aiheutuviin haittoihin verrattuna, minkä vuoksi lupaa haettuun säännöstelyyn ei tulisi myöntää. Jos se kuitenkin myönnetään, lautakunta on katsonut, että lupa voidaan myöntää korkeintaan 5 vuodeksi ja hakija olisi velvoitettava tänä aikana selvittämään säännöstelyn vaikutukset Ähtävänjoen alaosalla ja selvitysten perusteella vahvistamaan uusi säännöstelysuunnitelma. Lupaa perkausten suorittamiseen ei tulisi myöskään myöntää. Lappajärven juoksutussääntöä olisi muutettava siten, että juoksutus on vähintään $6 \text{ m}^3/\text{s}$.

66) Vaasan kalastuspiiri on katsonut, että säännöstelyn muutos lisää talvijuuksutusta Lappajärvestä ja Evijärvestä, mikä puolestaan hyödyttää voimalaitoksia.

Tämä on vastoin koskiensuojelulakia. Perkauksesta

aiheutuu kalataloudellisia vahinkoja. Tämän vuoksi kalastuspiiri on vastustanut luvan myöntämistä perkausten suorittamiseen ja pohjapatojen rakentamiseen.

Toimitusmiehet eivät ole myöskään perustelleet tyydyttävällä tavalla, miksi säännöstely, ruoppaukset ja niittäminen eivät aiheuta kalataloudellisia vahinkoja. Kalastuspiiri on vaatinut, että hakija velvoitetaan tutkimaan säännöstelyn kalataloudellisia vaikutuksia Lappajärvessä, Välijoessa, Evijärvessä ja Ähtävänjoessa. Hakija on velvoitettava tutkimaan myös ne kalataloudelliset vaikutukset, jotka aiheutuvat ruoppauksista ja niittämisestä Evijärvessä, sekä muista toimenpiteistä, joihin lupa myönnetään.

67) Vaasan lääninhallitus on huomauttanut, että Ähtävänjoen uoma Evijärvestä alaspäin kuuluu koskiensuojelulain piiriin. Tällä jokiosuudella on kielletty vesilain 3 luvun 1 §:n tarkoittamassa mielessä vesivoimatalouden tarpeita palvelevat vesistötyöt. Lääninhallitus on katsonut, että toimitusmiesten esittämän uuden lupaehdon nro 2 mukaiset työt ovat koskiensuojelulain vastaisia. Lisäksi perkauksien vaikutuksesta hyydeilmiön mahdollisuus vain vähenisi, mutta ei poistuisi. Edellä sanotun perusteella Vaasan lääninhallitus on vastustanut luvan myöntämistä Evijärven alapuolisen jokisosuuden perkaamiseen.

68) Ympäristöministeriö on todennut, että se on katselmuskokouksessa 25.6.1987 todennut suunnitellut perkaukset niin mittaviksi, että ne muuttaisivat Ähtävänjoen luonnontilaa, vaikka perkaus ei olekaan varsinaista voimalaitosrakentamista. Niitä koskeva perkaussunnitelma on syntynyt varsinaisen hakemuksen jälkeen. Perkauksen välttämättömyyttä ei ole perusteltu riittävästi. Mikäli hyydetulvien määrä lisääntyy säännöstelyn muutoksen myötä, perkaukset, huolimatta selvästä haitasta jokihelmisimpukalle, voivat toisaalta auttaa sitä. Tämä johtuu siitä, että simpukkaselvityksen mukaan hyydepatojen räjäyttäminen on ollut myös selvä haitta eliöstölle.

Ympäristöministeriö on vaatinut, että lupaehdossa 3) jokihelmisimpukkakannalle mahdollisesti aiheutuvien haittojen tarkkailu on ohjattava Vaasan lääninhallituksen hyväksyttäväksi. Myös ranta-alueille mahdollisesti aiheutuvat vahingot on paikallaan asettaa saman viranomaisen hyväksymän tarkkailun alaiseksi. Lupaehdossa 3) on tarpeen asettaa velvoite vesistön tilaan ja veden laatuun kohdistuvasta tarkkailusta.

Lupaehdossa 12) on asianmukaista täydentää siten, että säännöstelyn seuraamiseksi ja valvomiseksi on selvästi näkyvälle paikalle asetettava kunnolliset mittasteikot, joihin on merkittävä säännöstelyrajat. Ministeriö on vielä katsonut, että mikäli tark-

kailusta syntyy epäselvyyttä, tulisi tarkkailua koskevassa lupaehdossa asettaa velvoite keskeyttää mahdolliset työt siksi ajaksi, kunnes asia on ratkaistu vesioikeudessa.

HAKIJAN SELITYS JA TOIMITUSINSINÖÖRIN LAUSUNTO

Vesi- ja ympäristöhallitus on 9.3.1988 antanut selityksensä asiassa tehtyjen muistutusten johdosta. Selityksessään vesi- ja ympäristöhallitus on yhtynyt Kokkolan vesi- ja ympäristöpiirin muistutusten johdosta 1.3.1988 antamaan selitykseen ja lisäksi lausunut, että toimistumiesten lausunnossa sallittavaksi esitettyjen Ähtävänjoen perkausten toteuttaminen ei liity Lappa- ja Evijärven säännöstelystä aiheutuvien vaikutusten kompensointiin.

Perkaukset ovat tarpeen Ähtävänjoella talvisin esiintyvien hyydehaittojen ja niiden estämiseksi suoritettavien räjäytysten välttämiseksi tai ainakin vähentämiseksi. Sillä tarkoituksella Lappa- ja Evijärven säännöstelyllä ei riittävästi kyetä hyydeongelmia ratkaisemaan. Perkauksia voitaisiin oikeudelliselta kannalta tarkastella omana osahankeenaan eivätkä toimitusmiehetkään ole esittäneet niitä Lappa- ja Evijärven säännöstelyyn liittyviksi velvoitteiksi. Katselmustoimituksen yhteydessä laaditun simpukkaselvityksen perusteella perkauksia on jouduttu rajoittamaan, jotta niistä aiheutuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

Toimitusinsinööri Simo Ventonen on 7.4.1988 antanut lausunnon asiassa tehtyjen muistutusten ja hakijan antaman selityksen johdosta.

VESIOIKEUDEN TARKASTUS

Vesioikeus on 6.-7.9.1988 suorittanut asiassa vesilain 16 luvun 20 §:n 3 momentin mukaisen tarkastuksen, kuten siitä laadittu pöytäkirja osoittaa.

VESIOIKEUDEN RATKAISU

Tutkimatta jätetyt ja hylätyt vaatimukset

Nykyisin harjoitettava Lappajärven ja Evijärven säännöstely perustuu toisen vesistötoimikunnan 15.11.1954 antamaan lupapäätökseen nro 15/1954 ja vesioikeuden 24.1.1974 antamaan lupapäätökseen nro 125/1973 Y, jolla vesioikeus on osittain muuttanut toisen vesistötoimikunnan antaman päätöksen lupaehtoja. Säännöstelyn aiheuttamat vahingot, haitat ja muut edunmenetykset sekä niiden ehkäisemistä koskevat toimenpidevelvoitteet on ratkaistu sanotuilla päätöksillä sekä vesioikeuden myöhemmin erikseen antamalla päätöksillä. Ratkaisut ovat lainvoimaiset. Hakemuksen tarkoitamassa asiassa on kysymys vain niistä vahingoista, haitoista ja muista edunmenetyksistä, jotka johtuvat suunnitelman mukaisesta säännöstelyn muutoksesta, kun

olosuhteita verrataan nykyiseen ja sitä edeltäneeseen säännöstelyyn. Tästä syystä vesioikeus jättää tutkimatta Juhani Kauniston muistutusten kohdassa 12), Saini Järvelän kohdassa 13) ja Heimo Herralan kohdassa 16) tekemät korvausvaatimukset sikäli kuin ne koskevat nykyisen tai sitä edeltävän säännöstelyn aikana syntyneitä vahinkoja, joiden ei ole väitettykään olevan säännöstelystä johtuvia ennalta arvaamattomia vahinkoja. Siltä osin kuin vaatimukset koskevat säännöstelyn muutoksesta johtuvia vahinkoja, vesioikeus ottaa ne kuitenkin huomioon siten kuin lupaehdossa 19) ilmenee.

Vesioikeus jättää niin ikään tutkimatta Vimpelin kalastuskunnan asiakumppaneineen kohdassa 41) esittämän vaatimuksen kaikkien Lappajärven säännöstelyä koskevien viittausten poistamiseksi vesistön voimalaitosten lupapäätöksistä, koska hakemuksen mukaan nyt on kysymys vain Lappajärven ja Evijärven säännöstelyn muuttamisesta ja eräistä vesistön kunnostustoimenpiteistä.

Suunnitelmaa laadittaessa on selvitetty säännöstelytilan rakentamismahdollisuuksia Lappajärven ja Evijärven ulkopuolelle. Kun käyttökelpoisia ratkaisuja ei ole löydetty, suunnitelmassa on päädytty pelkästään Lappajärven ja sen säännöstelyyn kiinteästi sidotun Evijärven säännöstelyyn. Tämän vuoksi ja kun hakemukseen liitetystä, katselmustoimituksessa tarkastetusta säännöstelyn muutossuunnitelmasta saatavaa selvitystä voidaan asian ratkaisemiseksi pitää riittävänä, vesioikeus hylkää Evijärven kunnan muistutusten kohdissa 47) ja 48) sekä Pietarsaaren kaupungin kohdassa 64) tekemät asian palauttamista koskevat vaatimukset. Niin ikään vesioikeus hylkää Pietarsaaren maalauskunnan ympäristönsuojelulautakunnan kohdassa 61) tekemän, kaikkien tällä hetkellä vireillä olevien Ähtävänjokea koskevien asioiden samanaikaista ratkaisemista koskevan vaatimuksen, koska tällä hetkellä ei ole vireillä muita sellaisia asioita, joita voitaisiin ratkaista samanaikaisesti tämän asian kanssa.

Säännöstelyn rajat

Lappajärvi

Suunnitelman mukaan säännöstelyn muutoksella parannetaan Lappajärven olosuhteita virkistyskäytön, kalatalouden ja maisemallisten näkökohtien kannalta. Tavoitteeseen pyritään pienentämällä Lappajärven säännöstelyväliä mahdollisimman paljon.

Suunniteltu uusi säännöstelyohje nostaa Lappajärven suurimman menovirtaaman arvosta $28 \text{ m}^3/\text{s}$ arvoon $30 \text{ m}^3/\text{s}$, mikä alentaa Lappajärven suurimpia tulvavedenkorkeuksia. Uusi ohje pienentää juoksutusta säännöstelyn alarajan yläpuolisessa vyöhykkeessä entisestään arvosta $4 \text{ m}^3/\text{s}$ arvoon $2 \text{ m}^3/\text{s}$, millä puolestaan nostetaan alimpia vedenkorkeuksia. Todennäköisyyksille, että Lappajärven menovirtaama olisi $3 \text{ m}^3/\text{s}$ tai

pienempi, on noin 2 %. Uusi säännöstelyohje antaa eri juoksutusvyöhykkeissä säännöstelijälle 2-6 m³/s suuruisen joustomahdollisuuden juoksutettavaan virtaamaan. Vuoden 1974 luvan mukaisessa ohjeessa on kullekin vyöhykkeelle vain yksi sallittu juoksutus.

Säännöstelylaskelmissa on käytetty vuosien 1971-82 vedenkorkeus- ja virtaamatietoja. Laskelmien mukaan sanottuna ajanjaksona Lappajärven vedenkorkeudet nykyisen luvan ja suunnitellun säännöstelyn mukaisina sekä vedenkorkeuksien erotus ovat seuraavat:

	nykyinen lupa	suunnitelma	erotus
HW(1982) N ₆₀	+70,90m(170,01)	N ₆₀ +70,65m(169,76)	-0,25 m
MHW	+70,09m(169,20)	+70,11m(169,22)	+0,02 m
MW	+69,54m(168,65)	+69,92m(168,73)	+0,08 m
MNW	+68,94m(168,05)	+69,09m(168,20)	+0,15 m
NW	+68,70m(167,81)	+68,93m(168,04)	+0,23 m

Edellä olevat suunnitelman mukaista tilannetta kuvaavat luvut on laskettu kiinteällä juoksutusohjelmalla, jossa juoksutettavat virtaamat seuraavat suunnilleen joustavuusrajojen keskiväliä.

Lappajärven säännöstelyn mukainen ehdoton alaraja on tarkistettun suunnitelman mukaan N₆₀+68,85 m (167,96). Vesioikeus toteaa, että säännöstelyn alarajan korkeus on vain neljä senttimetriä alempi kuin useissa Lappajärven säännöstelyrajoja koskevissa muistutuksissa vaadittu alarajan korkeus N₆₀+68,89 m (168,00). Tämän vuoksi ja kun tarkistettu suunnitelma riittävässä määrin turvaa muistuttajien säännöstelyn alarajaan liittyvät edut, vesioikeus hylkää muistutusten kohdissa 7), 9), 14-17), 22), 27-28), 37) ja 42-43) esitetyt säännöstelyn alarajan korottamista koskevat vaatimukset.

Vesilain 8 luvun 9 § edellyttää, että vesistön säännöstelylupa sisältyy myös se korkeus, mihin vesi eri aikoina saadaan nostaa. Säännöstelyn yläraja on tarpeen määrätä rannalla tapahtuvaa rakentamista ja muuta toimintaa ajatellen. Tällä perusteella vesioikeus ottaa huomioon Yrjö Savolan muistutusten kohdassa 35) esittämän Lappajärven säännöstelyn kiinteän ylärajan määräämistä koskevan vaatimuksen.

Säännöstelyn ylärajan määräämistä korkeuteen N₆₀+69,39 m (168,50) tai korkeuteen N₆₀+69,89 m (169,00) koskevien vaatimusten johdosta vesioikeus toteaa, että Lappajärven vedenkorkeuden pitäminen enintään korkeudessa N₆₀+69,39 m aiheuttaisi järven muille käyttömuodoille ja järven alapuolisessa vesistön osassa erittäin suurta vahinkoa. Kun myös ylärajan N₆₀+69,89 m vaatimat juoksutukset aiheut-

taisivat Evijärven ja Ähtävänjoen rannoilla tulvava-hinkoja, jotka olisivat moninkertaiset verrattuina tarkistettun suunnitelman aiheuttamiin Lappajärven ranta-alueiden vettymisvahinkoihin, vesioikeus hylkää muistutusten kohdissa 4), 6-7), 9), 14-18), 22-28), 32), 37) ja 41-42) esitetyt Lappajärven säännöstelyn ylärajaa koskevat vaatimukset ja määrää Lappajärven säännöstelyn ylärajaksi $N_{60}+70,65$ m (169,76).

Evijärvi

Tarkistettun suunnitelman mukaan Evijärven maksimi-juoksutus lisääntyy mykyisestä $34 \text{ m}^3/\text{s}$ määrään $38 \text{ m}^3/\text{s}$. Minimijuoksutus on laskentajaksolla 1971-1982 nykyinen eli $4 \text{ m}^3/\text{s}$. Suurimman juoksutuksen $38 \text{ m}^3/\text{s}$ toistuvuus tulee olemaan pieni. Laskentajaksolla 1971-1982 sitä olisi käytetty vain kerran, keväällä 1982 noin 3 viikon ajan.

Säännöstelylaskelmien mukaan ajanjaksona 1971-82 Evijärven vedenkorkeudet nykyisen luvan ja suunnitellun säännöstelyn mukaisina sekä vedenkorkeuksien erotus ovat seuraavat:

	nykyinen lupa	suunnitelma	erotus
HW	$N_{60} +62,30$ m (161,65)	$N_{60} +62,15$ m (161,50)	-0,15 m
MHW	+61,98 m (161,33)	+61,87 m (161,22)	-0,11 m
MW	+61,64 m (160,99)	+61,67 m (161,02)	+0,03 m
MNW	+61,26 m (160,61)	+61,47 m (160,82)	+0,21 m
NW	+61,16 m (160,51)	+61,45 m (160,80)	+0,29 m

Uusi säännöstelysuunnitelma merkitsee Evijärven vedenkorkeusvaihtelun tasoittumista. Vuosijaksolla 1971-82 vedenkorkeuksien ääriarvojen ero on 1,14 m, kun säännöstely hoidetaan vuoden 1974 luvan mukaan, ja 0,70 m, kun säännöstellään uuden suunnitelman mukaan. Vedenkorkeuden vaihteluvälin pieneneminen on seurausta sekä ylimpien tulvakorkeuksien laskusta että alimpien vedenkorkeuksien noususta.

Evijärven säännöstelyn ehdoton alaraja on $N_{60}+61,40$ m (160,75), mutta kiinteää ylärajaa järvelle ei ole esitetty. Vesioikeus määrää vesilain 8 luvun 9 §:n nojalla ylärajan.

Säännöstelysuunnitelman lähtökohtana on muuttaa Evijärven säännöstelyä palvelemaan nykyistä paremmin vesistön virkistyskäyttöä ja kalataloutta. Tämän vuoksi ja kun erityisesti talviajan alhaisen vedenkorkeuden nosto on tarpeellista kalojen elinolosuhteiden kannalta, vesioikeus hylkää Heikki Elgbackan myötäpuoliseen muistutusten kohdassa 43) esittämän Evijärven säännöstelyn alarajan ennallaan säilyttämistä koskevan vaatimuksen.

Uusi säännöstelyohje nostaa Evijärven talviajan

alivedenkorkeutta ja kesävedenkorkeuksia. Talviajan alivedenkorkeuden nosto johtaa kuitenkin keväisin tiettyyn keskimääräiseen tulvakorkeuden nousuun, sillä juoksutusta Ähtävänjokeen ei voida nostaa niin paljon, että sillä voitaisiin eliminoida alarajan noston vaikutus. Suuri juoksutus aiheuttaisi suuria vahinkoja Ähtävänjoen varressa. Lisäksi Evijärven luusua ei ilman perkausta riittäisi hyvin suuriin juoksutuksiin. Tästä syystä vesioikeus hylkää Heikki Elgbackan myötäpuolineen kohdassa 43) ja Lahdenkylän kalastuskunnan myötäpuolineen kohdassa 46) esittämät Evijärven säännöstelyn ylärajaa koskevat vaatimukset ja määrää Evijärven säännöstelyn ylärajaksi $N_{60} + 62,15 \text{ m}$ (161,50).

Juoksutus

Ähtävänjoen vähimmäis- ja enimmäisjuoksutusta koskevien muistutusten johdosta vesioikeus toteaa, että voimassa olevan luvan mukaan pienin juoksutus Evijärvestä Ähtävänjokeen on $4 \text{ m}^3/\text{s}$ ja suurin juoksutus $34 \text{ m}^3/\text{s}$. Uuden säännöstelyohjeen mukaan minimijuoksutus pysyy ennallaan muulloin, paitsi erittäin harvinaisten kuivien ajanjaksojen aikana, jolloin se pienennetään arvoon $3 \text{ m}^3/\text{s}$.

Kun Ähtävänjoen alivirtaaman nostaminen edellyttäisi tinkimistä suunnitelman mukaisista Lappajärven kesäaikaisista tavoitekorkeuksista ja kun alivirtaaman nostamisesta ei saataisi merkittävää etua, vesioikeus hylkää Heikki Anttikosken kohdassa 45), Över och Nederlappfors fiskelag nimisen kalastuskunnan kohdassa 50), Österbottens Fiskodling Ab:n kohdassa 51), Stig Vikin ja Sigurd Storbackan kohdassa 53), Pietarsaaren maalauskunnan kohdassa 60), Pietarsaaren maalauskunnan ympäristönsuojelulautakunnan kohdassa 61), Lepplax-Norrby Fiskelag nimisen kalastuskunnan kohdassa 63) ja Pietarsaaren kaupungin ympäristönsuojelulautakunnan kohdassa 65) esittämät Ähtävänjoen minimijuoksutuksen nostamista vähintään arvoon $6 \text{ m}^3/\text{s}$ koskevat vaatimukset.

Ähtävänjoen enimmäisjuoksutuksen suurentaminen on tarpeen suunnitelman mukaisten Lappajärven ja Evijärven vedenkorkeustavoitteiden saavuttamiseksi. Tämän vuoksi ja kun juoksutuksen suurentamisesta Ähtävänjoen varressa aiheutuvien vahinkojen ja haittojen määrän on katsottava olevan merkittävästi vähäisempi kuin toimenpiteestä toisaalla saavutettavan hyödyn määrä, vesioikeus hylkää Heikki Anttikosken kohdassa 45), Stig Vikin ja Sigurd Storbackan kohdassa 53), Pietarsaaren maalauskunnan kohdassa 60) ja Pietarsaaren maalauskunnan ympäristönsuojelulautakunnan kohdassa 61) esittämät enimmäisjuoksutuksen pienentämisestä koskevat vaatimukset.

Hyödyn huomioonottaminen

Vesi- ja ympäristöhallitus on vesilain 11 luvun 5 §:n 2 momentin nojalla vaatinut, että eräille tiloille

säännöstelyn muutoksesta johtuva virkistyskäyttöhyöty on otettava vähennyksenä huomioon näille tiloille säännöstelyn muutoksesta johtuvia vahingonkorvauksia määrättäessä. Vesioikeus toteaa, että säännöstelyn muutoksen tarkoituksena on parantaa ranta-alueiden käyttöä virkistystarkoitukseen ja säännöstelyn muutoksesta aiheutuu virkistyskäyttöhyötyä ranta-alueille.

Vesilain 8 luvun 11 ja 24 §:n mukaan valtiolla on mahdollisuus vaatia säännöstelystä hyötyä saanut velvoitettavaksi osallistumaan säännöstely-yhtiöön ja siten osallistumaan säännöstelystä johtuviin kustannuksiin ja korvauksiin. Kun vesi- ja ympäristöhallitus on vaatinut hyödyn otettavaksi huomioon vahingonkorvausta määrättäessä vesilain 11 luvun 5 §:n 2 momentin mukaisesti, on katsottava, että se on luopunut vesilain 8 luvun 11 ja 24 §:n mukaisesta oikeudestaan. Vesioikeus katsoo, että luopuminen on mahdollista, koska vesi- ja ympäristöhallituksen tarkoittamien hyödynsaajien hyötyä ei ole vesilain 8 luvun 2 §:n mukaisesti pidettävä melkoisena. Tämän mukaan vesi- ja ympäristöhallituksen muistutuksessa tarkoitettusta vahingosta on korvausta määrättäessä hyöty vesilain 11 luvun 5 §:n 2 momentin mukaisesti otettava huomioon.

Vesi- ja ympäristöhallitus luvan hakijana ei kuitenkaan ole selvittänyt muistutuksessaan tarkoittamiensa tilojen hyödyn määrää. Hyötynä ei voida pitää näiden tilojen samaa korvausta tähän astisen säännöstelyn aiheuttamista haitoista. Yksityiskohtaisen hyötyselvityksen tekeminen kuuluu hakijalle. Koska vesi- ja ympäristöhallituksen vaatimus koskee vain 22 tilaa, ei ole tarkoituksenmukaista lykätä koko hakemuksen käsittelyä, vaan vesioikeus erottaa näiden tilojen osalle määrättävän vahingonkorvauksen eri asiana erikseen käsiteltäväksi.

Edellä sanotun johdosta vesioikeus varaa vesi- ja ympäristöhallitukselle tilaisuuden viimeistään vuoden 1992 loppuun mennessä uhall, että asia ratkaistaan, esittää yksityiskohtainen hyötyarvio seuraavien tilojen osalta:

RN:o	Tilan nimi	Omistaja
	Alajärvi	
	Kurejoen kylä	
25:38	Pielispohja	Pentti Autio
		KP 1
		62800 VIMPELI

Lappajärvi
Itäkylä

4:44	Peltola	Annikki ja Martti Pelto- la 62660 ITÄKYLÄ
------	---------	---

Lappajärvi
Kirkonkylä

1:267	Jänisranta	Viljo Ahvenniemi KP 2 62600 LAPPAJÄRVI
-------	------------	--

1:321 ent.	Juuriasaho 1:165	Veikko Rauhala KP 2 62600 LAPPAJÄRVI
---------------	---------------------	--

1:325 ent.	Rahkavainio 1:278	Paavo Rauhala 62600 LAPPAJÄRVI
---------------	----------------------	-----------------------------------

2:12	Äyräs	Väinö Mustikkamaa Kärnä 62600 LAPPAJÄRVI
------	-------	--

2:251 ent.	Saunamäki 2:207	Markku Salo KP 2 62600 LAPPAJÄRVI
---------------	--------------------	---

6:55	Harjula	Erkki ja Jaakko Harju KP 4 as.2 62600 LAPPAJÄRVI
------	---------	--

7:77	Hakalahti	Risto Autio 62600 LAPPAJÄRVI
------	-----------	---------------------------------

7:202 ent.	Niemi 7:89	Erkki Savela 62600 LAPPAJÄRVI
---------------	---------------	----------------------------------

22:3	Tervaniemi	Kalle Levänen KP 4 62600 LAPPAJÄRVI
------	------------	---

Lappajärvi
Lammin kylä

1:95	Hernesniemi	Matti Hernesniemi Hernesniemi 62600 LAPPAJÄRVI
------	-------------	--

2:161 ent.	Lantela 2:135	Veli-Pekka Särkiniemi Vanharanta 62600 LAPPAJÄRVI
---------------	------------------	---

Lappajärvi
Tarvolan kylä

2:83	Männikkö	Heimo Herrala 62600 LAPPAJÄRVI
3:42	Lähteelä	Aarne ja Veikko Annola 62610 TARVOLA
5:68	Mäki	Eetu Annolan pk 62610 TARVOLA
9:14	Mäki	Aarne Lantela 62620 ALA-SEPPÄ

Vimpeli
Vimpelin kylä

11:153	Rantala	Martti Rantala KP 3 62800 VIMPELI
13:166	Lakasenvainio	Paavo Liikala Pokela 62800 VIMPELI
13:194 ent.	Rantaniemi 13:149	A. Leväniemi KP 4 62850 POKELA
14:33	Toivola I	Markku Metsäpelto Pyhålahti 62800 VIMPELI
56 ent.	Jokipalstat 2:186	Veli-Matti Rauhala Rauhala 62800 VIMPELI

Vedenkorkeuden muutoksesta johtuvat vahingot

Kun säännöstelyn muutoksen johdosta Lappajärven ja Evijärven keskivedenkorkeudet hieman nousevat, yritys aiheuttaa vettymishaitan lisääntymistä Lappajärven ja Evijärven rantojen läheisyydessä olevilla alavilla pelloilla ja laitumilla. Lisäksi Ähtävänjoen kevätkauden ylivirtaaman kasvu aiheuttaa vettymisen lisääntymistä kevään kylvökaudella jokivarressa olevilla alavilla pelloilla. Lappajärven vedenpinnan lievä nousu aiheuttaa pumppauskustannusten nousua Kurejoen pengerrysalueen pumppaamalla. Lisäksi Lappajärven, Evijärven ja Ähtävänjoen haitta-alueilla oleville tiloille aiheutuu vettymishaitan johdosta supistumishaittaa.

Keskiveden korkeuden noususta johtuva maan menetys on niin vähäinen, että vedenpinnan noususta johtuva

hyöty ranta-alueille korvaa sen.

Hyväksyen toimitusmiesten käyttämät korvausperusteet vesioikeus katsoo, että toimitusmiesten esittämät korvaukset ovat yrityksestä aiheutuviin vahinkoihin ja haittoihin nähden riittävät. Rahan arvon alenemisen vuoksi vesioikeus kuitenkin harkitsee oikeaksi korottaa korvaukset 1,19-kertaisiksi.

Vesioikeus ottaa Juhani ja Sisko Uusipaikan kohdassa 3), Erkki ja Martti Isoniemen kohdassa 4), Arvo Aution kohdassa 5), Markku Metsäpellon kohdassa 7), Heikki Viitaniemen kohdassa 8), Veikko Pyhälahden kohdassa 11), Juhani Kauniston kohdassa 12), Toivo Övermarkin kohdassa 18), Keijo Väkeväisen kohdassa 20), Arto Väkeväisen kohdassa 21), Pekka Niemelän kohdassa 23), Martti O. Murtoniemen kohdassa 24), Aarne Niemen kohdassa 28), Jaakko, Erkki ja Eero Harjun kohdassa 33), Seppo Keski-Vinkan kohdassa 34), Yrjö Savolan kohdassa 35), Martti Kärnän kohdassa 37), Tor Häggkvistin kohdassa 52), Max Hattin kohdassa 54) ja Edvin, Arne ja Börje Lamabackan ja Kenneth Långsjön kohdassa 57) esittämät vettymishaittojen korvaamista koskevat vaatimukset huomioon jäljempää lupaehdosta 19) ilmenevällä tavalla, mutta hylkää ne muutoin enemmälti.

Koska selvitysten mukaan säännöstelyn muutos ei aiheuta metsälle ennakolta arvioitavissa olevaa vahinkoa tai haittaa, vesioikeus hylkää Tapio Elgbackan kohdassa 44), Heikki Anttikosken kohdassa 45) ja Tor Häggkvistin kohdassa 52) esittämät metsävahinkoa koskevat korvausvaatimukset, mutta ottaa ne huomioon lupaehdosta 19) ilmenevällä tavalla.

Vesilain 11 luvun 10 §:n nojalla vesioikeus hylkää Erkki ja Martti Isoniemen kohdassa 4), Arvo Aution kohdassa 5), Martti Antero Kauniston kohdassa 6), Markku Metsäpellon kohdassa 8), Untamo Katajan myötäpuoliseen kohdassa 9), Veikko Pyhälahden kohdassa 11), Juhani Kauniston kohdassa 12), Saini Järvelän kohdassa 13), Heimo Herralan kohdassa 16), Toivo Övermarkin kohdassa 18), Keijo Väkeväisen kohdassa 20), Anneli Alatalon kohdassa 22), Pekka Niemelän kohdassa 23), Martti O. Murtoniemen kohdassa 24), Kalevi Timoharjun kohdassa 25), Veikko ja Juhani Harjun kohdassa 26), Aarne Niemen kohdassa 29), Mauno Storvikin kohdassa 30), Asko Kujalan kohdassa 32), Jaakko, Erkki ja Eero Harjun kohdassa 33), Seppo Keski-Vinkan kohdassa 34), Tapio Vinkan kohdassa 36), Martti Kärnän kohdassa 37), Lappajärven kunnan myötäpuoliseen kohdassa 42), Heikki Elgbackan myötäpuoliseen kohdassa 43) ja Tapio Elgbackan kohdassa 44) esittämät korvausten maksamisesta vuosikorvauksina tai aina vahingontapahtuman jälkeen koskevat vaatimukset.

Koska vesilain mukaan katselmustoimistuksessa käsiteltävässä asiassa yrityksestä aiheutuvien vahinko-

jen ja haittojen selvittäminen ja arvioiminen kuuluu toimitusmiesten tehtäviin, vesioikeus hylkää Reijo Rauhalan kohdassa 17), Toivo Övermarkin kohdassa 18), Pekka Niemelän kohdassa 23), Martti O. Murtoniemen kohdassa 24), Veikko ja Juhani Harjun kohdassa 26), Aarne Niemen kohdassa 28), Erkki Hernesniemen kohdassa 29), Asko Kujalan kohdassa 32) ja Tapio Vinkan kohdassa 36) esittämät vahinkojen arvioimista puolueettoman järjestön toimesta hakijan kustannuksella koskevat vaatimukset.

Selvitysten mukaan Lappajärven rannoilla olevien peltoalueiden suojaamisesta penkereillä ja pumppaamoilla aiheutuisi huomattavat kustannukset verrattuna säännöstelyn muutoksen aiheuttamaan peltojen lisävettymiseen. Tämän vuoksi ja kun lisävettymisestä voidaan maksaa rahakorvaus, vesioikeus hylkää Arvo Aution kohdassa 5), Martti Antero Kauniston kohdassa 6), Heikki Viitaniemen kohdassa 8), Veikko Pyhälahden kohdassa 11), Juhani Kauniston kohdassa 12), Reijo Rauhalan kohdassa 17) ja Aarne Niemen kohdassa 28) esittämät vaatimukset hakijan velvoittamiseksi kustannuksellaan pengerrys- ja pumppaus-toimenpitein estämään vetymisvahingon syntyminen. Vesioikeus hylkää myös Toivo Anttilan kohdassa 10) esittämän rantapeltöjen suojapenkereen rakentamista koskevan vaatimuksen, koska säännöstelyn muutos ei lisää vedenpinnan vaihtelunopeutta eikä rantojen syöpyminen nykyiseen verrattuna kasva.

Koska Lappajärven ylivedenkorkeus laskee ja kesäaikaiset vedenkorkeudet hieman nousevat uuden säännöstelyohjeen vuoksi, säännöstelyn muutos ei aiheuta vahinkoa Isoniemen lomakylälle. Tästä syystä vesioikeus hylkää Jaakko M. Isoniemen kohdassa 2) esittämän lomakylälle aiheutuvia vahinkoja koskevan korvausvaatimuksen. Samalla perusteella vesioikeus myös hylkää Juhani ja Sisko Uusipaikan kohdassa 3) esittämän turkistarhauksen vaikeutumista tai siirtämistä, Veikko Pyhälahden kohdassa 11) esittämän huvilalle johtavan tien korottamista ja Haapaniemen yksityistien hoitokunnan kohdassa 19) ja Lahti-Salonpään yksityistien tiehoitokunnan kohdassa 39) esittämän tien korottamista ja lisääntyneitä hoitokustannuksia ja kulkuhaittaa koskevan korvausvaatimuksen.

Säännöstelyn muutos parantaa Lappajärven virkistyskäyttöön liittyviä olosuhteita. Tämän vuoksi ja kun Lappajärven kesäaikaiset alimmat vedenkorkeudet hieman nousevat, hakijaa ei voida velvoittaa kunnostamaan järven vesialueita. Tästä syystä vesioikeus hylkää Untamo Katajan myötäpuolineen kohdassa 9) ja Vimpelin kunnan kohdassa 15) esittämät Hietojanlahden, Katajalahden ja Vimpelinjoen suualueen kunnostamista koskevat vaatimukset. Samalla perusteella ja kun säännöstelyn muutos ei huononna Lappajärven veneilyolosuhteita, vesioikeus hylkää Seppo Keski-Vinkan kohdassa 34) esittämän Vinkan N:o 4 yhteisalu-

een venevalkaman kunnostamista ja Tarvolan kylän jakokunnan kohdassa 40) esittämän Annolan rannan, Sepän rannan ja Päällysahon rannan venevalkamien kunnostamista koskevan vaatimuksen. Niin ikään vesioikeus hylkää Heimo Herralan kohdassa 16) ja Yrjö Savolan kohdassa 35) esittämän huvila- ja rantatonteille sekä Reijo Rauhalan kohdassa 17) esittämän virkistyskäyttöalueelle aiheutuvia vahinkoja koskevan korvausvaatimuksen.

Kalatalousvahingot

Säännöstelyn muutoksen johdosta Lappajärven keski-vedenkorkeus hieman nousee samalla kun vedenkorkeuden vaihtelu vähenee. Kun muutoksen aiheuttama vedenkorkeuden nousu on suurinta kevättalvella ja kesällä alimpien vedenkorkeuksien aikoina, yrityksen vaikutus Lappajärven kalakantaan on positiivinen. Tästä syystä vesioikeus hylkää Untamo Katajan myötäpuolinen kohdassa 9), Vimpelin kunnan kohdassa 15), Martti Kärnän kohdassa 37), Vimpelin kalastuskunnan myötäpuolinen kohdassa 41) ja Lappajärven kunnan myötäpuolinen kohdassa 42) esittämät kalatalousvahinkojen korvaamista tai kompensointia koskevat vaatimukset. Samalla perusteella vesioikeus hylkää myös Martti Kärnän ja Lappajärven kunnan myötäpuoliseen esittämät vaatimukset hakijan velvoittamiseksi rakentamaan kalaportaat vesistön voimalaitosten patoihin ja vene- ja kalasatamia Lappajärven Itäkylään ja Karvalaan sekä vesiväylä Kalettoman lahdesta Niskan sillan yläpuolelle ja kaivamaan vesiväylä Nykälän kannaksen poikki.

Sanotulla perusteella ja kun tarkistetun suunnitelman mukaiset kivien poistot, Ähtävänjoen perkaukset, Evijärven vesiväyliä ruoppaukset ja vesikasvuston niitot eivät ennalta arvioiden vaikuta haitallisesti vesistön kalakantaan, vesioikeus hylkää Lepplax-Norrby fiskelag nimisen kalastuskunnan kohdassa 63) esittämän vahingonkorvausvaatimuksen sekä Vimpelin kalastuskunnan myötäpuolinen kohdassa 41) esittämät tarkkailuvelvoitteen määräämistä ja kompensatioistutusten suunnitelman esittämistä koskevat vaatimukset.

Vaasan kalastuspiirin kohdassa 66) esittämästä vaatimuksesta hakija velvoitetaan suorittamaan kalataloudellista tarkkailua Ähtävänjoessa. Vesioikeuden 8.7.1987 ja korkeimman hallinto-oikeuden 23.4.1988 antaman päätöksen nojalla hakija on jo velvollinen tarkkailemaan tuossa päätöksessä määrättyjen kalanis- tutusten vaikutuksia. Laajempien tarkkailuvelvoitteiden antaminen on tarpeetonta.

Vesikasvuston niitto

Edellisessä kappaleessa tarkoitetulla päätöksellä luvan hakija on velvoitettu lupaehdossa 5) riittävän hapensaannin turvaamiseksi huolehtimaan asianmukai-

sin toimenpitein riittävästä veden vaihtumisesta talviaikana Inanlahdella.

Kalastuspiiri on vastustanut hakijan nyt esittämää vesikasvuston niittoa. Tämän asiantuntijaviraston vaatimuksen vuoksi ja koska hakija voi vesialueen omistajan suostumuksella ilman vesioikeuden lupaakin niittoa harjoittaa, vesioikeus hylkää vesi- ja ympäristöhallituksen hakemuksen vesikasvillisuuden niiton osalta ja samalla vesioikeus hylkää myös Lahden kylän kalastuskunnan kohdassa 46) ja Evijärven kunnan ympäristönsuojelulautakunnan kohdassa 49) tekemät vaatimukset vesikasvuston niitosta, koska säännöstelyn muutos ei lisää vesikasvuston määrää.

Lausunto muista vaatimuksista

Vesioikeus hylkää Lappajärven kunnan myötäpuoliseen sekä Martti Kärnän esittämät Kärnän salmen sillan korottamista koskevat vaatimukset, koska sillan alikulkukorkeus ei merkittävästi muutu.

Koska säännöstelyn muutoksen toteuttaminen ei alenna, vaan päinvastoin hieman korottaa Lappajärven vedenkorkeuksia muttei yliveden korkeutta, yrityksestä ei aiheudu Elvi ja Antero Ahvenniemen kohdassa 38) esittämässään muistutuksessa tarkoittamia vahinkoja. Tästä syystä vesioikeus hylkää muistuttajien vaatimukset.

Anneli Alatalon kohdassa 22), Lappajärven Vedenjoh-to-osuuskunnan kohdassa 27), Lappajärven kunnan myötäpuoliseen kohdassa 42) ja Martti Kärnän kohdassa 37) esittämien Lappajärven lyhytaikaisen säännöstelyn kieltämistä koskevien vaatimusten johdosta vesioikeus toteaa, ettei tarkistettu muutossuunnitelma sisällä Lappajärven lyhytaikaissäännöstelyä.

Koska säännöstelyn muutos ei aiheuta ympäristön oloissa sellaista yleiseen etuun kohdistuvaa huomattavaa vahinkoa tai haittaa, jota ei voida erityisin toimenpitein poistaa tai korvata rahalla, vesioikeus vesilain 8 luvun 25 §:n perusteella hylkää Martti Kärnän kohdassa 37), Vimpelin kalastuskunnan myötäpuoliseen kohdassa 41) ja Lappajärven kunnan myötäpuoliseen kohdassa 42) esittämät säännöstelymaksun määräämistä koskevat vaatimukset.

Koska tarkistettun suunnitelman mukaisen säännöstelyn muutoksen vaikutukset voidaan jo ennakolta määrittää niin luotettavasti, ettei säännöstelyn kokeilemiseen ole tarvetta, vesioikeus hylkää Pekka Niemelän kohdassa 23), Martti O. Murtoniemen kohdassa 24), Kalevi Timoharjun kohdassa 25), Erkki Hernesniemen kohdassa 29), Mauno Storvikin kohdassa 30), Asko Kujalan kohdassa 32), Jaakko, Erkki ja Eero Harjun kohdassa 33), Seppo Keski-Vinkan kohdassa 34), Martti Kärnän kohdassa 37), Lappajärven kunnan myötäpuoli-

neen kohdassa 42) ja Pietarsaaren kaupungin ympäristönsuojelulautakunnan kohdassa 65) esittämät luvan myöntämistä määräaikaisena koskevat vaatimukset.

Vesioikeus hylkää Reijo Rauhalan kohdassa 17), Aarne Niemen kohdassa 28), Esko Ketolan kohdassa 31), Martti Kärnän kohdassa 37) ja Lappajärven kunnan myötäpuoliseen kohdassa 42) esittämät vaatimukset puolueettoman järjestön tai neuvottelukunnan määräämiseksi seuraamaan säännöstelyn vaikutuksia hakijan kustannuksella, koska vaatimukset eivät perustu vesilakiin.

Max Hattin kohdassa 54) esittämiä vahinkoja pyritään suunnitelman toteuttamisella vähentämään. Ennalta arvaamattomia vahinkoja koskevat korvausvaatimukset otetaan huomioon jäljempänä olevasta lupaehdosta 19) ilmenevällä tavalla.

Koska selvitysten mukaan säännöstelyn muutos tuottaa Evijärven kunnan omistamalle Hanhikosken voimalaitokselle hyötyä, hakijaa ei voida velvoittaa suorittamaan Välijoessa perkausta. Tästä syystä vesioikeus hylkää kunnan kohdassa 47) esittämän perkausvaatimuksen. Samasta syystä ja kun Lappajärven lyhytaikais-säännöstely ei sisälly hakemukseen, vesioikeus hylkää kunnan samassa kohdassa esittämän vaatimuksen hakijan velvoittamiseksi sallimaan lyhytaikasäännöstelyn toimeenpano.

Säännöstelyn muutos ei aiheuta sellaisia haittavaikutuksia, joiden kompensointi edellyttäisi Evijärvessä vesiväylien ruoppaamista. Tästä syystä vesioikeus hylkää Lahdenkylän kalastuskunnan myötäpuoliseen kohdassa 46) tekemän, Evijärvessä olevan Rautasaaren ja mantereen välisen salmen ruoppaamista koskevan vaatimuksen.

Ähtävänjoen koskien kivienpoistojen ja perkausten tarkoituksena on vähentää suppohaittojen muodostumista. Koska säännöstelyn muutos ei lisää joen hyydeongelmia, koskien kivienpoistoja ja perkauksia voidaan pitää hakijan esittämänä joen kunnostamistoimenpiteinä. Koskien kivienpoisto- ja perkaus-suunnitelmissa on otettu huomioon rauhoitetun jokihelmisimpukkakannan turvaamistoimenpiteet. Näin ollen vesioikeus hylkää Heikki Anttikosken kohdassa 45), Tor Häggkvistin kohdassa 52), Jonas Maansin myötäpuoliseen kohdassa 56) ja Edvin, Arne ja Börje Lamberckan sekä Kenneth Långsjön kohdassa 57) eräiden Ähtävänjoen koskien perkaamista koskevat vaatimukset sikäli kuin ne poikkeavat suunnitelman mukaisista kivienpoisto- ja perkaustoimenpiteistä. Samalla perusteella vesioikeus hylkää Över- och Nederlappfors fiskelag nimisen kalastuskunnan kohdassa 50) tekemän, hakijan velvoittamista selvittämään teknisiä menetelmiä suppojään muodostumisen vähentämiseksi ja Jonas Maansin myötäpuoliseen kohdassa 56) tekemän, hakijan velvoittamista suorittamaan räjäytyksiä jääpatojen

muodostumisen estämiseksi koskevat vaatimukset.

Koska Ähtävänjoen koskien kivienpoistot ja perkaukset tai säännöstelyn muutos eivät ennalta arvioiden aiheuta vahinkoa joen kalakannalle, hakijaa ei voida velvoittaa suorittamaan kalantuotannon edistämiseksi koskien kunnostusta. Tästä syystä vesioikeus hylkää Över- och Nederlappforsin fiskelag nimisen kalastuskunnan kohdassa 50) sekä Stig Wikin ja Sigurd Storbackan kohdassa 53) esittämät koskien kalataloudellista kunnostamista koskevat vaatimukset.

Över- och Nederlappfors fiskelag nimisen kalastuskunnan kohdassa 50) ja Österbottens Fiskeodling Ab nimisen yhtiön kohdassa 51) tekemät, juoksutuksen pienentämistä joen jäätymisvaiheessa koskevat vaatimukset otetaan huomioon jäljempää lupaehdosta 12) A. ilmenevällä tavalla.

Stig Wikin ja Sigurd Storbackan kohdassa 53) esittämän, lääninhallituksen rauhoituspäätösten huomioonottamista koskevan vaatimuksen johdosta vesioikeus viittaa jäljempänä olevaan lupaehtoon 2), jonka mukaan rauhoitetuille ranta-alueille ei massoja saa läjittää.

Klas ja Carita Storbackan kohdassa 55) esittämän korvausvaatimuksen johdosta vesioikeus toteaa, että Sävisståka nimisestä virtapaikasta paaluväliltä 406+50 - 407+90 poistetaan kiviä noin 300 m³. Toimenpide ei muuta olosuhteita niin paljon, että jokialueen käyttö virkistystarkoitukseen vaikeutuisi. Tämän vuoksi ja kun muistuttajien omistaman tilan alue joen rannalla on nykyisin metsää, vesioikeus hylkää korvausvaatimuksen.

Pietarsaaren kaupungin kohdassa 64) esittämä riittävän juoksutuksen Lappajärvestä kaikissa olosuhteissa takaamista koskeva vaatimus otetaan huomioon jäljempää lupaehdosta 12) A. ilmenevällä tavalla.

Esse Elektro Kraft Ab- Ähtävän Sähkövoima Oy:n kohdassa 58), Oy Herrfors Ab:n kohdassa 59) ja Ab Albäck Oy:n kohdassa 62) esittämien vesivoimaa koskevien korvausvaatimusten osalta vesioikeus toteaa, että vesivoima on asianomaiseen tilaan liittyvä oikeus. Sillä seikalla, onko vesivoima otettu käyttöön ennen vai jälkeen vesioikeuden 24.1.1974 antamaa päätöstä, ei voi olla merkitystä tuon päätöksen lupaehdon 19) soveltamisessa. Tuon päätöksen lupaehdon 19) perusteella ja myös sillä perusteella, etteivät muistuttajat menetä vesivoimaa enempää kuin saivat 24.1.1974 annetun päätöksen johdosta, muistuttajien vaatimukset vesivoiman korvaamisesta hylätään.

Vaasan lääninhallituksen huomautuksen johdosta vesioikeus toteaa, että tarkistetun suunnitelman mukaisten kivien poistojen ja koskien perkausten

tarkoituksena on vähentää joen suppo- ja hyydejääongelmia. Tämän vuoksi ja kun toimenpiteet eivät hyödytä Ähtävänjoen voimalaitoksia eikä kysymys ole uuden voimalaitoksen rakentamisesta, vesioikeus ei pidä toimenpiteitä koskiensuojelulain vastaisina.

Ympäristönministeriön kohdassa 68) esittämä tarkkailuvelvoitteiden määräämistä koskeva vaatimus otetaan huomioon siten kuin jäljempää lupaehdosta 3) ilmenee, mutta muutoin hylätään enemmälti.

Lausunto luvan myöntämisestä

Säännöstelyn muutoksesta aiheutuvan korvattavan vahingon määrä on noin 1 287 000 mk. Lisäksi voimalaudelle aiheutuu vahinkoa laskentatavasta riippuen 2 570 000 - 4 260 000 mk. Tätä vahinkoa ei kuitenkaan määrätä korvattavaksi. Suunnitelman mukaan säännöstelyn muutos tuottaa Lappajärvellä 1 000 000 - 1 300 000 markan suuruisen virkistyskäyttöhöydyn. Myös Evijärven osalta uusi säännöstely on virkistyskäytön kannalta edullisempi kuin nykyinen säännöstely. Lisäksi säännöstelyn muutoksen kalataloudelliset vaikutukset ovat positiiviset. Kalataloushöydyn rahaa on kuitenkin vaikea määritellä.

Evijärvessä suoritettavat ruoppaukset parantavat olosuhteita järven kalakannan ja virkistyskäytön kannalta. Suunnitelman mukaisilla kivien poistoilla ja koskien perkauksilla vähennetään merkittävästi Ähtävänjoen hyydetulvaongelmia.

Vesioikeus katsoo, että yleinen tarve vaatii säännöstelyn muuttamista ja muiden hakemuksessa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamista. Vesioikeus katsoo, ettei yrityksen toteuttaminen aiheuta sellaisia vesilain 2 luvun 4 tai 5 §:ssä tarkoitettuja seurauksia, jotka estäisivät luvan myöntämisen. Yritys ei myöskään käsitä koskiensuojelulain kieltämiä toimenpiteitä.

Valtiolla on vesilain 8 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan oikeus hakea lupaa säännöstelyyn, vaikka se ei saakaan suoranaista hyötyä yrityksestä.

Tämän vuoksi ja kun vesilain mukaiset edellytykset luvan myöntämiseksi yritykselle ovat olemassa, vesioikeus vesilain 2 luvun 6 §:n 2 momentin ja 8 luvun 6 §:n nojalla harkitsee oikeaksi myöntää vesi- ja ympäristöhallitukselle luvan Lappajärven ja Evijärven säännöstelemiseen Kokkolan vesi- ja ympäristöpiirin 26.3.1984 laatiman ja 17.11.1986 osittain muuttaman suunnitelman mukaisesti Lappajärven, Vimpelin ja Evijärven kunnissa sekä Alajärven kaupungissa.

Vesioikeuden 24.1.1974 antaman, Lappa- ja Evijärven säännöstelyn muuttamista koskevan lupapäätöksen nro 125/1973 Y lupaehdot 12) ja 19) muutetaan kuulumaan

seuraavasti.

Muutetut lupaehdot

12)A. Lappajärven vedenjuoksun säännöstely on suoritettava Niskan säännöstelypadolla ja Hanhikosken voimalaitoksella kunkin ajankohdan ja vedenkorkeuden vallitessa toimitusmiesten lausunnon liitteenä 10 ja tämän päätöksen liitteinä olevien ohjepiirroksen ja sen liitteiden osoittamalla tavalla.

Juoksutus on pyrittävä suorittamaan ohjepiirroksessa esitettyjen virtaaman raja-arvojen puitteissa niin, että vedenkorkeus seuraa mahdollisuuksien mukaan piirroksessa esitettyä tavoitevyöhykettä.

Suurin juoksutus järvestä on $30 \text{ m}^3/\text{s}$. Ähtävänjoen ollessa pysyvästi jäässä on suurin juoksutus kuitenkin $25 \text{ m}^3/\text{s}$.

Säännöstelyn yläraja on korkeudella $N_{60} + 70,65 \text{ m}$ (169,76) ja alaraja korkeudella $N_{60} + 68,85 \text{ m}$ (167,96).

Mikäli vedenkorkeus on laskenut alarajalle, järvestä on juoksutettava tulovirtaama vähennettynä haihdunnan määrällä. Muutoin pienin sallittu juoksutus järvestä on $2 \text{ m}^3/\text{s}$.

Huhtikuussa ja toukokuussa on juoksutuksen määrittämisessä käytettävä edellä mainitussa ohjepiirroksessa esitettyjä kaavoja sekä ohjepiirroksen liitteenä olevia taulukoita 1 ja 2 taikka muita vähintään yhtä tarkan tuloksen antavia menetelmiä, joilla vedenkorkeus pysyy mahdollisimman hyvin tavoitevyöhykkeellä. Juoksutus on tarkistettava riittävän usein sääolosuhteista riippuen.

Juoksutuksia valittaessa on muutoin pyrittävä ottamaan tasapuolisesti huomioon Ähtävänjoen vesistön eri osissa vallitsevat vesiolosuhteet ja vesistön käyttöön liittyvät eri intressit. Ähtävänjoen jäätymisvaiheessa saadaan hyttämisen vähentämiseksi Lappajärvestä juoksutettavaa virtaamaa tarvittaessa lyhytaikaisesti pienentää ohjepiirroksessa esitetyistä vähimmäisarvoista enintään $5 \text{ m}^3/\text{s}$.

Järven luusuaan helposti päästävälle ja nähtävälle paikalle on asennettava vedenkorkeusasteikko, johon säännöstelyn ylä- ja alarajan korkeudet on merkitty.

B. Evijärven vedenjuoksun säännöstely on suoritettava Kaarenhaaran säännöstelypadolla kunkin ajankohdan ja vedenkorkeuden vallitessa toimitusmiesten lausunnon liitteenä 11 ja tämän päätöksen liitteenä olevan ohjepiirroksen osoittamalla tavalla.

Juoksutus on pyrittävä hoitamaan niin, että vedenkorkeus seuraa mahdollisuuksien mukaan ohjepiirroksessa esitettyä tavoitevyöhykettä.

Suurin juoksutettava virtaama järvestä on marraskuun alusta huhtikuun loppuun 30 m³/s, toukokuussa 38 m³/s ja kesäkuun alusta lokakuun loppuun 35 m³/s. Ähtävänjoen ollessa pysyvästi jäässä on suurin juoksutus kuitenkin 25 m³/s.

Säännöstelyn yläraja on korkeudella $N_{60}+62,15$ m (161,50) ja alaraja korkeudella $N_{60}+61,40$ m (160,75).

Mikäli vedenkorkeus on laskenut alarajalle, järvestä on juoksutettava tulovirtaama vähennettynä haihdunnan määrällä. Muutoin pienin sallittu juoksutus järvestä on 4 m³/s lukuunottamatta välittömästi alarajan yläpuolella olevaa ohjepiirroksesta ilmenevää 2-5 cm:n korkeusvyöhykettä, missä juoksutuksen on oltava vähintään 3 m³/s.

Juoksutusta muutettaessa saa kahden perättäisen vuorokauden juoksutusten ero olla enintään 3 m³/s. Juoksutuksia valittaessa on muutoin pyrittävä ottamaan tasapuolisesti huomioon Ähtävänjoen vesistön eri osissa vallitsevat vesiolosuhteet ja vesistön käyttöön liittyvät eri intressit.

Hyydetulvan uhatessa Ähtävänjoessa saadaan Evijärven juoksutusta lyhytaikaisesti pinentää enintään 5 m³/s ohjepiirroksen osoittamasta juoksutuksesta. Ähtävänjoen virtaama ei kuitenkaan tällöin saa alittaa arvoa 4 m³/s.

Järven luusuaan helposti päästävälle ja nähtävälle paikalle on asetettava vedenkorkeusasteikko, johon säännöstelyn ylä- ja alarajan korkeudet on merkitty.

19) Luvan saajan on viivytyksittä tämän päätöksen saatua lainvoiman suoritettava allamainittujen tilojen omistajille säännöstelyn muutoksen aiheuttamasta Lappajärven ja Evijärven ranta-alueiden vetymisestä seuraavat korvaukset:

Alajärven kaupunki, Kurejoen kylä

Tilan nimi	RN:o	Omistaja	Korvaus mk
Nevala	1:94	Juhani Uusipaikka	707
Takala	1:146	Matti Linna	101
Jokikytö	1:153	Urho Keskinen	353
Jokipalsta	1:154	Jouko ja Raija Uusipaikka	302
Santala	1:172	Antti Santala	151
Jokineva	1:191	Toivo Autio	1 110
Rentola	1:204	Aulis Mäkinen	656
Niemi	5:222	Martti Niemi	252
Neulaniemi	7:135	Martta Neulaniemi	252
Rauhala	7:149	Sulo Neulaniemi	1 454
Valkama	25:12	Juhani Uusipaikka	403

Autioniemi	25:20	Toivo Autio	1 110
Kankaanpää	25:37	Arvo Autio	1 816
Peräpohja	25:40	Arvo Autio	1 937
Surmanniemi	25:50	Heikki Isoniemi	455
Lahti	25:56	Matti Isoniemi	1 311
Isoniemi	25:67	Veikko Isoniemi	1 665
Niemi	25:69	Antti Eino Isoniemi	1 110
Niemelä	25:71	Yrjö Isoniemi	1 917
Haukkaniemi	25:79	Toivo Autio	606

Alajärven kaupunki, Tarvolan kylä

Joensuu	10:10	Helge Joensuu	443
Joensuu I	10:16	Helge Joensuu	2 422
Hautalahti	10:45	Frans ja Hanna	
		Vieruahon perik.	455
Mukila	10:54	Toivo Latvalan perik.	403

Lappajärven kunta, Itäkylä

Aho-Vinkka	4:28	Tenho Ala-Vinkka	659
Keonpää	4:34	Erkki Vinkka	760

Yht. Lappajärven isojakokunta 2 625

Lappajärven kunta, Kirkonkylä

Härköniemi	1:7	Väinö Mustikkamaa	5 900
Alakytö	1:36	Martti Kärnä	1 825
Ranta	1:83	Väinö Mustikkamaa	729
Aho	1:130	Vilho Leväniemi	1 166
Mäkirinne	1:143	Anneli Laurila	305
Naukunperkiö	1:160	Yrjö Lantela	1 947
Kuivasniemi	1:302	Paavo Rauhala	659
Rinne	1:338	Erkki Rinne	1 267
Mustikkamaa	2:35	Yrjö Lantela	3 528
Koivurinne	2:131	Eila Kannanniemi	791
Vainio	2:146	Kerttu Mäki	1 338
Seksi	2:154	Veikko Mantela	253

Isonaukku	2:202	Esa Ahvenniemi	3 163
Isotupa	2:216	Lasse Ahvenniemi	2 382
Rauhala	2:224	Väinö Rauhala	608
Myllynpaikka	2:245	Oiva Lahti	558
Mäkiharju	6:12	Lappajärven seurakunta	1 216
Leskelä	6:21	Lappajärven kunta	152
Ellilä	6:41	Aarne Timo	1 216
Timoharju	6:47	Aino Rajala	3 650
Hakala	6:51	Risto Autio	608
Harjula	6:55/A	Jaakko Harju	4 136
Jokivainio	6:64	Eero Harju	5 049
Kotila	6:65	Veikko ja Juhani Harju	1 014
Lehto	6:68	Erkki Savela	51
Harjula I	6:72	Erkki ja Jaakko Harju	4 379
Harju	6:78/A	Erkki Harju	1 764
Harju	6:78	Matti V Harju	11 132
Salmenautio	6:84	Veikko Olli	1 150
Peltola	6:91	Reino Timoharju	331
Alanen	7:156	Eero Alanen	168
Alainen	7:203	Veikko Mantela	839
Peltotupa	10:70	Tauno Savela	913
Jokiniitty	11:51	Matti Savola	305
Mattila	11:59	Juhani Timo	1 216
Mäkelä	11:61	Juhani Timo	812
Jokikytö	11:77	Reino ja Tauno Heikkilä	253
Jokela	11:86	Urho Pietilän perik.	812
Mäki-Harju	11:93	Aito Savola	1 369
Yläanne	11:112	Toivo Kivioja	253
Ala-Kivioja	11:125	Pirkko ja Keijo Kivioja	202
Peltola	11:131	Reino Timoharju	152
Perukka	11:135	Lappajärven kunta	456
Yli-Kivioja	11:137	Matti Kivioja	101
Haapaniemi	21:11	Arvo Malinen	2 494
Haapalehto	22:1	Eino Ilmari Väkeväinen	3 712
Rapalahti	23	Edvin Korkea-aho	3 954
Rapalahti	24:1	Erkki Matias Ahvenniemi	913
Koivulahti	24:12	Matti Ahvenniemi	812
Haapaniemi	25:2	Arvo Malinen	9 430
Lähtelä	25:22	Arvo Malinen	1 642

Puustelli	25:33	Lappajärven kunta	9 125
Koivuranta	26:6	Arvo Malinen	11 862
Pajuniemi	27:3	Elvi Ahvenniemi	1 521
Päivärinne	27:4	Saimi Partanen	6 570
Salmenpalsta	28:4	Yrjö Ahvenniemi	6 509
Pentinniemi	29:3	Lappajärven kunta	507
Haavisto	30	Arto ja Ilmari Väkeväinen	1 115
Lehtola	44:33	Arto Väkeväinen	862
Uusitupa	46:2	Aalto Uusitupa	101
Arkkuvainio	47:28	Lappajärven kunta	152
Vainionpää	48:4	Veikko Ahvenniemi	913
Sillanpää	66:5	Jussi Keskinen	1 166
Rovastila	80	Lappajärven kunta	2 889
Uusi-Hyytinen	90:2	Matti ja Hilja Harjun perik.	3 650
Yht.		Lappajärven isojakokunta	1 259

Lappajärven kunta, Lammin kylä

Niemelä	1:36	Ellie Nykänen	406
Yli-Hernesniemi	1:60	Heikki Hernesniemi	355
Peltola	1:103	Mauri Yli-Pelkola	101
Tupala	1:114	Jaakko Yli-Pelkola	51
Lahti	2:54	Lappajärven kunta	812
Harjula	2:167	Paavo Särkiniemi	305
Maisio	2:172	Erkki Maisio	2 616

Lappajärven kunta, Tarvolan kylä

Jokiniemi	1:18	Jukka Viinamäki	1 319
Kotikytö	1:30	Yrjö Savola	547
Hilmala	1:40	Aarne Niemi	6 449
Korpi	1:47	Rauno Savola	2 799
Ketola	1:52	Kalevi Timoharju	3 892
Mäkirinne	1:57	Aili Ahopelto	1 723
Ranta	1:61	Kalle Ahopelto	1 825
Vuorentauskangas	1:83	Antti Ahopelto	406
Mäkelä	1:86	Anneli Ahopelto	1 014

Jokiranta	1:113	Reijo Rauhala	17 885
Ristola	1:132	Aarne Niemi	1 034
Annola	3:70	Mauri Annola	709
Valeeni	3:81	Toivo Övermark	1 521
Lapinniemi	5:109	Jaakko Annola	406
Keskitalo	5:117	Paavo Annola	101
Lahti-Lantela	9:20	Anna-Liisa Lamminen	101
Lantela	9:21	Matti Lantela	558
Tuomela	9:38	Heikki Tuomela	3 701

Vimpelin kunta, Vimpelin kylä

Laita-aho	2:52	Seppo Honkonen	15 077
Jokiniemi	2:56	Erkki Mustonen	3 280
Ulkopelto	2:74	Eero Piippola	353
Vihriälä	2:75	Jukka Vihriälä	151
Lehtola	2:229	Toini Lehtolan perik.	9 747
Koivula	2:244	Jouko Arvola	26 701
Lahtela	2:327	Martti Lahtela	25 975
Jokivarsi	2:333	Olli Valtola	11 444
Valtola	2:384	Anna Aarniolehto	15 196
Rauhala	2:388	Veli-Matti Rauhala	1 211
Katajaniemi	3:162	Pirkko Kataja	1 009
Niemi	3:170	Pekka Niemi	3 784
Karila	3:174	Kari Niemi	1 766
Laine	11:55	E Laine, H Matilainen	101
Ranta	11:62	Aino Ranta	787
Jokiranta	11:126	Aino Ranta	363
Järvi	11:147	Sauli Järvelän perik.	505
Jukkala	11:225	Olavi Jukkala	2 018
Vanhapaikka	11:229	Veikko Rantala	202
Ylitalo	11:231	Martti Ylitalo	101
Keskitalo	12:27	Arvo, Väinö ja Lauri Seppä	10 172
Kantola	12:38	Hannu Pippola	1 110
Kataja	12:90	Untamo Kataja	4 096
Vilhola	12:95	Hannu Pippola	12 290
Jokela	12:109	Lauri Kivipelto	10 655
Jokiniemi	12:110	Martti Kivipelto	9 203

Katajamäki	12:171	Antti Kataja	6 297
Puronneitty	12:177	Juhani Uusipaikka	707
Pellonpää	12:221	Eino Lakanen	2 119
Pokela	12:248	Yrjö Pokela	505
Alavainio	12:251	Antti Kataja	1 090
Liejunpää	13:34	Eero Piippola	252
Liikala	13:35	Lauri Liikala	1 110
Lakanen	13:68	Matti Koivisto	8 113
Riihelä	13:131	Matti Koivisto	15 318
Vähäkangas	13:135	Ari Kangas	6 307
Vesipalsta	13:154	Henrik Harjun perik.	151
Järvelä	13:161	Untamo Kataja	243
Rintaniemi	13:180	Paavo Liikala	2 482
Koivukangas	13:181	Matti Koivisto	2 119
Toivola III	14:45	Markku Metsäpelto	50
Kaunistola	14:99	Lahja Kauniston perik.	8 719
Kaunisto I	14:107	Martti Kaunisto	7 992
Lahti	14:125	Veikko Pyhalahti	1 110
Kumpuneva	16:20	Heikki Viitaniemi	656
Antinvainio	16:21	Antti Viitaniemi	757
Sakariranta	27:20	Erkki Mustonen	151
Mansikkapelto	32	Martti Puhto	50
Ahonlaita	34:2	Keijo Latvala	4 360
Päivärinta	34:15	Keijo Latvala	7 931
Yht.		Vimpelin isojakokunta	754

Evijärven kunta, Inan kylä

Alanko	1:7	Ruben Alanko	95
Kivi	1:18	Olavi Linna	190
Kivi	1:18	Henrik Dahlvik	1 913
		(vuokramies)	
Suomela	1:26	Usko Suomela	1 892
Päkinaho	1:28	Kari Vesala	2 513
Luomala	1:30	Tenho Annola	1 542
Kotamäki	1:35	Aarre Kupila	1 107
Uusipelto	1:37	Kari Vesala	1 942
Puro	1:41	Jussi Eilonen	3 416

Aho	1:50	Matti Myllymäki	5 312
Alapelto	1:53	Alf Vidjeskog	482
Peltokangas	1:54	Allan Peltokangas	1 116
Koivuranta	1:55	Aarre Koivukangas	262
Koivukangas	1:56	Einar Koivukangas	9 453
Kaski	1:116	Erkki Kokko	228
Keskikangas	1:143	Eino Peltola	48
Haapala	1:153	Juhani Haapala	24
Saarenharju	1:159	Voitto Linna	7 443
Linna	1:160	Olavi Linna	428
Suvila	1:164	Esa Ahopelto	8 008
Korpela	1:171	Antton Kangasmetsä	190
Korpela	1:172	Kimmo Kangasmetsä	5 191
Vainio	1:178	Vihtori Peltola	3 370
Kalaranta	1:182	Sauli Tampio	114
Saari	1:184	Esko Taipale	13 541
Pakkala	1:444	Veikko Storvik	9 453
Kaitamäki	2:6	Impi Kattilakoski	1 899
Paavonniemi	2:15	Tapio Elgbacka	6 312
Rantakorpi	2:28	Raimo Kangasmetsä	685
Pikkukorpi	2:30	Eemeli Suomela	1 542
Viikinkorpi	2:36	Seppo Tampio	1 371
Lähderinne I	2:47	Antti Lahti	658
Tuomela II	2:57	Lauri Rankinen	48
Haavisto	2:66	Artturi Saaren perik.	4 687
Kotiaho I	2:76	Kustaa Norjavaaran perik.	2 142
Peltola I	2:79	Eino Peltola	143
Lahtiniitty	2:92	Heikki ja Tapio Elgbacka	3 713
Lähderinne III	2:95	Antti Lahti	33 487
Halmesmäki	2:99	Vihtori Peltola	238
Viikinkytö	2:102	Seppo Tampio	4 998
Norrena	2:103	Heikki Norrena	7 836
Heinäkorpi	2:106	Reijo Haapala	2 199
Peltola II	2:109	Eino Peltola	452
Kotiaho III	2:113	Kustaa Norjavaaran perik.	1 114
Uusikangas	2:118	Einar Koivukangas	2 913
Kivikangas	2:124	Pauli Svartsjö	1 628
Hietapelto	2:130	Laina Elgbacka	48
Välikorpi	2:137	Erkki Kokko	1 828

Kotiaho	2:141	Sulo Emaksen perik.	2 288
Korpi	2:145	Lilja Högnabba	3 541
Keskusniemi	2:150	Olavi Hinkka	2 820
Saarenniemi	2:152	Veikko Norrena	885
Sammalkorpi	2:153	Erkki Kokko	143
Mäki	2:159	Veikko Storvik	2 142
Kotikangas	2:161	Toivo Emas	9 564
Leppäranta II	2:163	Erkki Saarijärvi	1 119
Mäkijoutsen	3:25	Veikko Joutsen	3 541
Kangas	3:29	Kari Joutsen	1 000
Hyytinen	3:36	Keijo Kangas	2 047
Järviranta	3:39	Aimo Takamaa	7 961
Ranta-Joutsen	3:40	Tauno Joutsen	381
Mäki-Joutsen	3:41	Eino Filppula	1 142
Kaivosaho	3:44	Henni Elgbackan perik.	95
Mäntyniemi	3:48	Keijo Kangas	24
Hieta-aho	3:50	Seppo Joutsen	1 171
Maahaka	8:2	Harry Dahlvik	428
Yht.	878:1	Aimo Takamaa	4 523
Yht.	878:1	Keijo Kangas	1 452

Evijärven kunta, Lahdenkylä

Kettunen	1:48	Reino Kettusen perik.	1 914
Siltahaka	1:54	Eero Paananen	809
Rauhala	1:79	Antti Haapasaari	6 089
Dahlbacka	1:87	Heikki Lahtela	3 177
Pekka	1:90	Eero Paananen	1 029
Peltola	2:27	Hilma Kaikkonen	10 972
Puotinen	2:49	Mauno Puotinen	12 334
Puotila	2:53	Heikki Puotinen	16 909
Pikkupelto	8:16	Teuvo Ikonen	24
Mutka-aho	8:23	Teuvo Ikonen	143
Välipala	8:38	Teuvo Ikonen	71
Kiviranta	8:48	Sauli Anttikoski	86
Jokiaho	8:56	Sauli Anttikoski	8 996
Järviaho	8:60	Sauli Anttikoski	1 542
Sivuaho	8:67	Teuvo Ikonen	571
Lisäkaivo	8:68	Teuvo Ikonen	1 071

Joesuu	8:69	Keijo Joensuu	190
Mäkipelto	9:53	Veikko Melender	1 503
Peltoranta	9:65	Kari Joutsen	4 855
Peltoniemi	9:74	Veikko Hernesaho	262
Notkola	9:80	Pentti Melender	4 484
Väli-aho	10:3	Pentti Melender	4 284
Paganus	10:24	Eila Paganus	119
Huhmarsalo	10:26	Keijo Huhmarsalo	396
Kanarnilahti	10:39	Nestori Ahon perik.	143

Evijärven kunta, Särkijärven kylä

Pohjaslahti	4:89	Gustav ja Gun Dahlvik	2 171
Pohjalahti	4:110	Liisa Tikkalahden perik.	828
Hautamäki	8:12	Linne Siltanen	800
Mäntylä	8:42	Helvi Lassila	1 599
Koivula	8:43	Linne Siltanen	595
Myllymäki	8:50	Ari Siltanen	286
Peltola	8:65	Harri Peltokangas	593
Kivilahti	8:70	Ari Siltanen	2 342
Kuoppakytö	8:74	Heikki Siltanen	628
Tarhapelto	8:77	Aimo ja Heikki Siltanen	119
Alatalo	8:79	Reino Jokela	3 599
Rasi	8:80	Lauri Tähtinen	114
Salo	8:83	Helvi Lassila	1 200
Korpi	9:6	Tauno Annola	2 942
Metsälehto	9:23	Tuomo Järvinen	47 350
Marjala	9:90	Meeri Järvinen	3 199
Kivi	9:99	Lauri Tähtinen	22 972
Nääs	9:104	Heimo Nääs	3 941
Koivuniemi	9:108	Väinö Mäkelä	13 174
Tervaskytö	14:12	Lauri Tähtinen	857
Rantala	14:13	Maire Hästbacka	119

Evijärven kunta, Evijärven kylä

Mutka	1:32	Aleksi Söderkultalahden	
-------	------	-------------------------	--

		perik.	200
Alatalo	1:60	Seppo ja Tapani Kultalahti	114
Hautamaa	1:103	Matti Kultalahti	1 656
Mäki	1:168	Kuisma Haapala	13 856
Haapala	1:193	Mauno Haapalan perik.	3 256
Kivelä	2:17	Martti Kultalahti	4 427
Kaunisto	2:18	Antero Kultalahti	4 227
Kytölä	2:39	Paavo Myllymäki	95
Tervonen	2:62	Timo Kultalahti	6 026
Ahola	2:64	Martti Kultalahti	657
Aho	2:91	Erkki Mansikka-aho	3 253
Välitalo	2:93	Tapio Kujala	1 486
Kultalahti	2:111	Matti Kultalahti	5 457
Pajamaa	2:113	Heikki Pellinen	4 313
Mansikka-aho	2:128	Risto Riippa	5 743
Länsimaa	2:134	Jalo Kultalahti	778
Elsala	2:135	Tapio Kujala	1 092
Tapiola	2:141	Erkki Riippa	1 114
Harjula	2:154	Veikko Kultalahti	3 821
Kaivohovi	2:175	Reima Alaniva	24
Kultalahti	2:193	Matti Kultalahti	2 085
Pajamaa	2:194	Heikki Pellinen	1 238
Koivula	2:196	Eino Kultalahti	1 404
Vattu-aho	3:5	Pentti Vattu-aho	8 768
Puntosenniemi	3:13	Kaarlo Puntola	257
Kotipelto	3:17	Helvi Kanerva	48
Joensuu	5:25	Sauli Joensuu	1 771
Siltakytö	5:32	Olavi Hautaketo	12 239
Peltola	5:62	Einari Sulkakosken perik.	95
Kiviaho	5:68	Pentti Hautaketo	914
Välilä	5:71	Hilja ja Väinö Kniivilä	24
Tummunpelto	5:72	Antton Kangasmetsä	143
Hietala	5:89	Raili ja Matti Laukkonen	521
Järvirinne	5:94	Veikko Norrkniivilä	301
Harju	5:95	Tyyne Saari	24
Nälkämäki	5:97	Einari Norrkniivilä	24
Hantula	6:80	Veikko Norrkniivilä	7 854
Vedenjuoksu	7:43	Aarre Kirsilä	2 085
Vedenjuoksu	7:97	Aarre Kirsilä	8 573

Saarikka	7:128	Tenho Isokangas	1 514
Nevanpää	7:162	Frans Kuusinen	132
Kotikytö	7:206	Frans Kuusinen	200
Saareke	7:209	Tapio Peltoniemi	2 445
Rintala	7:215	Aarre Kniivilä	794
Kniivilä	7:243	Aarre Kniivilä	3 798
Ikola	10:5	Yrjö Ikonen	3 913

Evijärven kunta, Jokelan kylä

Peripakka	3:24	Anna Åby	3 627
Pellonpää	3:75	Sulevi Kirsilä	595
Häränniitty	3:78	Reima Alaniva	857
Puromaa	7:58	Aarre Kirsilä	2 942
Kaunisto	7:100	Antero Kultalahti	1 142
Lähdekorpi	7:101	Antti Sulkakoski	1 142
Adler	7:103	Marjatta Adler	1 342
Vaarespakka	7:108	Paavo Kirsilä	5 912

Luvan saajan on viivytyksettä tämän päätöksen saatua lainvoiman suoritettava allamainittujen tilojen omistajille säännöstelyn muutoksen aiheuttamasta Ähtävänjoen ranta-alueiden vettymisestä seuraavat korvaukset:

Pedersören kunta, Edsevön kylä

Tilan nimi	RN:o	Omistaja	Korvaus mk
Bredarholm	2:16	Ralf Bredarholm	2 849
Hög	2:20	Erik, Vilhelm ja Anders Hög	1 009

Pedersören kunta, Katternön kylä

Finneasgrund	1:12	Arne Backman	779
Mellansgård	1:14	Hugo ja Inga Holmström	3 704
Äng	2:9	Henrik Österholm	133
Vestern	2:16	Per-Erik Krok ja Gunnar Krokin perik.	113

Söderbacka	2:20	Sven ja Nils Söderbacka	144
Holmskiftet	2:27	Adina M ja Artur V Holmnäs	82
Pihl	2:30	Birger Gustav Roos	100
Sandströms	3:21	Svante Sandström	464
Åkerholm	3:25	Emil Åkerholm	1 142
Holm	4:12	Torvald Åkerholm	729
Söderbacka	4:21	Torvald Åkerholm	555
Backa	4:24	Torvald Åkerholm	464
Västergård	4:27	Rurik Åkerholm	1 411
Nygård	4:29	Georg ja Alf Enholm	640
Joxholm	4:31	Artur Holmnäs	1 158
Lillgård	4:33	Arne Backman	73
Kass	4:37	Lars ja Gustav Kass	256
Finnå	4:45	Carl Johan ja Ingeborg Nylund	536
Södergård	7:68	Peter Södergård	15

Pedersören kunta, Källbyn kylä

Å-skifte	4:39	John Källdman	622
Sundqvistas	6:70A	Johan Nylund	67
Sundqvistas	6:70B	Stig Björkell	58
Snellman	7:73	Nils Erik Snellman	25

Pedersören kunta, Ytteressen kylä

Sveins	1:810	Gösta ja Anna West	362
Sveide	1:8100	Margareta Holmström	156
Påvall	1:8120	Henry Sundqvist	23
Gershagt	1:8610	Sven-Erik Forsblom	309
Östergård	7:540	Sten Öst	23
Söder	8:28	Jonas Gunnar Södermanin kuolinpesä	58
Erikslund	8:360	Per-Erik ja Margit Höggman	36
Häggholmen	8:347	Levi ja Etel Häggman	234
Vesthaga	8:398	Kurt ja Doris Vest	60
Gammelstuga	13:31	Helge V ja Adele V Granö	32
Näset	14:500	Lars Olof Kanckos	107
Hembacka	17:3	Runar ja Emil Överfors	35

Abrams	17:5	Rolf Blomqvist	55
Åstrand	17:8	John Lindfors ym.	393
Gers	17:9	Hugo Söderman	609
Heimbacka	17:12	Jan-Erik Söderlund	48
Heimbacka	17:18	Jar-Erik Söderlund	107
Framstu	18:5	Jan-Erik Söderlund	112
Vesterbacka	18:7	Per Snårbacka ja Per-Erik Häggvik	139
Smedas	18:11	Christer Överfors	132
Gunnars	18:14	Jonas Gunnar Södermanin kuolinpesä	995
Nyback	18:15	Rolf ja Helena Söderman	528
Punsar	19:020	Erik Ahlvik	1 673
Fors	20:3	Lars-Erik Forsen	255
Ytterfors	20:7	Lars-Erik Forsen	987
Klacken	20:9	Lars-Erik Forsen	67
Forsbacka	20:14A	Sven Erik Forsblom	433
Forsbacka	20:14B	Ingman Forsblom	251
Fors	20:15	Lars-Erik Forsen	99
Kvarnfors	20:16	Albert Forsin oik.om.	1 133
Hembacka	20:17A	Ingman Forsblom	765
Hembacka	20:17B	Kurt Pettersson	73
Hermans	33:000	Harry Björk	23
Kankkonen	39:000	Gun-Britt Kanckos ym.	26
Påvas	44:000	Leif Arne Westerlund	35
Gökbacka	45:000	Erling Westerlund	33
Mårdgränd	54:000	Per-Ole Mård	63
Snellmans	55:000	Karl-Gustav ja Elis Snellman	26
Källdbacka	93:000	Karl ja Gretel Klemets	115
Klockars	109:000	Lars-Erik ja Gretel Södö	626
Högbacka	116:000	Gunnar ja Gun-Britt Punsar	340
Påvallgård	122:00	Börje ja Dagny Påvall	23

Pedersören kunta, Överessen kylä

Sexman	1:1	Sune West	700
Daglbacka	1:2	Sten Granqvist	1 236
Pellas	1:3A	John Granstubb	25

Pellas	1:3B	Henry Granstedt	32
Skräddas	1:19	Valner Granö	33
Åbacka	1:38	Ralf Hattar	342
Nybond	1:49	Håkan Johansson	31
Raj	2:9	Sten-Erik Ray	998
Kjellmans	2:15A	Hans Kjellman	607
Kjellmans	2:15B	Glenn Kjellman	536
Stormossan	2:16	Erik Värn	33
Alfredas	2:24	Alfred Lennart Smeds	443
Smedas	2:27	Lars Runar Alexander Smeds	538
Sveden	3:11	Leif Rådmans	49
Eklund	3:21	Leif Rådmans	499
Borg	3:23	Bo Borgmästars	46
Portin	3:25	Ingvar ja Christer Portin	73
Vadaback	4:6	Erik Borgmästars	154
Forsmans	4:30	Tage Forsman	766
Borgmästars	4:32	Ingvald ja Sune Borgmästars	193
Borgström	4:35	Bo Borgmästars	514
Strandnäs	6:20	Per Lindström	320
Forsgård	6:27	Elis Värnå	330
Håkansnäs	6:33	Rolf Sundqvist	92
Värnå	6:35	Valfrid ja Inga-Lis Värn	73
Hemvik	6:37	Nina Holmen ja Maj Heinonen	48
Storgård	7:18	Sten Granqvist	512
Stråkagärdet	7:20	Sven Jakob Snårbackan perikunta	58
Nygård	7:33	Sune Vest	154
Barck	7:36	Helge Rajby	40
Åbro	7:38	Hege Rajby	27
Mattas	7:43	Rune Anders-Erik ja Britt Granqvist	56
Nederåmossen	8:1	Ingvar Christer Portin	202
Öfraåmossen	8:2	Leif Rådmans	100
Essel	8:27	Konrad Esselström	843
Kärret	9:18	Jarl Olof Dahllund	42
Pellas	9:21	Leif Rådmans	106
Lillbergfors	10:2	Konrad Mattsson	1 348
Sandströms	10:7200	Viking Norrbäck	1 527

Portins	11:19	Sixten ja Sune Finnholm	7 507
Finnholm	11:23	Sixten ja Sune Finnholm	6 870
Framstu	12:8	Rolf Sundqvist	51
Framstu	12:15	Ture-Lennart Värn	64
Vickström	12:19	Rolf Sundqvist	49
Skullbacka	12:25	Gösta Wärn	62
Nössidan	12:27	Bengt ja Erna Wärnå	31
Värn	12:37	Harry Wärn	189
Fällan	13:11	Hans ja Lena Fors	143
Krok	14:3	Erling Rajby	124
Ribacka	14:45	Ulf Carlstedt	37
Jossgårk	14:54	Ulf Carlstedt	52
Hattar	15:10	Ralf Hattar	3 326
Tallgren	15:11	Göran Tallgren	719
Rajby	16:10	Helge Rajby	2 102
Finell	16:15	Lars Finell	163
Mellankrok	17:9	Hans ja Lena Fors	200
Jankens	17:12	Ragnar Jankens ym.	126
Backmans	17:22	Göran Backman	1 071
Rundbacka	17:24A	Erling Rajby	613
Rundbacka	17:24B	Anders Backman	31
Kalles	17:27	Göran Backman	537
Göstas	17:30	Ragnar Jankens ym.	63
Nygård	17:32	Harry Hassel	1 061
Nygård	17:39	Harry Hassel	657
Back	18:9	Göran Backstedt	364
Kyrkbacka	18:16	Ener ja Maj-Lis Backlund	358
Nystu	19:19	Fridolf Nybacka	79
Runtängen	20:6	Vidar Vik	2 294
Åliden	20:7	Sten Vikström	722
Bytes	24:6	Sixten ja Sune Finnholm	2 237
Klockar	24:7	Sten Vikström	488
Uttervatten	24:12	Stig ja Berit Portin	1 490
Hindell	32:5	Ester Storkamp	207
Maans	33	Jonas Maans	2 355

Pedersören kunta, Nederlappforsin kylä

Svede	1:10	Jarl ja Therese Häggman	213
-------	------	-------------------------	-----

Tallnabba	1:26	Edvin Lamabacka ym.	1 555
Heide	1:30	Arne ja Hoger Sandell	2 309
Rajholmen	1:31	Helmer Hedman ym.	1 930
Tallåsen	1:35	Lennart ja Betty Hedman	221
Smedjegården	1:38	Thure ja Ingrid Hedman	299
Forsberg	1:46	Matts Forsberg ja Edith Furu	724
Nyåker	2:45	Ralf ja Erling Norrbacka	224
Tolfmans	2:51	Per ja Erik Broända	555
Emmu	2:70	Tor Häggkvist	6 276
Höglund	2:73	Ragnar ja Rakel Höglund	1 754
Hemåker	2:74	Svante ja Maj-Len Nygård	455
Granbacka	2:75	Ab Albäck Oy	852
Dahlbacka	2:87	Ralf ja Erling Norrbacka	784
Norrbacka	2:88	Ralf ja Erling Norrbacka	193
Storbacka	2:90	Birgit Bäckström	112
Andersson	2:97	Sigurd ja Maja Storbacka	83
Tarvonen	2:99	Max Hatt	5 184
Dahlklubb	2:115	Tor Häggkvist	7 891
Sjöbacka	3:15A	Evert Klemetsin kuolinpesä	20
Sjöbacka	3:15B	Marta Sjöbacka	356
Hemfors	3:18	Gunnar ja Elly Sjöbacka	109
Nymosshaga	3:20	Frejvid Lindroos ja Gunvi Skog	806
Mattsson	3:23	Runar Lindroos	21
Norrheden	3:55	Lennart ja Betty Hedman	14
Ängsholm	3:47	Rainer Back ym.	54
Nygård	3:57	Jonas Nylund	44
Sexmans	3:59	Karl-Erik ja Nils Mattfolk	32
Nabba	4:4	Axel Nabbvikin kuolinpesä	1 026
Smidibacka	4:9	Konrad ja Erla Häll	1 679
Häll	4:11	Frejvid Lindroos	3 525
Eirikas	4:13	Runar ja Ines Lindroos	419
Nymossbacka	4:14	Allef Nabbvik	631
Forsberg	4:16	Lars-Erik Forsberg	1 163
Hellund	4:17	Magnus ja Ingeborg Hellund	1 270
Marcusnabba	4:18	Lars-Erik Forsberg	2 575

Markus	4:20	Allan Hjulfors	1 064
Anders	4:21	Lars Nygård	56
Anderssons	5:6	Birger ja Erik Björk	1 890
Nybacka	5:12	Artur Nybackan kuolinpesä	337
Hatt	5:20	Konrad ja Hjördis Hatt	20
Ny-Hatt	5:21	Rainer Hatt	315
Solbacka	5:22	Agneta Sofia Forsberg	93
Söderlund	5:23	Alf Söderlund	414
Björkbacka	5:24	John Söderlund	280
Högekull	6:8	Alvar Gunellin	
		kuolinpesä	2 650
Nykärr	6:13	Stig Wik	1 997
Solstrand	6:16	Stig Wik	2 347
Smedas	6:17	Vidar Johannes Vik	3 987
Fritz	6:22	Fritz Högekullin kuolinpesä	305
Högekull	6:27	Alvar Gunellin	
		kuolinpesä	2 663

Pedersören kunta, Överlappforsin kylä

Nedergård	1:7	Yngve Krongvist	350
Källman	1:8	Yngve Krongvist	469
Vik	1:16	Helge Wiik	552
Nylund	2:7	Hans ja Harry Nylund	1 142
Långsjö	2:16	Olof Långsjön perik.	1 344
Sjöberg	2:18	Ole Långsjö	2 065
Holmlund	6:1	Elis Holmlund ym.	2 839
Lamabacka	6:2A	Edvin Lamabacka ym.	11 841
Lamabacka	6:2B	Börje Lamabacka ym.	16 000
Vesterlund	6:6	Uno Lindellin oik.om.	4 877
Hidu	7:4	Paul Kattilakoski	1 229
Hjulfors	7:11	Allan Hjulfors	920

Pedersören kunta, Luodon kylä

Höjfors	14:4	Oskar Nordlingin oik.om.	607
---------	------	--------------------------	-----

Evijärven kunta, Kerttuan kylä

Myllyaho 2:33 Antti Aho 1 135

Evijärven kunta, Lahdenkylä

Kärppä	2:55	Mika Tapani Laihorinne	207
Jokikytö	2:9	Heikki Laihorinne	2 268
Puronvarsi	6:5	Valde Jutila	3 712
Jokiranta	6:17	Antti Aho	1 935
Alatalo	6:20	Aimo Timonen	1 505
Anttikoski	7:16	Matti Söderkultalahti	5 391
Mäki	7:20	Heikki Anttikoski	6 099
Anttikoski	7:21	Kalevi Anttikoski	848
Joensuu	8:69	Keijo Joensuu	27
Kiviranta	8:33	Sauli ja Sirpa Anttikoski	1 304
Pitkäranta	9:3	Ingvar ja Christer Portin	1 727

Luvan saajan on viivytyksettä tämän päätöksen saatua lainvoiman suoritettava Kurejoen pengerrysyhtiölle 2 301 mk korvauksena säännöstelyn muutoksen aiheuttamasta pumppauskustannusten lisäyksestä.

Mikäli korvauksen kohteena oleva kiinteistö on saamisen tai toistuvan raha- tai tavaratulon kantamisoikeuden panttina eikä panttioikeuden haltija suostu korvauksen tallettamatta jättämiseen ja korvaus on suurempi kuin 5 000 markkaa, korvaus on päätöksen saatua lainvoiman talletettava ulosotonhaltijan huostaan jaettavaksi siten kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta on säädetty.

Jos Lappajärven ja Evijärven säännöstelylupaa vastaisuudessa muutetaan vesioikeuden päätöksellä voimataloudelle epäedullisesti, luvan saajan ei tarvitse korvata voimalaitosten omistajille sen voimataloudellisen kokonaishyödyn menetystä, jonka laitosten omistajat ovat ilmaiseksi saaneet 24.1.1974 annetulla vesioikeuden päätöksellä N:o 125/1973 Y ja nyt annettavalla päätöksellä.

Luvan saaja on velvollinen korvaamaan sen vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen, mikä säännöstelyn toimeenpanosta ja yrityksestä edellä mainitun lisäksi mahdollisesti aiheutuu.

Lisäksi aikaisemmin annettuja lupaehtoja täydennetään seuraavilla uusilla lupaehtoilla:

Uudet lupaehdot

1) Hakijalla on oikeus perata 3.9.1986 päivättyjen

ilmakuvakarttojen 1:4000 "Evijärven suunnitelmakartat 1-15" (täydennyssuunnitelman liitteet 12 a-o) osoittamiin paikkoihin Inanlahden, Välijoen pääuoman, Vilvistin, Nahkaniemen ja Tuuliniemen väylät siten kuin täydennyssuunnitelman liitteinä olevat piirustukset 1:4000/1:100 "Evijärven Inanlahdelle johtavan väylä 1:n pituusleikkaus" (liite 13 a), 1:4000/1:100 "Evijärven Inanlahdelle johtavan väylä 2:n pituusleikkaus" (liite 13b), 1:4000/1:100 "Välijoen pääuoman, Pituusleikkaus pnro 695+00..716+00", 3.9.1986 (liite 15a), 1:100 "Välijoen pääuoman, Poikkileikkaukset pnro 698+50...704+50", 3.9.86 (liite 15 b), 1:100 "Välijoen pääuoma, Poikkileikkaukset pnro 705+00...707+00", 3.9.1986 (liite 15 c), 1:4000/1:100, 1:100 "Vilvistin uoma, Pituusleikkaus pnro 0+00...3+00, Poikkileikkaukset pnro 0+15...3+00", 3.9.1986 (liite 16), 1:4000/1:100, 1:100 "Nahkaniemen uoma, Pituusleikkaus pnro 0+00...2+40, Poikkileikkaukset pnro 0+00...2+40", 3.9.1986 (liite 17) ja 1:4000/1:100, 1:100 "Pituusleikkaukset, Poikkileikkaukset, Tuuliniemen uoma" 3.9.1986 (liite 20) osoittavat.

Perkaussmassat saadaan läjittää maa- ja vesialueille Evijärven suunnitelmakarttojen osoittamiin paikkoihin alueiden omistajien antamien suostumusten mukaisesti. Luvan saajan on pidettävä peratut väylät kunnossa.

2) Luvan saajalla on oikeus suorittaa Ähtävänjoessa kivien poistoa paaluväleillä 117+00...118+30, 120+30...120+60, 138+10...140+00, 295+00...297+00, 321+50...321+80, 325+50...327+50, 360+50...361+60, 364+40...364+70, 367+50...368+50, 373+50...375+30, 382+00...383+20, 393+80...395+00, 406+50...407+90 ja 443+00...443+50 siten kuin täydennyssuunnitelman liitteinä olevat piirustukset 1:4000/1:100 "Esse ås längdprofil pl. 110+00-150+00, Ähtävänjoen pituusleikkaus plv. 110+00-150+00" (liite 25c), "Esse ås längdprofil pl. 290+00-354+50, Ähtävänjoen pituusleikkaus plv. 290+00 - 354+50" (liite 25g), "Esse ås längdprofil pl. 353+50 - 429+00, Ähtävänjoen pituus-

leikkaus plv 353+50-429+00" (liite 25 h) ja "Esse ås längdprofil pl. 429+00-528+00, Ähtävänjoen pituusleikkaus plv. 429+00-528+00" (liite 25 i) lähemmin osoittavat.

Luvan saajalla on samoin oikeus perata Ähtävänjokea paaluväleillä 373+50...375+30 ja 396+80...404+60 siten kuin täydennyssuunnitelman liitteenä olevat piirustukset 1:1000 "Plankarta för rensning av Esse å pl 373+50...374+50", 3.9.1986 (liite 26 a) ja "Plankarta för rensning av Esse å pl 396+80...404+60", 3.9.1986 (liite 26 b) lähemmin osoittavat.

Poistettavat kivet ja perkaussmassat on läjitettävä tarkoitusta varten varustetussa laiturissa. Rauhoitetuilla rant-alueilla ei saa tehdä mitään.

Perkausten yhteydessä on perattuihin sivu-uomiin rakennettava joen paaluille 374+55 ja 404+20 pohjapadot edellä mainituissa suunnitelmakartoissa osoitettulla tavalla. Pohjapatojen harjakorkeudet ovat $N_{60}+46,50$ m ja $N_{60}+48,00$ m.

3) Edellä lupaehdossa 2) mainitut työt tulee suorittaa siten, että töistä johtuva kiintoainekuormitus jää mahdollisimman pieneksi. Työt tulee suorittaa sellaisena vuodenaikana, että niistä on mahdollisimman vähän haittaa Ähtävänjoen jokihelmisimpukkakanalle.

Luvan saajan on huolehdittava siitä, että ennen perkausten ja kivien poiston aloittamista jokihelmisimpukat siirretään pois seuraavilta työkohtealueilta ja välittömästi niiden alapuolisilta jokiosilta

Työkohte	Paaluväli	Alueen pituus, jolta simpukat siirretään
Punsarsfors	120+30...120+60	120 m
Gersfors	138+10...140+00	100 "
Smedasfors	321+50...321+80	130 "
Kärddjälstråka	325+50...327+50	350 "
Djupstråka	393+80...395+00	500 "
Grundstråka ja		
Klockhålen	396+80...404+10	100 "
Lappstråka	443+00...443+50	350 "

Simpukat on siirrettävä jokihelmisimpukoihin perehty-

neen asiantuntijan osoittamiin paikkoihin Ähtävänjo-
keen. Siirtotyössä on noudatettava sanotun asiantun-
tijan antamia ohjeita.

Luvan saajan on istutettava kolmen vuoden aikana perkausten ja kivien poiston jälkeen vähintään 15 cm:n pituisia purotaimenia jokihelmisimpukan väliisännäksi Maansforsiin, Kungsforsiin, Smedasforsiin, Hemforsiin, Nyåbron yläpuolelle ja Grundståkaan. Kuhunkin kohteeseen on vuosittain istutettava 200 purotaimenta. Smedasforsiin, Hemforsiin, Nyåbron yläpuolelle ja Grundståkaan istutettavat taimenet on ennen istutusta infektoitava jokihelmisimpukan glokidiotoukilla. Istutukset on tehtävä edellä mainitun asiantuntijan ohjeiden mukaisesti.

Luvan saajan on tarkkailtava perkausten ja kivien

Mikäli tarkkailun perusteella havaitaan, että työt ovat aiheuttaneet vahinkoa jokihelmisimpukkakannalle, hakijan on ryhdyttävä asiantuntijan hyväksymiin toimenpiteisiin simpukkakannan palauttamiseksi töitä edeltäneelle tasolle.

Mikäli tarkkailuohjelmasta ja mahdollisista toimenpiteistä ei voida sopia, asia voidaan saattaa vesioikeuden ratkaistavaksi lainvoimaisen luvan sitä estämättä.

4) Töiden aloittamisesta on hyvissä ajoin ilmoitettava Evijärven ja Pedersören kuntien ja Pietarsaaren kaupungin ympäristönsuojelulautakunnille sekä Pietarsaaren kaupungille.

5) Tämän päätöksen mukaiset työt on suoritettava loppuun viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös on saanut lainvoiman. Töiden valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti vesioikeudelle.

MUUTOKSENHAKU

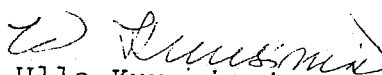
Päätökseen saa hakea muutosta vesiylioikeudelta
valittamalla.
Valitusaika päättyy 9.12.1991.
Valitusosoitus liitteenä.

Matti Sepponen
Matti Sepponen

Ulla Kuusiniemi
Ulla Kuusiniemi

JÄLJENNÖKSEN OIKEAKSI TODISTAA:
Paikka ja aika edellä mainitut.

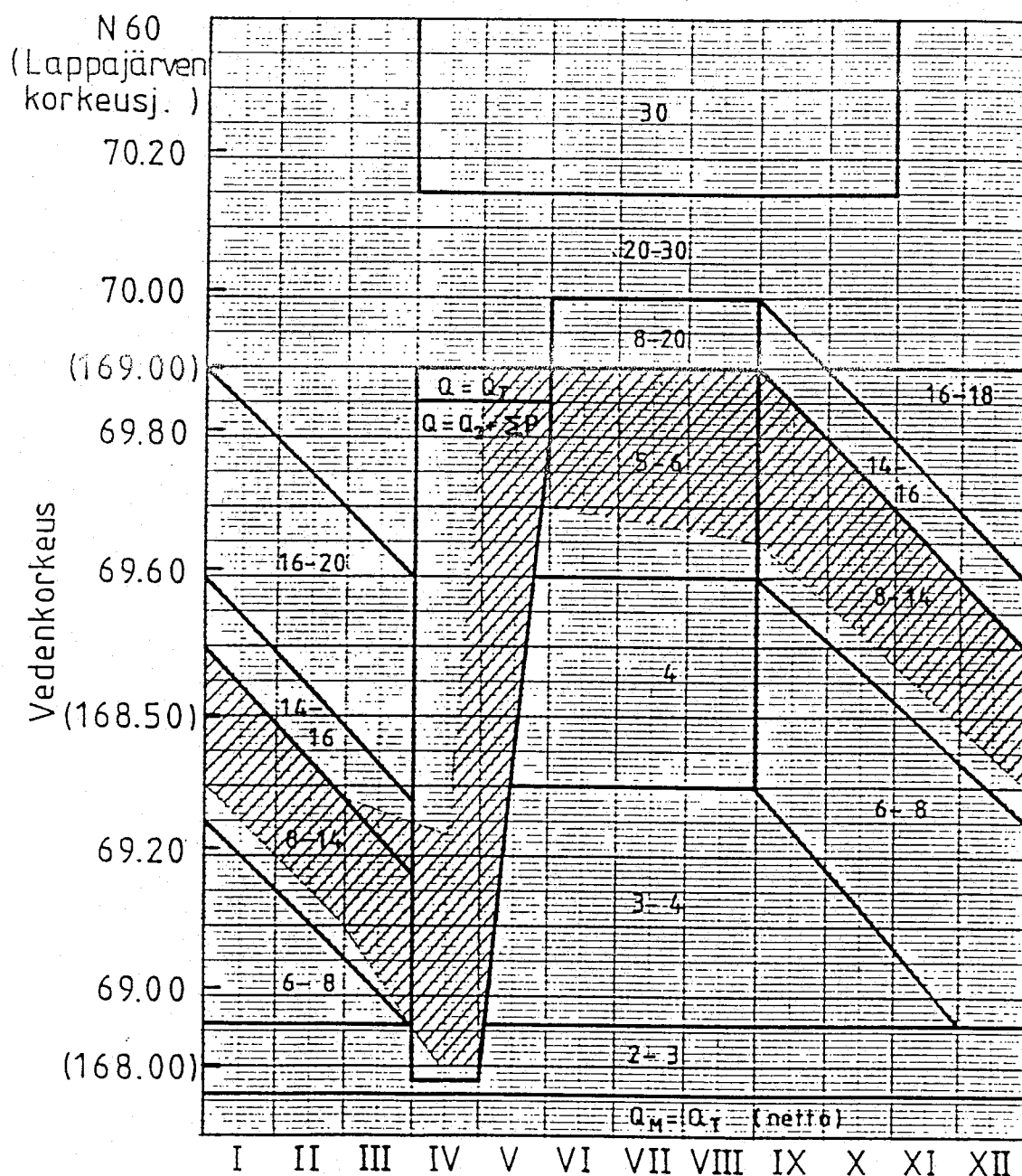
Vesioikeuden sihteeri

Ulla Kuusniemi

Päätöksen tekemiseen ovat osallistuneet vesioikeus-
tuomari Matti Sepponen, vesioikeuslääkärinä Esko
Vääriskoski sekä vesioikeusinsinöörit Matti Sulkala
ja Toivo Pouru. Asian on esitellyt vesioikeusinsinööri
Toivo Pouru.
UK/mh

ÄHTÄVÄNJOKI

Lappajärven säännöstelyohje

ENNUSTEJUOKSUTUS 1.4.-31.5.

Yhtälö $Q_1 = 14.3 + 0.168 \times L_{15.3} - 27 (169.00 - h_{15.3})$

Juoksutus $Q = Q_2 + \Sigma P$, $3 \leq Q \leq 25$

Q_2 riippuu Q_1 :stä taulukon 1 mukaisesti

P = sadannan korjaus 1.4.; 16.4.; 1.5.; 16.5.

taulukon 2 mukaisesti

//// Vedenkorkeuden tavoitevyöhyke

LAPPAJÄRVEN ENNUSTEVYÖHYKKEEN PERUSJUOKSUTUKSET

Ennuste- juoksutus	Juoksutus			
	1.-15.4.	16.-30.4.	1.5.-15.5.	16.5.-31.5.
Q ₁ m ³ /s	Q ₂ m ³ /s	Q ₂ m ³ /s	Q ₂ m ³ /s	Q ₂ m ³ /s
3	3	3	3	3
4	4	3	3	5
5	4	3	5	8
6	4	4	6	10
7	4	6	6	12
8	5	6	9	12
9	7	8	9	12
10	8	10	10	12
11	10	11	11	12
12	12	12	12	12
13	14	13	13	12
14	16	15	13	12
15	17	16	15	12
16	18	18	16	12
17	20	18	16	14
18	22	20	16	14
19	23	20	18	15
20	25	23	18	15
22	25	25	20	18
23	25	25	23	19
24	25	25	23	23
25	25	25	25	25

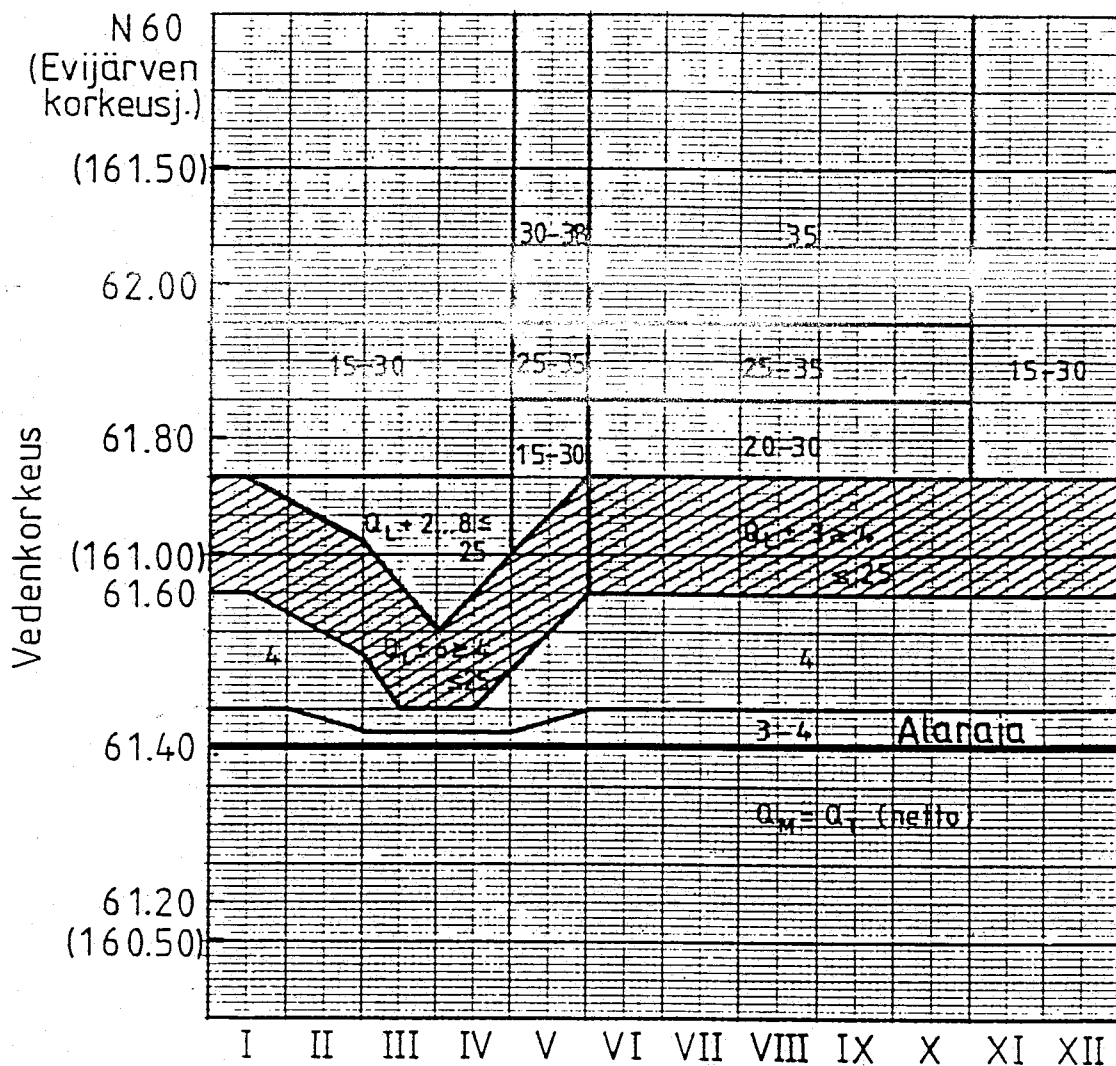
ENNUSTEVYÖHYKKEEN SADANNAN KORJAUSPARAMETRIIT

Korjaus tehdään vähintään 15 vrk:n jaksoissa edeltäneen jakson sademäärän mukaan koko jäljellä olevalle ennustekaudelle.

Maaliskuu		Huhtikuu		Toukokuu	
Sade- määrä 16.3-31.3 mm	Korjaus 1.4- P m ³ /s	Sade- määrä 1-15.4 mm	Korjaus 16.4- P m ³ /s	Sade- määrä 16-30.4 mm	Korjaus 1.5- P m ³ /s
2	- 2,4	2	- 2,5	2	- 4,4
4	- 2,1	4	- 2,1	4	- 3,9
6	- 1,8	6	- 1,7	6	- 3,3
8	- 1,5	8	- 1,3	8	- 2,7
10	- 1,3	10	- 0,9	10	- 2,2
12	- 1,0	12	- 0,6	12	- 1,6
14	- 0,7	14	- 0,2	14	- 1,0
16	- 0,4	16	+ 0,2	16	- 0,5
18	- 0,1	18	+ 0,6	18	+ 0,0
20	+ 0,2	20	+ 1,0	20	+ 0,7
22	+ 0,5	22	+ 1,3	22	+ 1,2
24	+ 0,8	24	+ 1,7	24	1,8
26	+ 1,0	26	+ 2,1	26	2,3
28	+ 1,3	28	+ 2,5	28	2,9
30	+ 1,6	30	+ 2,9	30	3,5
32	+ 1,9	32	+ 3,2	32	4,0
34	+ 2,2	34	+ 3,6	34	4,6
36	+ 2,5	36	+ 4,0	36	5,2
38	+ 2,8	38	+ 4,3	38	5,7
40	+ 3,1	40	+ 4,8	40	6,3

Esim. sademäärillä 10 mm/15 vrk toukokuun jälkimmäisen kauden juoksutuksen kokonaiskorjaus - 1,3 m³/s - 0,9 m³/s - 2,2 m³/s - 4,3 m³/s = - 8,7 m³/s. Ennustekaudella reunaehtoina ovat maksimijuoksutus 25 m³/s ja minimijuoksutus 3 m³/s.

Evijärven säännöstelyohje

Q_L = Lappajärvestä juoksutettava virtaama

– juoksutuksen muutos enintään 3 m³/s/vrk

/// Vedenkorkeuden tavoitevyöhyke